

Historická města

■ Brtnice	4 - 5	■ Nové Město na Moravě	36 - 37
■ Bystřice nad Pernštejnem	6 - 7	■ Pacov	38 - 39
■ Černovice	8	■ Pelhřimov	40 - 43
■ Golčův Jeníkov	9	■ Počátky	44 - 45
■ Habry	10	■ Polná	46 - 48
■ Havlíčkův Brod	11 - 13	■ Příbryslav	49 - 50
■ Horní Cerekev	14	■ Světlá nad Sázavou	51 - 52
■ Hrotovice	15	■ Svatka	53
■ Humpolec	16 - 17	■ Telč	54 - 56
■ Chotěboř	18 - 19	■ Třebíč	57 - 60
■ Jaroměřice nad Rokytnou	20 - 21	■ Třešť	61 - 62
■ Jemnice	22 - 23	■ Velká Bíteš	63 - 64
■ Jihlava	24 - 27	■ Velké Meziříčí	65 - 66
■ Kamenice nad Lipou	28 - 29	■ Žďár nad Sázavou	67 - 69
■ Ledec nad Sázavou	30 - 31	■ Ždírec nad Sázavou	70
■ Moravské Budějovice	32 - 33	■ Žirovnice	71 - 72
■ Náměšť nad Oslavou	34 - 35	■ Mapa	73

Brtnice

www.brtnice.cz
Informační centrum
Náměstí Svobody 74
588 32 Brtnice
Tel.: +420 567 571 722
E-mail: infocentrum@brtnice.cz

HISTORIE

Městečko Brtnice leží v údolí stejnojmenné říčky, na komunikaci Jihlava – Třebíč. Název města je odvozen od míst, kde stávaly včelíny = brtě. Až do třicetileté války byla Brtnice jedním z nejbohatších městeček na Jihlavsku, kvetoucí obchodem a řemesly.

V písemných pramenech je Brtnice poprvé zmiňována v roce 1234, od roku 1410 se stala majetkem významného rodu pánů Brtnických z Valdštejna. Pod jejich zlatomodrým znakem se lvy městečko vzkvétalo plná dvě století, vybudován byl mohutný opevněný hrad. V 16. století byl přestavěn a byly mu vtisknuty přibližně dnešní rysy. Po roce 1623 byla česká šlechta vystřídána italským rodem z Collalto et San Salvatore, který vlastnil brtnické panství až do roku 1945. Také noví majitelé usilovali o architektonické povznesení svého sídla. Vybudován byl klášter, přetvořen interiér kostela a stavební úpravy probíhaly i na zámku. Z collaltovského období pochází atmosféra městečka, které si dodnes zachovalo původní rozložení.

PAMÁTKY

Kolem náměstí se dochovala řada renesančních a barokních domů, na nichž lze vysledovat vývoj stavitelství a jeho zdobných prvků od počátku 17. století až do nástupu empíru. Nejvýraznější průčelí má **radnice**. Její současná podoba vznikla rozsáhlou renesanční přestavbou v 2. polovině 16. století. Z té doby se zachovalo průčelí s atikovým štítem a cimbuřím, okna s renesančním ostěním, portálky v průjezdu, vnitřní prostory s hřebínkovými klenbami. Zvonek ve vížce radnice dostal jméno „Robotníček“.

Zámek

Původně gotický hrad z třicátých let 15. století. Koncem 16. století, za Hynka Brtnického z Valdštejna, ho přestavěl italský architekt Baltazar Maggi de Ronio na renesanční sídlo. Poslední úpravy na konci 18. století daly zámku dnešní podobu. Zámek není přístupný.

Zámecký kostel

Stavebníkem původní evangelické modlitebny zasvěcené sv. Matoušovi byl v roce 1588 Hynek Brtnický z Valdštejna. Roku 1629 započali Collaltové s přestavbou podle plánů architekta G. B. Pieroniho. Byl přetvořen interiér a přistavěny dvě kaple, čímž kostel nabyl tvaru řeckého kříže. Po dokončení byl přsvěcen na Nanebevzetí Panny Marie a později blahoslavené Juliany z rodu Collalto. Přilehlý bývalý klášter byl vybudován v letech 1636-44 pro mnichy pavlánského řádu, které do města povolal majitel brtnického panství Rombald XIII. de Collalto v roce 1624. Klášter byl zrušen císařským patentem v roce 1784.

Farní kostel sv. Jakuba Většího

Tvoří dominantu historické zástavby městečka. Byl postaven kolem roku 1727 na gotických základech. Požár roku 1760 ho poškodil natolik, že v letech 1776 -1784 musela být provedena téměř novostavba. V kostele jsou umístěny vzácné památky uměleckého řemesla. K nejcenějším patří renesanční bohatě zdobená měděná křtitelnice ve tvaru jablka na větvi.

Mosty

Ve scénérii městečka se nevšedně uplatňuje říčka Brtnice. Barokní sochy světců na jejích mostech vytvořil zdejší rodák David Lipart v letech 1715-1718. Mostní stavbu má město i ve svém znaku. Zvláštností je tzv. Židovský most, který se zámek v pozdí tvoří „Brtnické hradčany“.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

červen
srpen
září

Brtnické kovadliny (1x za 2 roky)
Historická pouť (1x za 4 roky)
Dřevorubecké závody
Řemeslný jarmark

NAVŠTIVTE

Expozice Rodný dům Josefa Hoffmanna

Náročný dům na náměstí je jedním z důkazů středověké zástavby města. Několikrát byl přestavěn – v renesančním a později barokním stylu. Jedná se o rodný dům Josefa Hoffmanna (1870 – 1956), světově proslulého architekta a přední osobnosti vídeňské secese. Svou prací zásadním způsobem ovlivnil dekorativní tvorbu na počátku 20. století. Nepřeberné množství návrhů vytvořil pro uměleckořemeslné dílny Wiener Werkstätte, jichž byl spoluzakladatelem. Muzejní sbírky představují ukázky designu nápojového skla, porcelánových jídelních servisů, nábytku a bytového textilu. Řada těchto nadčasových návrhů je stále živá díky produkci významných rakouských firem. Pro svůj rodný dům navrhl nové kusy nábytku a pestrou výmalbu stěn jednotlivých pokojů, která byla odhalena při rekonstrukci budovy.

Kontakt: Náměstí Svobody 263, 588 32 Brtnice,

tel. +420 567 216 128, +420 724 543 722,

e-mail: sindelkova14@volny.cz, www.brtnice.cz.

Provozovatelem muzea je Moravská galerie v Brně, Husova 18, 662 26 Brno, tel. +420 532 169 111,

e-mail: info@moravska-galerie.cz,

www.moravska-galerie.cz/cs/vystavni-akce/josef-hoffmann-nadcasovy-design/

Rokštejn

Nejčastějším cílem vycházek z Brtnice je romantická zřícenina v říčním údolí mezi obcemi Panskou Lhotou a Přímělkovem (z Brtnice 8 km). Hrad byl založen ve druhé polovině 13. století a svým složitým stavebním vývojem patří mezi důležité památky středověké architektury. Jako opěrný bod husitské šlechty jihozápadní Moravy byl v husitských válkách vypálen a pobořen. Z hradu se dochovala čtyřboká věž, zbytky zdí obytných budov a hradební ochoz. Během několikaletých archeologických výzkumů byla na Rokštejně objevena řada zajímavých nálezů. K nejzajímavějším patří kostra novorozence uložená do základů věže, která dokládá doznívající pohanské rituály. Jednalo se o tzv. stavební oběť, která měla zajistit bezpečnost a šťastný osud hradu. K dalším neobvyklým nálezům patří sada kostěných hracích kostek ve věži u brány, s nimiž si strážníci krátily dlouhé chvíle své služby.

Naučná stezka mikroregionem Černé lesy

V Brtnici začíná trasa, která upozorňuje na zajímavosti ve třinácti obcích mikroregionu: zámek a barokní mosty zdobené sochami v Brtnici, zříceninu Rokštejna, přírodní památky, zbytky tvrzí, zdobené štíty domů, sakrální památky, rybníky. Celková délka trasy: 50 km.

Kontakt: Informační centrum, náměstí Svobody 74, 588 32 Brtnice, tel. +420 567 571 722, e-mail: infocentrum@brtnice.cz.

SPORT

Tenisové kurty – TJ Sokol Brtnice, U Pivovaru 762, 588 32 Brtnice, tel. +420 567 216 359, +420 607 543 573,

e-mail: tj-sokol-brtnice@volny.cz

Lyžařský vlek – délka vleku 356 m, převýšení 60 m, umělé osvětlení, severní svah, tel. +420 567 571 727 (Městský úřad), +420 567 571 722 (informační centrum)

Bystřice nad Pernštejnem

www.info.bystricenp.cz
www.bystricenp.cz
Turistické informační centrum
Masarykovo náměstí 1
593 01 Bystřice nad Pernštejnem
Tel.: +420 566 551 532
E-mail: info@bystricenp.cz

HISTORIE

První historická zmínka o městě, rozloženém podél říčky Bystřice, spadá do roku 1220. Tehdejší osada vznikla jako hospodářské středisko nově kolonizovaného území. Největšího rozkvětu dosáhlo město za vlády Pernštejnů v 15. a 16. století. V roce 1580 císař Rudolf II. povýšil Bystřici na město a udělil jí nová privilegia a znak. V 19. století se rozvíjelo zejména tkalcovství. Novodobý rozvoj Bystřice je spojen s rozvojem uranového průmyslu v 60. letech minulého století. Dominantou centra města je kostel sv. Vavřince s dvouvěžovým průčelím. Náměstí zdobí morový sloup a kašna se sochami věrozvěstů Cyrila a Metoděje.

PAMÁTKY

Dominantou města je **kostel sv. Vavřince**. Jeho vznik spadá do 13. století, v průběhu staletí byl mnohokrát přestavován. Dnešní barokní podoby dosáhl při přestavbě koncem 17. století. Dvě věže v průčelí byly přistavěny v roce 1750, zvýšeny byly při opravách po požáru v roce 1841.

V budově bývalé **radnice** z roku 1809 je dnes umístěno muzeum. Náměstí zdobí morový sloup a **kašna** se sochami, jimž dominují sochy věrozvěstů Cyrila a Metoděje. První zmínka o kašně je z roku 1506. Mariánský sloup z roku 1727 je ozdoben sochami patronů města – sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriána, sv. Šebestiána a sv. Vavřince.

Hřbitovní **kostel Nejsvětější Trojice** dal postavit v roce 1615 Jan Čejka z Olbramovic. Původně byl evangelický. Po bitvě na Bílé hoře byl uzavřen a zpřístupněn až roku 1719.

Barokní kapele sv. Anny pochází z roku 1749.

Před budovou Základní školy T. G. Masaryka je umístěna **socha T. G. Masaryka**, jejímž tvůrcem je Vincenc Makovský. Odhalena byla v roce 1938. Po dvou letech však byla odstraněna a odhalena až po druhé světové válce. V roce 1961 byla opět odstraněna. Potřetí se na podstavec vrátila v říjnu 1968. V roce 1984 byla odstraněna znovu a uložena v Horácké galerii v Novém Městě na Moravě. K poslednímu odhalení došlo 6. července 1990.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

duben

Let čarodějnic městem

květen

Zpíváš, zpívám, zpíváme

– přehlídka dětských pěveckých sborů

červen

Concentus Moraviae

– mezinárodní hudební festival 13 měst

červen – srpen

Bystrické léto

červenec

Rytířské klání

– historický šerm na hradě Zubštejn

srpen

Vavřínecká pouť

říjen

Havelské hody

prosinec

Vánoční koledování

NAVŠTIVTE

Městské muzeum, Masarykovo náměstí 1,
593 01 Bystřice nad Pernštejnem, tel. +420 566 552 180,
e-mail: muzeum.bystricko@tiscali.cz, www.bystricenp.cz

Muzeum sídlí v budově bývalé radnice, postavené v polovině 19. století na místě dvou starších domů. Ve sklepeních jsou zachovány původní gotické klenby. Jeden z výstavních sálů je věnován akademickému malíři Aloisi Lukášovi. Stálé expozice jsou v průběhu roku doplňovány výstavami ze sbírek muzea.

Stálé expozice: Přírodopisné sbírky, Historie města,

Etnografie, zemědělství, řemesla, Štěpánovská litina, Archeologické sbírky, Vývoj osídlení horní Svatky, Hornická expozice.

TIP NA VÝLET

Hrad Pernštejn

Monumentální hrad nad soutokem Svatky s Nedvědíčkou je jedním z nejlépe dochovaných gotických hradů. Historické interiéry jsou vybaveny dobovým zařízením. Prostory vnitřního hradu jsou zajímavě propojeny křivolakými chodbami a točitými schodišti.

Kontakt: tel. +420 566 566 101, e-mail: hrad.pernstejn@iol.cz

Westernové Městečko Šiklův mlýn

Zábavní park v údolí řeky Bobruvky zahrnuje saloon, kovárnu, hernu, úřad šerifa či nádraží z Ameriky konce 19. století. V letních měsících je pro návštěvníky připravován bohatý program – westernová show s ukázkami kovbojského umění práce s lasem, ukázky drezúry koní, akční divadlo.

Kontakt: tel. +420 566 567 400, e-mail: western@western.cz, www.western.cz

Svratecká vodohospodářská naučná stezka

Hlavním mottem stezky procházející mikroregionem Bystřicko je ochrana a využití vodního bohatství. Stezka je 16 km dlouhá, vychází z obce Dalečín, vede údolím řeky Svatky, po pravém břehu vodárenské nádrže Vír až do obce Švařec. Na stezce naleznete 22 zastavení s naučnými texty, mapami, obrázky, leteckými snímky a informacemi o obcích na trase. Čekají Vás zajímavosti o budování Vírské přehrady, o zatopené vesnici Chudobín, o ochraně vod, možných haváriích a jejich likvidaci či o úpravách surové vody.

Kontakt: www.bystricko.cz/?clanek=45

Rozhledna Karasín

Rozhledna s restaurací je postavena v nadmořské výšce 704 m.n.m. a je řešena jako jednopodlažní cihlový objekt s čtvercovou věží výšky 30 metrů. K rozhledně směřují turistické stezky, ale dá se sem dojet i autem.

Kontakt: www.karasin.cz

Rozhledna Horní les

Kopec Horní les v nadmořské výšce 774,3 m.n.m. nedaleko Rovečného je nejvyšším bodem přírodního parku Svratecká hornatina. Věž měří 59 metrů, na ochoz vede 201 schodů. K rozhledně lze dojít po modré turistické značce z Víru po červené z Olešnice na Moravě.

Kontakt: http://rovecne.unas.cz/turistika/hor_les.html

Vítochov - románský kostelík sv. Michaela

Černvín - historický trámový most z 18. století, z jedlového dřeva, dlouhý 35 m, krytý šindelem

Švařec - krytá dřevěná lávka přes řeku Svatku z 19. století, kaple Nejsvětější Trojice z 16. století

Zříceniny hradů **Zubštejn, Aušperk, Pyšolec, Bukov, Dalečín**

SPORT

Sportovní hala, squash, krytý bazén, horolezecká stěna, posilovna, fotbalové hřiště, venkovní bazény, bowling, kuželky, kulečník – Areál sportu s.r.o., Dr. Veselého 754, tel. +420 593 01 Bystřice nad Pernštejnem, tel. +420 566 551 098, e-mail: arealsportu@tiscali.cz, www.arealsportu.cz

Lanové centrum – Siesta park, 593 01 Bystřice nad Pernštejnem, tel. +420 774 719 402, e-mail: info@siesta-park.cz,

www.siesta-park.cz.

Jezdectví:

Jezdecký klub Jiskra Dvořiště 1013, 593 01 Bystřice nad Pernštejnem, tel. +420 732 250 605, e-mail: jk.jiskra@seznam.cz

Jezdecký klub Školní statek, Nové Dvory 499, 593 01 Bystřice nad Pernštejnem, tel. +420 608 151 727, +420 603 444 598, e-mail: skol.statek@seznam.cz, www.szesby.cz

Ranch „S“, Smrček 8, 592 62 Nedvědice, tel. +420 604 255 227, +420 605 286 202, e-mail: jolanasvetlikova@seznam.cz

Statek Doubravka, Horní Rožínka 4, tel. +420 566 567 511, +420 739 034 453

Rybaření - Domanínský rybník, řeka Svatka, rybník Argentina, Skalský rybník, Nedvědice

Myslivost - Českomoravská myslivecká jednota, Okresní myslivecký spolek Žďár nad Sázavou, Komenského 1190, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 625 575, e-mail: omszr@unet.cz, www.myslivost.cz/omszdar

Lyžařské vleky:

Karasín - tel. +420 603 843 597, e-mail: jedlicka.libor@seznam.cz, www.karasin.cz, délka velku a sjezdovky 450 m, umělé zasněžování, večerní provoz

Dalečín - tel. +420 602 757 228, +420 603 487 566, +420 566 573 121, e-mail: dalecin@atlas.cz, www.skidalecin.cz, délka sjezdovky 500 - 600 m, umělé zasněžování, večerní provoz

Pod Horou - tel. +420 724 926 694, délka vleku 270 m, umělé osvětlení

Kovářová, Věžná, Nutrie, Býšovec - www.nedvedice.cz

Černovice

www.mestocernovice.cz
Městský úřad Černovice
Mariánské náměstí 718
394 94 Černovice
Tel.: +420 565 492 102
Fax: +420 565 492 109
E-mail: posta@mestocernovice.cz

HISTORIE

První zmínku o osídlení zdejší krajiny nalezneme v Kosmově kronice, k trvalému osídlování došlo pravděpodobně na přelomu 11. a 12. století. Původní osada byla založena při Černovickém potoce a již ve druhé polovině 14. století tu bylo sedm mlýnů, což dokazuje Urbář zboží Rožmberského z roku 1379. Černovice byly v minulosti významným tržním střediskem, ve středověku se zde křížily dvě obchodní stezky. Jednou z nich byla solní stezka vedoucí z Prachatic do Hradce Králové, druhá vedla z Tábora směrem do Jindřichova Hradce. Nejstarší dochovaný písemný záznam o Černovicích je v popisu pražské arcidiecéze pořízený v letech 1344 – 1350 z podnětu arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Městský znak pochází ze 14. století.

PAMÁTKY

V důsledku četných požárů a pohrom nemají Černovice mnoho pamětihodností. Zámek byl postaven roku 1641 tehdejším majitelem panství Martinem Jindřichem Paradisem de la Saga na místě bývalého pivovaru. Dnešní podobu má zámek z doby knížete Schönburga. Ten přeložil potok tekoucí zámeckým nádvořím na nynější místo. Pro jeho nové koryto dal vylámat skálu a tak vznikla Černá alej. V jižní části zámku byla velmi krásná kaple Narození Panny Marie, která byla za totality užívána jako sklad uhlí a dnes je přestavěná na kancelář. V zámku sídlí Diagnostický ústav sociální péče o mládež, který pečuje jak o zámek, tak i oboru.

Na náměstí stávala stará radnice s vnitřními gotickými prvky se žebrovím, odkud byl řízen chod města téměř 700 let. V roce 1966 byla radnice přestavěna na kino. Dále tu stojí pomník obětem 1. světové války. Byl odhalen roku 1926 a je dílem akademického sochaře J. V. Duška. V roce 1937 byl před

sokolovnou odhalen pomník obětem od Zborova, Terronu a Doss Alto. V pomníku je vložena prst ze jmenovaných bojišť.

Za zmínku dále stojí kříž na náměstí před věží s erbem Zessnerů pocházející z první čtvrtiny 19. století. Druhý kříž na hřbitově pochází z roku 1832 a má na podstavci erb Schönburgů.

Za kostelem stojí Mariánský sloup, který sem byl v polovině padesátých let převezen z náměstí, kde stával od roku 1892.

Děkanský chrám Povýšení svatého Kříže stojí na místě kaple svatě Kateřiny. Stavebně je kostel v dnešní podobě z roku 1737, kdy jej dali po požáru roku 1730 vystavět Kinští. Ti také darovali k bočním oltářům sochy českých patronů. Kolem kostela stál do roku 1813 hřbitov.

Sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého stojí na mostě na Pršíně od roku 1924, kdy sem byly přemístěny z mostu před zámek, kde stávaly asi od roku 1730. Kaplička sv. Anny na Pršíně byla vybudována roku 1736. Při cestě na 740 metrů vysoký Svidník leží židovský hřbitov z roku 1730.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

leden	Hasičský bál
březen	Memoriál bratra Piskače – soutěžní přehlídka historických hasičů
březen	Dětský karneval
květen	Hasičská soutěž černovického okrsku
červen	Den dětí
prosinec	Vánoční zpívání
prosinec	Silvestrovský výstup na Svidník

NAVŠTIVTE

Židovský hřbitov

Hřbitov z roku 1730 se rozkládá při cestě na vrch Svidník (740 m n.m.). Na podzim 2001 zde byl odhalen Památník židovským obětem holocaustu. Tvoří ho 53 kamenů podél cesty ke hřbitovu – 43 kameny na levé straně nesou jména obětí holocaustu, 10 kamenů vpravo připomíná obyvatele, kteří věznění přežili. V opravené márnici židovského hřbitova je umístěna expozice fotografií a materiálů dokumentujících židovské dějiny Černovic. Expozici je možné navštívit po dohodě s panem Alfredem Tellerem.

Kontakt: tel. +420 565 492 057, +420 776 631 248.

SPORT

Koupaliště Klínůt

HISTORIE

Při zemské stezce, která vedla z Čech přes Čáslav a Habry na Moravu, stejně tak při druhé obchodní stezce – Libické – vedoucí přes Chotěboř, bylo v 10. až 12. století několik osad. Přesto první dějiny Jeníkova nejsou dosti jasné. Lze předpokládat, že město vzniklo spojením dvou jednotek původní lokality, zvané Jeníkov a Zábělčice, někdy kolem roku 1580. Bližší osudy města jsou známy až od roku 1636, kdy panství, zkonfiskované Trčkům, se stalo majetkem Martina Maxmiliána, svobodného pána z Goltze. Ten poměrně rychle město zvelebil. Od roku 1648 se město nazývá Golčův Jeníkov.

Roku 1773 koupil panství hrabě Filip Kolovrat – Krakowský, který vymohl pro město státní továrnu na tabák. Po přemístění továrny do Sedlce u Kutné Hory v roce 1812 byla budova přebudována na zámek. Tento vzdělaný ekonom zřídil rovněž ve městě továrnu na jehly, která byla první svého druhu ve střední Evropě. Roku 1785 dal postavit věž při děkanství a vybavil ji zvony.

Za napoleonských válek byly ve městě lazarety, ležení vojáků i hřbitovy. V roce 1808 zachvátil město rozsáhlý požár. Obnoveno bylo za panství Herbersteinů, tehdejší podoba je z velké části zachována dosud. Ve stejné době byl u zámku založen park se zvláštním druhem sedmilistých kaštanů. Od r. 1870 využíval Jeníkov železničního spojení (trať Děčín – Vídeň).

PAMÁTKY

Barokní Goltzova tvrz čtvercovitého půdorysu má v přízemí valenou klenbu. Točité schodiště vede do prvního patra, kde se nachází tři obytné místnosti. V sále je krb z bílého mramoru se zlatými nápisy kolem, ve druhém patře se nachází střílny.

Empírový děkanství **kostel sv. Františka Serafinského** byl vybudován roku 1827, zájem vzbuzuje jeho výmalba i vybavení. Zajímavostí je velrybí kost zavěšená pod kůrem u hlavního vchodu, kterou přivezl generál Martin Goltz ze svých válečných tažení.

Děkanství bylo založeno v roce 1627 a sloužilo původně jako jezuitská rezidence. Nad vchodovým ostěním jsou vidět goltzovské znaky, v přízemí klášterní klenba s lunetami. Kostel a děkanství je možné spolu s budovou fary navštívit po dohodě s farářem (F. Skřivánek, tel. +420 569 442 184). Zvláštností je 49 metrů vysoká **věž se zvoníci**, která stojí přes silnici proti kostelu. Pro neshody s jezuitou ji hrabě Ledebour nechal postavit úmyslně mimo církevní objekty i jezuitskou rezidenci. Původní věž asi z roku 1670 byla napůl kamenná, napůl z dubového dřeva. Dnešní podoba pochází z roku 1785, zvon je z roku 1482.

Hřbitovní kostel sv. Markéty byl založen ve 14. století, na severní straně je patrný zbytek gotického portálu.

Radnice byla vystavěna v roce 1648.

Na místě původní dřevěné židovské modlitebny z roku 1659 byla v letech 1871 – 1873 vybudována nová **synagoga** v novorománském slohu, doplněná maurskými dekoračními prvky. Nad hlavním štítem je zvenku napsáno zlatým písmem Mojžíšovo Desatero, pod ním

Golčův Jeníkov

www.golcuv-jenikov.cz
Informační centrum – Lanete, spol. s r.o.
Náměstí T. G. Masaryka 114
582 82 Golčův Jeníkov
Tel.: +420 569 442 577
Fax: +420 569 442 578
E-mail: lanete@lanete.cz

je velká ozdobná hebrejská hvězda. V 90. letech 20. století byla synagoga zrekonstruována, je v ní umístěn depozitář Židovského muzea Praha – veřejnosti není přístupný.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

září	Pouť
prosinec	Vánoční koncert v kostele sv. Františka Serafinského

NAVŠTIVTE

Goltzova tvrz

Věžovitou tvrz nechal vystavět v letech 1650 – 53 generál Martin Maxmilián z Goltze, který patnáct let předtím získal darem panství zkonfiskované rodu Trčků z Lípy. Měla sice obytný charakter, ale v případě útoku by se tvrz uplatnila jako obranná pevnost. Na půdě se nacházejí dokonce střílny. Po smrti generála z Goltze se majitelé často střídali, tvrz ztratila svou rezidenční funkci, bylo v ní skladiště chmele pro místní pivovar a od roku 1912 věž chátrala. Po rekonstrukci v 90. letech minulého století zde sídlí galerie s prodejní expozicí českého malířství 19. a 20. století, doplňovanou několikrát ročně výstavami českých umělců. Velmi oblíbené jsou i koncerty v obřadní síni v prvním podlaží.

Kontakt: Galerie Goltzova tvrz, Goltzova tvrz 8, 582 82 Golčův Jeníkov, tel. +420 603 865 778, +420 603 480 887, +420 603 497 420, e-mail: info@antikgoltz.cz, www.antikgoltz.cz

Židovský hřbitov

Leží necelý kilometr za městem. Nejstarší náhrobky s čitelnými nápisy pocházejí z 16. století, kromě hebrejských textů obsahují nápisy i v češtině a němčině, tři náhrobky mají podobu sarkofágů. Je zde pochován rabín Aaron Kornfeld, významný židovský učenec, který ve městě založil talmudskou školu, na níž studovali i žáci z cizích zemí. Jednalo se o poslední školu svého druhu v Čechách, která byla po smrti rabína roku 1881 uzavřena.

Prohlídka je možná po dohodě se správcem hřbitova.

Kontakt: tel. +420 569 442 691 (pan Jarmil Ronovský).

SPORT

Turistika, fotbal, tenis, volejbal, házená, aerobic

Pravidelné sportovní akce:

Velikonoční neděle	Běh městem Jarmily Kratochvílové
--------------------	---

Habry

www.habry.cz
Městský úřad Habry
Žižkovo nám. 66
582 81 Habry
Tel.: +420 569 441 217
Fax: +420 569 441 229
E-mail: habry@iol.cz

HISTORIE

Habry byly prastarou tržní osadou, ležící na zemské stezce, která vedla od Prahy na Německý (dnešní Havlíčkův) Brod a dále na Moravu. Město je rozloženo na obou březích Malé Sázavky. První písemná zmínka o osadě Habry je již v Kosmově kronice z roku 1101, kdy přes ně táhl kníže Oldřich se svým vojskem. Z úzké cesty, zvané Haberská stezka, která kdysi vedla pohraničním hvozdem, vytvořily věky širokou obchodní cestu. Jako přirozené centrum obchodníků z širokého okolí byly Habry za vlády Karla IV. v roce 1351 povýšeny na městys s tržním právem a právem užívat vlastního znaku: v červeném štítě starožitný stříbrný klíč, který kříží běloskvoucí meč se zlatým držadlem. Po roce 1850 se Habry staly centrem samosprávného okresu a v roce 1909 byl městys Habry povýšen na město.

PAMÁTKY

Mezi historické památky města Habry patří **barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie**, který zde byl postaven již v 1384. V roce 1730 byl spolu s farou přestavěn. Před vchodem do kostela stojí **socha sv. Floriána** z roku 1713.

Barokní zámek byl postaven kolem roku 1718. Původně byl dvoupatrový, do roku 1992 byl využíván jako škola.

Starobylá radnice

s věžičkou a hodinami byla zbudovaná v roce 1770.

Žižkův kamenný stolec z roku 1422 se nachází na návrší, zvaném Táborec.

V nice domu č.p.152 je umístěna **socha sv. Jana Nepomuckého** z roku 1714.

Kamenný most na silnici přes říčku Malá Sázavka byl postaven v roce 1825.

Židovská synagoga z roku 1825 byla přestavěná v roce 1979 na širokouhlé kino.

NAVŠTIVTE

Návrší Táborec (515 m n.m.) s opuštěným a zatopeným lomem, kde se podle legendy roku 1422 utábořil Jan Žižka před bitvou se Zikmundovým vojskem.

Chráněná oblast **Březová alej** leží 2 km od města západním směrem. Nachází se zde jeden z nejstarších židovských hřbitovů ze 17. století.

Turistická stezka prochází lesem k **památníku partyzánského hnutí** v Leškovicích.

HISTORIE

Historie města sahá k počátku 13. století. Původní osada při stříbrných dolech se postupně stala městem s královskými právy. Z bohaté historie zůstalo zachováno kolem stovky památek a střed města byl v 80. letech prohlášen památkovou zónou. Městské hradby s baštami, historické centrum s barokním náměstím lemovaným štítovými domy, bohatý mobiliář kostelů, kašna s Tritonem, pověstmi opředený kostlivec na novoradniční věži nebo jeden z nejzácnějších zvonů v českých zemích jsou jen náznakem historického bohatství, které zve návštěvníky města k prohlídce. Zajímavá je tradice brodského gymnázia, zvaného Carolinum, na němž studovala řada osobností, např. Josef Dobrovský, Bedřich Smetana, Jan Zrzavý nebo Karel Havlíček, jehož jméno nese město od roku 1945.

PAMÁTKY

Historické jádro města je **městskou památkovou zónou**. Štítové domy jsou dochované téměř kolem celého náměstí a v přilehlých uličkách. Již ve 13. století byla zdejší zástavba zčásti zděná.

V **Havlíčkově domě** sídlí Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod. Jedna z jeho expozic je věnována Karlu Havlíčkovi, který zde žil. Z původně renesančního domu se zachoval nárožní arkýř a malovaný strop v patře, zachovány jsou i gotické architektonické prvky.

Stará radnice na jižní straně náměstí je hodnotná renesanční stavba, upravená v 17. století. Průčelí je

zakončené cimbuřím, v renesančním štítu je tzv. Brodská smrt. Podle pověsti se jednalo o postavu zrádného hlásného Hnáta, jehož kostra byla pro výstrahu umístěna na radnici. Místo jeho popravy podle legendy označuje tzv. Hnátův kámen (patrně z roku 1513) na mostě přes řeku Sázavu.

Nová radnice, zvaná též Stará rychta, pochází z konce 15. století. Novobarokně byla přestavěna na konci minulého století.

Malinův dům s bohatě členěnou fasádou a štítem je upraven pozdně barokně. Dům U Zlatého lva se zazděným gotickým pilířem v průčelí je nejstarším havlíckobrodským

Havlíčkův Brod

www.muhb.cz, <http://mic.muhb.cz>
Městské informační centrum
Havlíčkově náměstí 57
580 01 Havlíčkův Brod
Tel.: +420 569 497 357
E-mail: icentrum@muhb.cz

hostincem, připomínaným již v polovině 16. století.

Uprostřed náměstí stojí **morový sloup** z roku 1717 a kamenná **Koudelova kašna s Tritonem** – patrně od sochaře J. V. Prchala z druhé poloviny 18. století. Dominantou města je **děkaný kostel Nanebevzetí Panny Marie**. Byl vybudován v polovině 13. století a několikrát přestavován do dnešní podoby. Zachovány jsou hodnotné fresky raně barokní kopule, velmi cenný hlavní

oltář, na postranním oltáři obraz Anděla - strážce, patrně od Karla Škréty. V mohutné čtyřpatrové věži je zavěšen zvon Vilém, který patří k nejstarším zvonům ulitým v Čechách. Nese letopočet 1305, váží 2 tuny a obyvatelům města ho v roce 1453 prodal Mikoláš Trčka z Lipé. Výraznou zajímavostí jsou kostelní hodiny se čtyřladvacetihodinovým ciferníkem. Ochoz věže nabízí vyhlídku do širokého okolí.

Kostel sv. Rodiny byl jako součást kláštera augustiniánů postaven v letech 1679 – 1696. Výstavbu zahájil italský stavitel Jan Baptista Dominik Canavalli a dokončil chrudimský stavitel Daniel Měnický. Na severní straně byl roku 1725 rozšířen o kapli Božího hrobu. Rozhodující podíl na výzdobě interiéru měl jeden z našich nejlepších barokních sochařů Ignác Rohrbach. Jednolodní stavba s trojboce uzavřeným

presbytářem má tři pole valené klenby s lunetami a pasy. V západní části je kruchta s poprsnicí, zdobená freskou z poloviny 18. století a soudobou kovanou mříží. Dokonalá akustika prostoru umožňují pořádání varhanních koncertů. Budova kláštera sloužila po zrušení řádu bosých augustiánů jako škola.

V roce 1889 byl založen **městský park „Budoucnost“**. Na rozloze 25 ha najdete zajímavé druhy flóry, jako např. zmarličník, kaštanovník nebo lyrovník. Kaskádou devíti rybníků park přechází do areálu příměstských lesů až po obec Knyk. Odpočinek skýtá altán s vyhlídkou, dětský hrad a sportovní areál Kotlina. Najdete zde pomník Vojtěcha Weidenhoffer, bustu matky Karla Havlíčka Borovského Josefíny od V. Dohnalové a bustu Bedřicha Smetany od J. Pelikána. Socha Karla Havlíčka Borovského pochází z dílny akademického sochaře Bohumila Kafky z roku 1924. Dominantou parku je kostel Nejsvětější Trojice, kompozičně pozoruhodný areál s trojbokou kaplí sv. Kříže. Podle pověsti postaven na místě, kde v bývalé děkanské zahradě vyrostl tulipán se třemi květy, které symbolizovaly Nejsvětější Trojici.

Kostel sv. Vojtěcha, původně gotický ze 13. století, je upravený ve stylu pozdní gotiky z konce 16. století.

Kostel sv. Kateřiny byl postaven ve 13. století v místech u bývalého brodu, později byl několikrát přestavěn, původně sloužil jako špitální.

Dochované části **městských hradeb s baštami** patří k opevnění z doby kolem roku 1310 a z poslední čtvrtiny 15. století, kdy mělo město dvojitý pás hradeb s příkopem.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

duben	Zahrada – prodejní výstava
květen	Trh řemesel
květen	Dospělí dětem – regionální přehlídka divadelních souborů hrajících pro děti a mládež
červenec	Novinářská cena Karla Havlíčka Borovského
říjen	Štáflova paleta – setkání začínajících malířů
	Podzimní knižní veletrh – jeden z největších knižních veletrhů v ČR
	Bramborářské dny
listopad	Podzimní trh řemesel
prosinec	Slet Mikulášů, čertů a andělů

NAVŠTIVTE

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod

Muzeum sídlí v tzv. Havlíčkově domě na náměstí. Z původně renesančního domu se zachoval náročný arkýř s věžičkou a malovaný strop v patře, zachovány jsou i gotické architektonické prvky. Po dvou požárech upravil průčelí domu novogoticky roku 1871 architekt František Schmoranz ze Slatiňan. Dům vlastnila v letech 1832 – 1880 rodina Karla Havlíčka Borovského. Pod arkýřem je umístěna pamětní deska a na průčelí Havlíčkův medailon. Stálá expozice Po stopách Karla Havlíčka v Německém Brodě obsahuje autentické osobní památky po Karlu Havlíčkovi, jeho rodičích, manželce Julii i dceři Zdence. Sbírkový fond muzea je bohatý zejména na sklo, archeologické nálezy, obrazy, plastiky, rukopisy a vzácné tisky.

Kontakt: Havlíčkově náměstí 19, 580 01 Havlíčkův Brod, tel. +420 569 429 151, fax: +420 569 429 987, e-mail: muzeum@muzeum.hbnet.cz, www.muzeumhb.cz

Galerie výtvarného umění

Galerie je od roku 1965 specializována na českou knižní ilustraci, kresbu a grafiku vzniklou po roce 1918. Sídlí v historickém měšťanském domě ze 14. století, v němž se zachovala řada zajímavých gotických, renesančních i klasicistních architektonických prvků, které jsou součástí prohlídky. O významném postavení majitelů tohoto domu ve středověku svědčí

řada archeologických nálezů, které byly nashromážděny při jeho rekonstrukci a které jsou deponovány v muzeu. Sbírkové soubory galerie obsahují na sedm tisíc uměleckých děl. Zastoupeny jsou grafiky a ilustrace Cyrila Boudy, Adolfa Hoffmeistera, Emila Filly, Oty Janečka, Kamila Lhotáka, Jaroslava Panušky, Bohuslava Reynka, Karla Svolinského, Jiřího Trnky, Adolfa Zábranského, Jana Zrzavého a mnoha dalších. Součástí stálé expozice je zrestaurovaný tzv. Uhrovský oltář se sousoším Kalvárie od Ignáce Rohrbacha. Vrcholně barokní oltář vznikl kolem roku 1735 pro kapli Povýšení svatého Kříže na zámku v Uhrově. Stálá expozice je doplňována výstavami předních českých výtvarníků.

Kontakt: Havlíčkově náměstí 18, 580 01 Havlíčkův Brod, tel./fax: +420 569 427 035, e-mail: galerie@galeriehb.cz, www.galeriehb.cz

Štáflova bašta

Dochovaná hradební věž původního opevnění. Ve věži jsou umístěny památky na malíře Otakara Štáflo (1884 – 1945), zdejšího rodáka. Pro skupiny je možná prohlídka na vyžádání.

Kontakt: Městské informační centrum, Havlíčkově náměstí 57, 580 61 Havlíčkův Brod, tel. +420 569 497 357, e-mail: icentrum@muhb.cz, http://mic.muhb.cz

Štáflova chalupa

Roubená stavba z druhé poloviny 16. století je řazena mezi nejcenější památky starého venkovského stavitelství v Čechách.

V interiéru obytné místnosti jsou zachovány roubené stěny a původní strop z mohutných povalů. Vžitý název je odvozen od rodiny původního majitele. V objektu je umístěna stálá expozice skautského hnutí a konají se příležitostné výstavy.

Kontakt: ul. Barbory Kobzinové 2015, 580 01 Havlíčkův Brod, tel. +420 604 130 962, e-mail: antikhb@seznam.cz, www.sweb.cz/antikhb

Vyhlídková věž kostela Nanebevzetí Panny Marie

Ochoz věže ve výšce 40 metrů nabízí vyhlídku na město a široké okolí.

Kontakt: Informace o aktuální otvírací době podá Městské centrum, Havlíčkovo náměstí 57, Havlíčkův Brod, tel. +420 569 497 357, e-mail: icentrum@muhb.cz, http://mic.muhb.cz

ZAJÍMAVOST

Brodská smrt

Ve výklenku renesančního štítu bývalé radnice je umístěn kostlivec, zvaný též „Brodská smrt“. V ruce drží kosu s latinským nápisem „Qua hora nescis“ – v překladu „Kterou hodinu, nevíš“. Bývá spojován s jménem hlasného Hnáta, který dal podle legendy v roce 1472 u Dolní brány zvonem znamení

ozbrojeným obyvatelům sousední Jihlavy k útoku na město. Zvonení však varovalo brodské měšťany, kteří útok odrazili. Zrádný hlásný byl za trest shozen do městského příkopu a ukamenován. Místo připomíná tzv. Hnátův kámen, který je vezděn v poprsníku kamenného mostu přes řeku Sázavu.

TIP NA VÝLET

Památník K. H. Borovského

Expozice připomínající život a dílo spisovatele a novináře Karla Havlíčka Borovského (1821 – 1856) je umístěna v jeho rodném domě, prohlášeném v roce 1976 za národní kulturní památku. Obsahuje Havlíčkovy spisy a dokumenty a literaturu o autorovi. Mramorovou bustu a pamětní desku zhotovil v roce 1931 sochař Ladislav Šaloun u příležitosti otevření památníku. Na místním náměstí stojí Havlíčkův pomník od sochaře J. Strachovského z roku 1901.

Kontakt: Havlíčkova 163, 582 23 Havlíčkova Borová, tel. +420 569 642 123, e-mail: knihovna.borova@worldonline.cz, www.havlickovaborova.cz

Hrad Lipnice nad Sázavou

Jeden z nejmohutnějších českých hradů byl na počátku 14. století vybudován na protáhlém vrcholu skalnatého hřebene. Počátkem 16. století byl přestavěn pozdně goticky a později renesančně upraven. Hradní kaple sv. Vavřince byla barokně upravena ke konci 17. století. Po požáru v roce 1869 hrad zpustl, v první polovině 20. století byl částečně zrekonstruován. Z velké věže je vyhlídka do vzdálenosti až 70 km. Kromě ní zahrnuje prohlídkový okruh zbrojnicí, archeologickou expozici se souborem gotických kamenných kachlů, kapli sv. Vavřince a rozsáhlá sklepení s původní středověkou studnou. V Galerii Samson se konají sezónní výstavy. V létě ožívá nádvoří vystoupeními divadelníků, šermířů a hudebníků.

Kontakt: 582 32 Lipnice nad Sázavou, tel. +420 569 486 189, e-mail: lipnice@tel.npu.cz, www.hrad-lipnice.cz.

Pod hradem je umístěn Památník Jaroslava Haška, v domku, v němž Hašek strávil poslední léta života a kde napsal své nejslavnější dílo Osudy dobrého vojáka Švejka.

Kontakt: tel. +420 569 486 105, www.lipnicens.unas.cz

Stvořidla - přírodní rezervace na řece Sázavě, ráj vodáků a turistů, veřejné tábořiště se stejnojmennou zastávkou na železniční trati.

SPORT

Sportovní areál Kotlina, www.kotlina.cz

plavecký bazén, sauna, tel. +420 569 424 545

fitnes, aerobic, masáže, solárium, tel. +420 569 424 646

squash, tel. +420 569 424 656

zimní stadion, tel. +420 569 422 512

indoor cycling, tel. +420 569 424 646

půjčovna kol, tel. +420 569 424 656

Lezecká stěna – ZŠ Wolkerova, objednávky každý pracovní den do 12.00 na tel. +420 569 431 340,

www.zswolkerova.cz/Data/informace/stena.html

Sportovně relaxační centrum, Beckovského 2045, 580 01 Havlíčkův Brod, tel. +420 608 338 000, e-mail: robek123@gmail.com, www.fanatichb.cz - aerobic, spinning, tanec atd.

Pravidelné sportovní akce:

červen

Rallye Posázaví – motoristická soutěž

září

Běh Terryho Foxe

Horní Cerekev

www.hornicerekev.cz
Městský úřad
Náměstí T. G. Masaryka 41
394 03 Horní Cerekev
Tel.: +420 565 396 495
Fax: +420 565 396 746
E-mail: starosta@hornicerekev.cz

HISTORIE

O datu založení města se nedochovaly žádné přesné historické záznamy. Původní osadu založil jistý Líček a po něm dostala jméno Líčkovice. Později byla osada pojmenována po kostele, původně dřevěném - cierkev. Osadu rozšířil ve 14. století Dobeš z Bechyně, nejvyšší maršál Království českého. Ten udělil Cerekvi určitá práva – právo městské, soudní pravomoce, jakož i právo opevnit se čímž se stala osada městem. První zachovaný písemný doklad o městě je z roku 1361. Dobeš z Bechyně zde vystavěl na břehu největšího rybníka vodní tvrz s příkopy. Historie hornocerekevického panství je velmi rozmanitá, vystřídal se zde dvanáct různých vlastníků, z nich nejslavnější byl rod Léskovců. Za jejich vlády v letech 1411 až 1655 se stala Horní Cerekev centrem řešení vládních problémů a hospodářských otázek. Po nejstarším známém členu rodu Léskovců, Janu, byla pojmenována Cerekev Léskovcova Superiori (Horní). Posledním vlastníkem byl rod Hohenzollernů, který vlastnil panství až do roku 1945.

Nejnovější kapitolou historie Horní Cerekve je povýšení obce na město a to 27. října 2000.

PAMÁTKY

Jednou z dominant města je hřbitovní **kostel sv. Jana Křtitele**. Původní kapli sv. Linharta Léskovcové koncem 15. století renovovali a z kaple vznikl kostelík. Vnitřní zařízení daroval kostelu hrabě Cavriani, vnější jižní stranu vyzdobil děkan Jan Sova slunečními hodinami. Na západní straně nad vchodem je v žule vytesaný znak pražského arcibiskupa Františka Ferdinanda Künburga z roku 1715.

Další stavební a kulturní památkou je **kostel Zvěstování Panny Marie**. Původně dřevěný kostel se dvěma věžemi byl přestavěn na kamenný. Po požáru v roce 1821, který zničil obě věže i zvony, byla vystavěna jenom jedna z nich. Interiér kostela a jeho vnitřní vybavení pochází většinou z 18. století. Na hlavním oblouku je zobrazena Večeře Páně od akademického malíře Číly z roku 1911. Pod kostelní podlahou jsou panské, kněžské a měšťanské hrobky. V těsném sousedství kostela stojí farní budova. První zprávy o faře jsou ze 14. století. První známý farář Jiří Matěj z Vlašimi přišel na místní faru v roce 1359.

Dnešní **zámek** býval vodní tvrzí, která patřila ve 14. století Dobešovi z Bechyně. Byla důmyslně vystavěna na poloostrovku při kraji rybníka „Zámecký“, aby se její příkopy mohly naplnit vodou. Zámek zcela přestavěl v 17. století Albrecht Šebestián a opatřil jej arkádami. Zhruba do dnešní podoby jej

upravil v roce 1734 František Ferdinand Künburg. Na východní straně býval dřevěný padací most pro pěší, jízda měla přístup přes kamenný most od západu. Ze zámku vedla dle pověstí až do dalekých lesů v Plaňanech tajná podzemní chodba. V polovině 90. let minulého století byl zanedbaný zámek soukromým vlastníkem renovován, veřejnosti není přístupný.

Pomník obětem válek byl postaven a slavnostně odhalen na náměstí v roce 1935 na památku občanům Horní Cerekve padlých v první a druhé světové válce.

Nedaleko pomníku stojí **socha sv. Jana Nepomuckého** z roku 1713, patrona města. Stojí zde o roku 1843, do té doby byla socha umístěna u kostela Zvěstování Panny Marie.

Žulová gotická deska Jana Léskovce z roku 1558 je umístěna na bývalém mlýně Rajských pod zámkem.

Asi jeden kilometr od města se nachází **židovský hřbitov**, který je od roku 2000 postupně rekonstruován.

PŘÍRODA

Při výjezdu z Horní Cerekve směrem na Kamenici nad Lipou se nachází památkově chráněný strom – jasan – jehož stáří se odhaduje na 200 let. Velmi cennou přírodní zajímavostí je 1 km dlouhá kaštanová alej vysázená v letech 1884 –1886 při komunikaci Horní Cerekev - Pelhřimov.

V těsné blízkosti Horní Cerekve se můžete potěšit nádhernou přírodní lokalitou se zatopeným kamenolomem hlubokým místy více než 25 m. V nedaleké Nové Bukové se nachází evropské rozvodí dvou veletoků Labe a Dunaje.

HISTORIE

Nálezy keramiky z neolitu svědčí o pradávnm osídlení tohoto místa. První písemnou zmínku o Hrotovicích lze nalézt v listině krále Přemysla Otakara I. z roku 1228. Od svého založení měly Hrotovice tvrz, kostel a faru. V držení hrotovického panství se vystřídala celá řada zemanských a šlechtických rodin. Až do poloviny 19. století byly Hrotovice malou vesnicí, která se ničím nelišila od okolních obcí. Od roku 1850 sídlil v obci okresní soud a berní úřad, byla zřízena pošta a vznikly první průmyslové podniky – pila, cihelna, lihovar. Rozvoj městečka pokračoval i počátkem našeho století. Ve třicátých letech se díky krásnému okolí staly Hrotovice známým letním letoviskem. V roce 1994 byly Hrotovice povýšeny na město.

PAMÁTKY

Dominantu města tvoří **zámek**, který byl v renesančním slohu

postaven koncem 16. století na místě středověké tvrze. Dnešní podobu získal v první třetině 18. století, kdy byl celkově přestavěn a barokně upraven. Čtvercové nádvoří má v přízemí otevřené arkády, v zámecké kapli je zachována fresková výzdoba. Lípa na nádvoří zámku byla zasazena v roce 1918 na počest vyhlášení samostatného československého státu. V letech 1991 – 1994 byla za finančního přispění hrotovických podnikatelů a občanů obnovena fasáda zámku a rekonstruováno nádvoří.

Původně románský **kostel sv. Vavřince** byl v polovině 14. století goticky přestavěn a ve druhé polovině 17. století barokně upraven. Ve městě jsou barokní sochy z 18. století - sv. František, sv. Jan Nepomucký, sv. Vendelín, sv. Donát a sv. Florián.

Kamenný kříž uprostřed náměstí a pomník na čelní straně zámku jsou připomínkami hrotovické tragedie z 8. května 1945, kdy zde na samém konci války při výbuchu omylem shozené bomby zahynulo 114 hrotovických občanů a 36 sovětských vojáků.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen	Tradiční jarmark
srpen	Vavřínecká pouť a Tradiční jarmark
listopad	Tradiční jarmark
prosinec	Setkání s Mikulášem a Živý betlém

Hrotovice

www.hrotovice.cz

Informační centrum

nám. 8. května 2, 675 55 Hrotovice

Tel.: +420 568 860 057

E-mail: icentrum@hrotovice.cz

provoz informačního centra: květen – září

Město Hrotovice

náměstí 8. května 1, 675 55 Hrotovice

Tel.: +420 568 838 530, +420 568 838 532

Fax: +420 568 860 324

E-mail: mesto@hrotovice.cz

NAVŠTIVTE

Památník F. B. Zvěřiny

Expozice v nově zrekonstruovaném domě na náměstí představuje život a dílo akademického malíře Františka Bohumíra Zvěřiny, zdejšího rodáka (1835 – 1908). V budově je umístěno také sezónní informační centrum.

Kontakt: Informační centrum, Náměstí 8. května 2, 675 55 Hrotovice, tel. +420 568 860 057,

e-mail: icentrum@hrotovice.cz, www.hrotovice.cz. Provoz 1.5. – 30.9., mimo provozní dobu kontaktní telefon +420 568 838 532.

Naučná stezka k Novým Rybníkům

Nové Rybníky v blízkosti Hrotovic jsou významným letoviskem využívaným jako přírodní koupaliště. Vede k nim dvoukilometrová naučná stezka s přírodní tematikou. Pět odpočinkových stanovišť je vybaveno přístřešky s lavicemi, stojany na kola a informačními a mapovými tabulemi.

Mstěnice

Zaniklá středověká ves s tvrzí (cca 4 km jižně od Hrotovic) je poprvé v písemných pramenech zmiňovaná v roce 1393. Ves byla zničena v roce 1468 uherským vojskem krále Matyáše Korvína při tažení na Třebíč. Probíhá zde archeologický výzkum, který má zásadní význam pro poznání života středověké vesnice. Odhaleny byly zbytky mohutné kamenné tvrze a dvora, vzácným nálezem je sušárna obilí se stodolou z druhé poloviny 13. století.

Informační centrum Jaderné

elektrárny Dukovany a Vodní elektrárny Dalešice

Špičková audiovizuální technika poskytuje návštěvníkům informace o energetice, využívání jaderné energie a vlastní elektrárně.

Kontakt: Jaderná elektrárna Dukovany, Informační centrum, 675 50 Dukovany, tel. +420 561 105 519,

e-mail: infocentrum.edu@cez.cz, www.cez.cz

SPORT

SportVhotel, nám. 8. května 219, 675 55 Hrotovice,

tel. +420 568 860 013-5, e-mail: hotel@vstav.cz,

www.hotel-hrotovice.cz - bazén, sauna, whirlpool, solárium, bowling, tenisová hala, squash, spinning, horolezecká stěna, laserová střelnice, projížďky na koních, půjčovna jízdních kol.

Humpolec

www.infohumpolec.cz
Městské kulturní a informační středisko
v Humpolci
Havlíčkovo náměstí 91
396 01 Humpolec
Tel./Fax: +420 565 532 479
E-mail: mekis@infohumpolec.cz

HISTORIE

Humpolec leží v blízkosti dálnice D1, přibližně uprostřed vzdálenosti mezi Prahou a Brnem. Vznik středověké osady ve 12. století souvisel se starou zemskou stezkou, která spojovala Želivský klášter s Prahou a Moravou. Osada patřila řádu Německých rytířů, želivskému klášteru a řadě šlechtických rodů. Ve 13. století nabyla oblast na významu těžbou stříbra, po jejím útlumu

koncem 15. století byly založeny počátky soukenické tradice města. Na vrchu nad městem byl v té době postaven hrad Orlík, jeho pozůstatky jsou dnes součástí městského lesoparku. Soukenická výroba dosáhla v 19. století takového rozmachu, že se městu říkalo „Český Manchester“. Městu dominuje kostel sv. Mikuláše založený želivskými premonstráty v roce 1233. Hornímu náměstí vévodí radnice a muzeum, v blízkosti hřbitova stojí první toleranční kostel v Čechách, postavený v letech 1785–1788. K nejvýznamnějším rodákům patří antropolog Aleš Hrdlička, dirigent Josef Stránský a režisér Jindřich Honzl.

PAMÁTKY

Dominantou města je **děkanský chrám sv. Mikuláše**, založený želivskými premonstráty v roce 1233. Na jeho barokní úpravě se podílel slavný architekt Jan Blažej Santini.

Ozdobou panoramatu města a součástí městského lesoparku jsou pozůstatky **středověkého hradu Orlík**, opuštěného ve třicátých letech 17. století. Zachovala se z něj hranolová věž, vstupní brána a zbytky obytných budov a hradeb.

Na úpatí kopce pod hradem se nachází **židovský hřbitov** z roku 1719, kde jsou pochováni příbuzní hudebního skladatele Gustava Mahlera, který se v nedaleké vesničce Kaliště narodil. Památkou na židovské osídlení je částečně dochovaná židovská čtvrť na Zichpili s **barokní synagogou** z druhé poloviny 18. století.

Nedaleko se nacházející **„štůly“** jsou pozůstatkem středověkého dolování.

Hornímu náměstí vévodí **radnice** z roku 1914 zdobená sochami Františka Fialy – Futuristy a **Muzeum Dr. Aleše Hrdličky**.

Na náměstí je dále **pomník**,

připomínající utrpení v obou světových válkách a době komunismu. Za zmínku stojí **pomník T. G. Masaryka** od sochaře Makovského na Tyršově náměstí. Byl třikrát odstraněn a znovu postaven, naposledy 1. 3. 1990.

Na Havlíčkově náměstí je jednolodní **evangelický kostel** z roku 1862 a v blízkosti hřbitova stojí **první toleranční kostel** v Čechách, postavený v letech 1785–1788.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen

Majáles

červenec

Středověké slavnosti na Orlíku

srpen

Pivní slavnosti

Film a dějiny - filmové přehlídky českých a evropských starých i současných filmů.

NAVŠTIVTE

Muzeum Dr. Aleše Hrdličky

Muzejní sbírky jsou umístěny od roku 1933 v budově bývalé školy, postavené v roce 1851. Antropologická expozice seznamuje s nejnovějšími hypotézami o vzniku života na Zemi, pozornost je věnována biologii člověka a dílu antropologa Aleše Hrdličky. Národopisná expozice přibližuje Humpolecko v minulém století, v expozici věnované životu a dílu Gustava Mahlera je možné vyslechnout nahrávky jeho hudby. Stálé expozice jsou doplňovány v průběhu roku výstavami. Pro výtvarné výstavy slouží výstavní sítě na Horním a Dolním náměstí.

Kontakt: Horní náměstí 273, 396 01 Humpolec, tel. +420 565 532 115, fax: +420 565 532 479, e-mail: muzeum@infohumpolec.cz, www.infohumpolec.cz

Hliníkáríum a pamětní deska Hliníkovi

Smyšlená postava Hliníka ze slavného filmu „Marečku, podejte mi pero!“ proslavila město Humpolec tak, že v září 2002 byla ve městě Hliníkovi odhalena pamětní deska.

Dalším místem, kde si můžeme připomenout Hliníka a také celý film, je Hliníkáríum. Zde je vystavena fotodokumentace z filmu, z akcí věnovaných Hliníkovi, sbírka pohlednic zaslaných Hliníkovi do Humpolce a řada dalších zajímavých exponátů.

Kontakt: Havlíčkovo náměstí 91, 396 01 Humpolec, tel. +420 565 532 479, e-mail: mekis@infohumpolec.cz, www.infohumpolec.cz

Naučná stezka Po stopách historie

Pětikilometrová stezka s deseti zastávkami seznamuje návštěvníky s historií nejvýznamnějších stavebních památek města: Muzeum

Dr. Aleše Hrdličky nese jméno světově proslulého antropologa, zdejšího rodáka. Kostel sv. Mikuláše z počátku 13. století je v odborné literatuře uváděn jako ukázka vývoje českého stavitelského umění. Na dnešní budově spořitelny je pamětní deskou připomínán projev K. H. Borovského přednesený z jejích oken v roce 1848, v době, kdy sloužila jako radnice. Na stavbě nové radnice se podílel architekt Josef Zítek v době, kdy pracoval na projektu Národního divadla. V Ústředním seznamu kulturních památek je zapsán funkcionalistický Gočárův dům. Barokní židovská synagoga, přestavěná v roce 1886, slouží potřebám Církve československé husitské. Základní kámen prvního tolerančního kostela v Čechách byl položen 18. 5. 1785. Tříkrát odstraněný pomník T. G. Masaryka je dílem V. Makovského. Budova dnešní městské radnice je ozdobena sochami Františka Fialy, zvaného Ferenc Futurista.

Kontakt: Městské kulturní a informační středisko v Humpolci, Havlíčkovo náměstí 91, 396 01 Humpolec, tel. +420 565 532 479, email: mekis@infohumpolec.cz, www.infohumpolec.cz

Zřícenina hradu Orlík

Ze středověkého hradu, opuštěného ve 30. letech 17. století se zachovala hranolová věž, vstupní brána a zbytky obytných budov a hradeb. Nově postavena byla hradní chlebová pec a replika keramické pece z 15. století, návštěvníci si tak mohou v letních měsících vyzkoušet pečení chleba a hrnčířské řemeslo. Šermíři, hudebníci a divadelníci ožívá hrad během letních Středověkých slavností. Výklad průvodce zajistí na vyžádání provozovatel.

Kontakt: Castrum, o.p.s., Hradská 818, 396 01 Humpolec, tel. +420 723 735 062, +420 724 937 647, e-mail: info@hrad-orlik.cz, castrum@seznam.cz, www.hrad-orlik.cz

Židovský hřbitov

Nachází se za městem Humpolec, v areálu dnešního lesoparku pod hradem Orlíkem. Byl založen na počátku 18. století a později dvakrát terasovitě rozšířen. U vchodu se nachází „bejtštube“, obřadní místnost, kde byl zesnulý před pohřbem rituálně očištěn. Na hřbitově je asi tisíc náhrobních kamenů, z nichž mnohé jsou umělecky velice cenné, převážně barokního a klasicistního stylu. Hřbitov sloužil i pro Židy z širokého okolí, je zde pochováno několik příbuzných hudebního skladatele Gustava Mahlera a spisovatele Franze Kafky.

Tip:

Zřícenina Orlíku i židovský hřbitov jsou zastávkami na **naučné stezce Březina**, která na desetakilometrové trase seznamuje s přírodními zajímavostmi nejbližšího okolí města (staleté stromy, živcové lomy, pozůstatky po dolování zlata).

Pivovar Bernard

je výrobcem speciálních značkových piv bez použití pasterizace. Prohlídka rodinného pivovaru připomíná tradici pivovarnictví, založené ve městě v polovině 16. století. Exkurze včetně ochutnávky piva trvá cca 1 hodinu.

Kontakt: Rodinný pivovar Bernard, a.s., ul. 5. května 1, 396 01 Humpolec, tel. +420 565 532 511, fax: +420 565 532 183; e-mail: pivovar@bernard.cz, www.bernard.cz

Galerie – výstavní sítě muzea na Horním a Dolním náměstí

TIP NA VÝLET

Kaliště – Rodný dům Gustava Mahlera

Původně zájezdní hostinec, v němž se světoznámý dirigent a hudební skladatel Gustav Mahler (1860 – 1911) narodil, byl rekonstruován za přispění Nadace Musica noster amor. Rekonstrukce byla dokončena v roce 1999, záštitu nad ní převzala sopranistka Gabriela Beňačková. Dobová restaurace je doplněna nově vybudovaným hudebním sálem, v němž se konají koncerty a mezinárodní mistrovské kursy zpěvu, klavíru a interpretace soudobé hudby. K dispozici jsou upomínkové předměty, brožury s rodokmenem, výstava českých reálií v životě G. Mahlera.

Návštěvu je nutné předem objednat.

Kontakt: 394 51 Kaliště u Humpolce 9, tel. +420 565 546 528, +420 777 868 239, e-mail: info@mahler-penzion.cz, www.mahler-penzion.cz

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

květen/červen	Mistrovství republiky v autokrosu pod Vilémovským lomem
červenec/srpen	Mezinárodní jezdecké závody ve všestrannosti CCI
srpen	Zlatá podkova – celostátní finále jezdeckých a vozatajských soutěží ve všestrannosti
říjen	Bernard Cup – setkání mistrů v autokrosu

Zimní stadion – Vilová 1600, 396 01 Humpolec
tel. +420 565 532 891, +420 737 100 885 (správce stadionu),
e-mail: hokej.humpolec@tiscali.cz, www.hokejhumpolec.estranky.cz

Jízdárna Mladé Bříště – výuka jízdy na koni, vyjíždky na koních,
Mladé Bříště 13, tel. +420 777 010 480 (p. Sukdolák)

Jezdecký klub Čejov – Čejov 12, Humpolec, tel. +420 603 523 447
(Jaroslav Grodl)

Jezdecký klub Senior Horse, a.s., Proseč 21, Humpolec,
tel. +420 607 510 849, +420 723 343 021, výuka jízdy na koni,
vyjíždky na koních

Koupaliště Žabák, Vilová 1637, 396 01 Humpolec,
tel. +420 603 835 092, www.zabak.estranky.cz – bazén a
brouzdaliště, divoká řeka, chrlič, skluzavka, beach volejbalové
hřiště, tenisové kurty, stolní tenis, skateboardové hřiště,
občerstvení,

Rybaření – Český rybářský svaz, Hálkova 811, 396 01 Humpolec,
tel. +420 565 332 221, povolenky lze dohodnout na
tel. +420 602 482 328, +420 565 518 183

Přehled dalších možností sportovního vyžití a relaxace získáte na
www.infohumpolec.cz nebo telefonicky na Městském kulturním
a informačním středisku v Humpolci, Havlíčkovo náměstí 91,
396 01 Humpolec, tel./fax: +420 565 532 479,
e-mail: mekis@infohumpolec.cz.

Chotěboř

www.chotebor.cz
Informační centrum
– Městská knihovna Chotěboř
Krále Jana 258
583 01 Chotěboř
Tel./Fax: +420 569 626 634
E-mail: infocentrum@chot.cz

HISTORIE

První písemná zmínka o městě pochází z roku 1265, lze ale předpokládat, že první osada zde stála už ve 12. století, pravděpodobně v souvislosti s Libickou stezkou, která tudy procházela. Jako první doložený majitel panství je uváděn Smil z Lichtemburka, kterému patřily stříbrné doly. Král Jan Lucemburský v roce 1331 udělil městu jihlavské městské horní právo a povýšil jej tak na město královské. Roku 1454 nařídil král Ladislav Pohrobek město znovu opevnit, na konci 15. století získal Chotěboř Mikuláš ml. Trčka z Lípy, připojil ji ke svému panství, čímž se stala z královského města poddanským. Za třicetileté války bylo město poničeno švédskými vojsky a pokatoličtěno. Od roku 1683 vlastnil panství hrabě Kinský, který dal postavit barokní zámek. Po roce 1836 se vlastníky města stali Dobřenští z Dobřenic a to až do konfiskace v roce 1948. Ráz města narušilo v 19. století několik požárů, které zničily mnoho domů na náměstí a kostel. Významnou událostí v dějinách města byl také příjezd prvního vlaku 1. června 1871.

PAMÁTKY

Zámek byl postaven v letech 1701 – 1702. K výstavbě bylo využito základů a částí zdiva bývalé tvrze, jejíž vznik se datuje do doby vlády Karla IV. Součástí zámku je zámecká kaple **Nejsvětější Trojice** s bohatou štukovou výzdobou, freskami a obrazy s biblickými motivy. Od roku 1952 je zámek, který

byl roku 1992 navrácen rodině Dobřenských, sídlem **Městského muzea** v Chotěboři. Sbírkový fond muzea narůstal především sběrnou činností a dary místních obyvatel a příznivců muzea. Historicky cenné předměty obsahuje sbírka militárií, sfragistiky a geologie. Jako celek je nejvýznamnější sbírka výtvarného umění a sbírka knih, která obsahuje několik poměrně vzácných rukopisů, prvotisků a starých tisků.

Kostel sv. Jakuba staršího je původně románský, později gotický,

poškozen byl několika požáry a znovu pseudogoticky vystavěn. Kostel je dvoulodní s hranolovitou věží.

V parku Václava Fialy je pseudorománská a pseudogotická kaple **Povýšení sv. kříže**, byla postavena v roce 1863 podle plánů Fr. Schmoranze.

Kaple sv. Anny byla na místě malé kapličky vystavěna v roce 1902.

Mariánský sloup v parčíku pod ulicí Trčků z Lípy byl postaven v roce 1700 v době ohrožení města morem nákladem majitelů chotěbořského panství, rodiny Kinských.

Mariánský sloup na náměstí byl postaven městem v roce 1890.

U vchodu do zámeckého parku stojí **socha Jana Nepomuckého** z roku 1720.

Technickou památkou je třípatrová čtyhranná **vodárenská věž**. Do zásobníku v ní se čerpala voda ze studně u řeky Doubravy a z něj se voda samospádem přiváděla prostřednictvím potrubí na chotěbořské nádraží pro parní lokomotivy.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

únor	Masopust – průvod městem, maškarní ples
únor/březen	Ples města
březen	Dětský karneval
duben	Jarní trhy řemesel
	Miss Podoubraví
květen	Majáles
	Pohádkový les
květen/červen	Hudební slavnosti
červen/červenec	Festival fantazie

červenec	Literární Vysočina - festival
srpen	Chotěbořská zahrada – country, folk, bluegrass setkání
září	Chotěbořské divadlení aneb 20 dkg Junioru – přehlídka amatérských souborů
říjen	Svatováclavské slavnosti Posvícenské řemeslné trhy Lampionový průvod
prosinec	Vánoční trhy Vánoční výstava v muzeu

NAVŠTIVTE

Městské muzeum

Raně barokní zámek italského typu dal postavit hrabě Vilém Leopold Kinský na počátku 18. století na místě gotické tvrze. V původním stavu se zachovala kaple Nejsvětější Trojice s bohatou štukovou výzdobou. Zámek byl upravován v 19. století a po požáru roku 1927. Je obklopen patnáctihektarovým anglickým parkem v chráněném údolí řeky Doubravy. Zámek je ve vlastnictví rodiny Dobrzenských, která zde sídlila od roku 1836. Muzejní sbírky dokumentují historický vývoj města, bohatě zastoupena je sbírka výtvarného umění, sbírka archeologická, geologická a národopisná. Cenná je i sbírka knih, která obsahuje několik vzácných rukopisů, prvotisků a starých tisků. V průběhu roku jsou pořádány tematické výstavy.

Kontakt: Riegrova 1, 583 01 Chotěboř, tel. +420 569 623 293, e-mail: muzeum-chotebor@email.cz, www.muzeum-chotebor.org

PŘÍRODA

Nedaleko kaple sv. Anny na západním okraji města se nacházejí rulové skály nazývané **Koukalky**.

Naučná stezka Údolím Doubravy

Přírodní rezervací protéká řeka Doubrava kaňonovitým zalesněným údolím a vytváří malebná a divoká zákoutí s balvanitým řečištěm a četnými peřejemi. Najdeme zde skalní věže, vodopád, obří hrnec či kamenné moře. Překrásný výhled do údolí se naskýtá ze skalní věže Čertův stolek, v jejíž blízkosti se nalézají dvě umělé jeskyně. Na skalnatém ostrohu Sokolohrady, kde stával hrad Sokolov je umístěna pamětní deska knězi a básníku Fr. Boštíkovi. Tůň Mikšova jáma, kaňon Koryto, Velký vodopád či Točitý vír jsou dalšími zajímavými místy v údolí, opředenými pověstmi. Středně náročná trasa, vedoucí souběžně s červenou turistickou trasou romantickými místy i nalezišti chráněných rostlin a živočichů, je 4,5 km dlouhá a má 11 zastavení. Trasa začíná u Horního mlýna u Chotěboře a končí v obci Bílek.

Kontakt: www.region-vysocina.cz/index.php?objekt=1139

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

únor – listopad	Chotěbořský běžecký pohár
únor	Městská „desítka“
	Vyhlášení sportovce roku
březen	Čapkovy domky
duben	Běh Chotěbořskem
květen	Chotěbořské koule – míčový sedmiboj mužských dvojic
červen	Turnaj o „Růžový pohár Chotěboře“ – turnaj ve volejbale
	3000 m na dráze
	Motopárty
červenec	Okolo přehrady
září	Křišťálový kilometr
	Turnaj veteránů ve stolním tenise
říjen	Okolo zámku
listopad	Čachoták

Sjezdovka Svatá Anna – délka sjezdovky 250 m, umělé osvětlení, technické zasněžování, tel. +420 724 008 197, +420 608 820 527, +420 724 008 731, e-mail: svanna@seznam.cz, sjezdovka@chotebor.net, <http://svanna.webpark.cz>.

Jaroměřice nad Rokytnou

www.jaromericenr.cz
Informační centrum
Městského kulturního střediska
Komenského 1029
675 51 Jaroměřice nad Rokytnou
Tel.: +420 568 440 132
E-mail: info@meks-jaromerice.cz
www.meks-jaromerice.cz

HISTORIE

Podle legendy byla osada založena již v roce 1131 přemyslovským knížetem Jaromírem, písemné prameny dokládají vznik tvrze s větším sídlištěm až na počátku 14. století. V 16. století byla tvrz přebudována na renesanční zámek, který již připomíná dnešní dispozici trojkřídlé budovy. Po roce 1623 bylo panství zkonfiskováno a prodáno německému válečníkovi Gerhardovi z Questenberka. Ve třech generacích se pak uskutečnil nebývalý rozvoj hospodářský, stavební a kulturní. Rozsáhlé stavební úpravy na zámku probíhaly koncem 17. století za Jana Antonína Questenberka, který město zároveň obohatil o servitský klášter s loretou a špitál sv. Kateřiny. Stavební vývoj na zámku byl ukončen na počátku 18. století za Jana Adama Questenberka podle návrhu architekta Jakuba Prandtauera.

Ve městě se v 18. století odehrával také neobyčejně bohatý kulturní život. Jan Adam z Questenberka na zámku soustředil proslulou zámeckou kapelu, která patřila k nejvýznamnějším své doby. Zde poprvé zazněla v roce 1730 česky zpívaná opera „O původu Jaroměřic na Moravě“, kterou zkomponoval zámecký kapelník a skladatel František Václav Míča, rodák z Třebíče.

Když o dvě stě let později přišel do Jaroměřic na zdejší měšťanskou školu učitel Václav Jebavý, našel jen poklidné městečko bez veškerých stop po někdejším bohatství kulturního života. A přece tu tento básník – pod jménem Otokar Březina – našel jedinečnou inspiraci ke svým básním a filosofickým esejím.

PAMÁTKY

Rozlehlý **barokní zámek** má dvě patra a půdorys tvaru písmene H. Páteří je hlavní trakt obrácený do náměstí, boční křídla

vymezuji na severu čestný dvůr a na jihu jsou spojena s parterem parku. Okrovo-bílá barevnost omítek zvyšuje plastičnost fasády. V této podobě je zámek jedním z nejvýznamnějších barokních architektur v Evropě.

Přiléhající **zámecký park** je rozdělen říčkou Rokytnou na dvě části. Jeho bližší část je řešena jako parter ve francouzském stylu, druhá vyznívá ve volnější krajinné pojetí. Celý park je komponován důsledně symetricky, což zdůrazňuje osazení kamennými lavicemi a sochami ze třicátých let 18. století, znázorňujícími postavy z antické mytologie.

Zámecký **kostel sv. Markéty**, který je připojen k hlavnímu křídlu zámku, vyzdobili K. F. Toepper, Jean Baptiste a malíř Seglioni.

Muzeum Otokara Březiny je umístěno v domě, kde básník strávil poslední léta svého života. Na místním hřbitově je také pochován. Na hrobě je jako náhrobek umístěno vynikající dílo jeho přítele, sochaře Antonína Bílka, bronzové sousoší „Tvůrce a jeho sestra Bolest“, které zachycuje básníka v lidském i uměleckém osudu.

Na náměstí je **sousoší Nejsvětější trojice** a na mostě přes řeku Rokytnou je **soubor barokních soch** – sv. Máří Magdalena, sv. Jan Nepomucký, Pieta, sv. Jan Sarkander.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen
srpen

Hudební slavnosti
Mezinárodní hudební festival
Petra Dvorského

prosinec

Tradiční jaroměřické posvícení
Vánoční trhy na státním zámku

NAVŠTIVTE

Zámek

Původně renesanční zámek vznikl na místě gotické vodní tvrze a byl později přestavěn v rozsáhlý barokní zámecký komplex s farním kostelem sv. Markéty. Je obklopen pravidelnou zahradou francouzského typu, která přechází v přírodně krajinářský park. V zámku je instalace dobových interiérů s hodnotným zařízením a sbírkami. Ze zámeckých

interiérů na sebe upozorňují zejména reprezentační prostory: sál předků s alegorickou kresbou na klenbě od F. M. Francia, taneční sál s malbou od Jeana Baptisty a dochovaným souborem sedacího nábytku, čínský salonek s intarziemi. Štuková výzdoba pochází od G. Alfieriho a J. Canoniho. V přízemí zámku byly zřízeny římské lázně a salla terrena. Historická expozice připomíná hudební tradici spojenou s osobami hraběte Jana Adama Questenberka a kapelníka jeho zámecké kapely Františka Václava Míči. Každoročně se v historických prostorách zámku koná řada koncertů a kulturních akcí, na hudební tradici navazuje Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského.

Kontakt: Náměstí Míru 1, 675 51 Jaroměřice nad Rokytnou, tel. +420 568 440 237, +420 724 730 852, e-mail: jaromerice@telc.npu.cz, www.zamek-jaromerice.cz.

Muzeum Otokara Březiny

Muzeum je nejstarším literárním muzeem na Moravě. Básníkům byt je v něm zachován v původní podobě, studijní knihovna obsahuje celé Březinovo dílo. V archivu jsou shromážděny rukopisy, svědectví a osobní vyznání o Otokaru Březinovi, o osobnostech, které svým dílem ovlivnil a o jeho přátelích. Školní výpravy si mohou vybrat ze dvou videoprogramů a z téměř třiceti audioprogramů, zahrnujících tematiku dalších osobností – Jakuba Demla, Františka Bílka, Jana Zahradníčka, Jiřího Kuběny a dalších. Součástí muzea je minigalerie obrazů a grafik Františka Bílka.

Kontakt: Březinova 46, 675 51 Jaroměřice nad Rokytnou, tel. +420 603 760 768, e-mail: nedvedicka.b@otokarbrezina.cz e-mail: studijniknihovna@otokarbrezina.cz, www.otokarbrezina.cz

SPORT

Tenisové kurty – TJ Sokol, tel. +420 721 506 404

Fotbalové hřiště, stolní tenis

Jemnice

www.mesto-jemnice.cz
www.tic.jemnice.cz
Turistické informační centrum
Husova 2
675 31 Jemnice
Tel.: +420 721 508 737
E-mail: tic@mesto-jemnice.cz

HISTORIE

Jemnice patří k nejstarším městům na Moravě. Původní osada vznikla na místě pohraničního hradu z přelomu 11. a 12. století. Město bylo založeno na začátku 13. století jako královský majetek na křižovatce obchodních cest při brodu přes říčku Želetavku na ložiskách zlata a stříbra. Dokladem toho je název města – Jemnice byla sídlem „jamníků“ vybírajících rudu z jam. První písemná zmínka o Jemnici je v Kuřimské kronice z roku 1226.

Největšího rozkvětu dosáhlo město ve středověku. V letech panování lucemburské dynastie mu byla udělena rozsáhlá privilegia. Období rozkvětu se střídala s obdobím úpadku. Dvakrát bylo město zcela zpuštěno – roku 1468 za tažení Matyáše Korvína a v průběhu třicetileté války. Střídali se rovněž majitelé jemnického panství. Od roku 1842 patřila Jemnice rodu Pallavicini, v jeho majetku zůstala až do roku 1945.

Půdorys historické části města je vymezen zachovanými středověkými hradbami a několika branami. Současná tvář města vznikla po požáru roku 1832 a má klasicistní charakter. K nejvýznamnějším osobnostem, které se v Jemnici narodily nebo působily, patří rakouský romantický básník Franz Grillparzer, malířská rodina Charlemontů, malíř Roman Havelka.

PAMÁTKY

Město je prohlášeno **památkovou zónou**. Kolem celého historického jádra jsou zachovány dvojité **hradby** se čtyřmi baštami a dvěma barbakany.

Význam a výstavnost středověkého města dokládají dodnes zachované církevní stavby. Nejstarší je **kostel sv. Jakuba** na předměstí Podolí, původně románská rotunda, z níž zůstala

zachována kulatá věž (nejstarší dochovaná věž na Moravě vůbec). Kněžiště je vrcholně gotické, loď byla přestavěna v polovině 19. století.

Městský **kostel sv. Stanislava** na náměstí, původně gotický,

byl v 16. století zaklenut renesanční klenbou, vnitřní zařízení je barokní. Pod kruchtou jsou významné renesanční náhrobníky pánů Meziříčských z Lomnice.

Interiér gotického klášterního **kostela sv. Víta** pochází z barokní opravy v 18. století, kdy byl v presbytáři obohacen o freskovou oltářní výzdobu od J. Winterhaltera.

U františkánského kláštera stojí „**Svatovítská lípa**“, stará téměř 800 let, spojovaná s činností kazatele Jana Kapistrána.

Zámek vznikl přestavbou pozdně románského hradu v roce 1661, svoji konečnou podobu získal o sto let později. Zámek je obklopen rozsáhlým parkem přírodní krajinařského stylu (21 ha).

Jako technická památka je chráněn **středověký vodovod** vedoucí od kostela sv. Víta do města.

Severně od města, na návrší u silnice do Chotěbudic je **šlechtická hrobka rodu Pallavicini**, vybudovaná v letech 1902-04 v neoklasicistním stylu.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

leden	Tříkrálový koncert Městský ples
únor	Ples královny Elišky
duben	Pochod ke Dni Země - www.abahoa.cz/jemnice/
květen	Jemnická palačinkáda – soutěž v požívání palačinek, www.aft.jemnice.cz Jemnická heligonka - sraz českých, moravských a rakouských heligonkářů
červen	Večerníkův pohádkový les - cesta lesem plná pohádkových postav, www.aft.jemnice.cz Výstava – Barchan Barchan - historická slavnost v ulicích města, v areálu zámku a sokolovny
srpen	Secret Rock fest
prosinec	Mikulášská nadílka Adventní koncert v kostele sv. Stanislava Vánoční výstava Půlnoční silvestrovský ohňostroj na zámku

ZAJÍMAVOST

Barchan

Jedna z nejstarších historických slavností ve střední Evropě, která se koná každoročně v neděli po sv. Vítu, má své kořeny již v době panování

Lucemburků. V pověstech se říká, že roku 1312 musel král Jan Lucemburský vojensky zasáhnout proti loupeživým rytířům. Svou ženu Elišku Přemyslovnu ponechal v Jemnici, kde byla pod ochranou jemnických měšťanů. Mohutné hradby pak zajišťovaly bezpečí samotnému městu. Král informoval svou manželku o vítězném tažení způsobem tehdy obvyklým, prostřednictvím 4 posílů. Eliška je obdarována barchetem, šátkem, punčochami a věncem. www.barchan.jemnice.cz

NAVŠTIVTE

Muzeum Vysočiny Třebíč, pobočka Jemnice

Expozice jsou umístěny v barokním měšťanském domě, empírově upraveném. V jeho zadní části zůstaly zachovány hospodářské budovy z přelomu 19. a 20. století. Muzejní sbírky dokumentují dějiny města a dolování nerostných surovin na jihozápadní Moravě.

Kontakt: Náměstí Svobody 75, 675 31 Jemnice, tel. +420 604 419 160, www.zamek-trebic.cz, www.tic.jemnice.cz.

Zámek

Zámek vznikl renesanční přestavbou hradu. Dochované části nárožních věží dokazují, že původní hrad měl pravidelnou dispozici typu francouzského kastelu. Barokní podobu dostal zámek před polovinou 18. století, interiéry byly upraveny v empírovém duchu po roce 1818. Konečné změny provedli poslední majitelé Jemnice, rod Pallavicini. Velkolepá přestavba v pseudorokokovém stylu trvala po celou druhou polovinu 19. století. Za války v roce 1943 zámek ukrýval vídeňské umělecké sbírky. Roku 1945 byl zámek konfiskován a zámecké budovy využívala armáda. Od roku 1994

je celý areál v majetku města Jemnice a postupně rekonstruován. V roce 2006 byl zámek poprvé částečně zpřístupněn – bývalý lovecký sál, zámecká studna, salóny východního zámeckého křídla a kaple. V současné době je opět veřejnosti nepřístupný.

Kontakt: Turistické Informační centrum Husova 2, 675 31 Jemnice, tel. +420 721 508 737, e-mail: tic@mesto-jemnice.cz, www.tic.jemnice.cz

– paladium města.

Městské hradby

Kolem celého historického jádra jsou zachovány dvojité hradby se čtyřmi baštami a dvěma barbakany. V jedné z bran je zazděna soška tzv. jemné panny

Židovská čtvrť a hřbitov

V Jemnici byla jedna z nejstarších židovských obcí v českých zemích. První písemná zmínka pochází z roku 1336. Zachovala se podstatná část domů a brána. Nejstarší náhrobky na židovském hřbitově pocházejí ze 17. století.

Na Jemnickách

Dva km jižně od města leží lokalita se zachovanými zbytky středověkých šachet po dolování zlata a stříbra.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

květen	Dětské rybářské závody MTB O putovní pohár Barchanu – závody horských kol, www.aft.jemnice.cz
červen	Dětské rybářské závody - www.aft.jemnice.cz Rybářské závody O putovní pohár Barchanu Střelecká soutěž O putovní pohár Barchanu Hasičská soutěž O putovní pohár Barchanu
září	Dětské rybářské závody - www.aft.jemnice.cz Podzimní cyklotour - www.abahoa.cz/jemnice/

Městský les – 450 ha, asphaltové cesty vhodné pro letní cyklistické výlety i zimní běžecké tratě

Přírodní koupaliště U hlubokého rybníka, Červený rybník a Vlčí hora

Koupaliště – 3 bazény, skluzavka, sprchy, nohejbalové hřiště

Jezdectví – obec Dešná, Lovčovice, Jiratice, Lubnice, Budkov

Kuželna – Tyršova 624, tel. +420 608 320 931, www.tic.jemnice.cz

Tenis – Tenis club café, Tyršova 624, tel. +420 775 988 303, e-mail: jahodacek@seznam.cz

Jihlava

www.jihlava.cz, <http://tic.jihlava.cz>

Turistické informační centrum

Masarykovo náměstí 2

586 01 Jihlava

Tel.: +420 567 167 158-9

E-mail: tic@jihlava-city.cz

Turistické informační centrum

- brána Matky Boží

Věžní 4785/1

586 01 Jihlava

Tel.: +420 567 167 155-6

E-mail: tic@jihlava-city.cz

HISTORIE

Jihlava, nejstarší horní město českých zemí, vzniklo v první polovině 13. století během kolonizace kraje, urychlené nálezem stříbrných rud. Bohatství plynoucí z dolování se projevilo zejména ve velkorysosti jeho založení. Pravidelný půdorys pravouhlé sítě ulic s velkým náměstím uprostřed je z roku 1270, téměř současně byly stavěny tři hlavní církevní stavby - farní kostel sv. Jakuba a klášterní komplexy minoritů a dominikánů. Královská privilegia zaručovala městu prosperitu a Jihlava se brzy stala jedním z nejmocnějších měst království. Bylo chráněno mohutným opevněním, náměstí lemovaly kamenné domy s podloubím, ve městě se razily mince. Jihlava zaujímá přední místo i v oblasti právní - poprvé ve střední Evropě zde bylo vedle městského práva kodifikováno horní právo, které se stalo vzorem pro řadu dalších horních měst.

Význam těžby stříbra poklesl koncem 14. století, kdy byly vytěženy nejbohatší žíly ryzího stříbra. Hospodářský vývoj města však již v té době zajišťoval obchod a řemeslná výroba - zejména soukenictví se na tři století stalo rozhodujícím hospodářským odvětvím. Velký požár města v roce 1523 ukončil středověkou etapu výstavby města, které bylo obnoveno v renesančním stylu.

Po odstranění škod způsobených švédskou okupací na konci třicetileté války bylo město obnoveno v barokním duchu a dosáhlo nového hmotného i kulturního rozvoje. Císařovna Marie Terezie pozvala do města nizozemské soukeníky, jejichž zkušenosti vedly ke zdokonalení výroby. Ve druhé polovině 18. století byla Jihlava druhým největším producentem sukna v monarchii. Město se postupně vymanilo z těsného okruhu hradeb, byla přestavěna radnice, počátkem 19. století se bourají městské brány s úzkými průjezdy a průčelí domů jsou upravována klasicistně. Celá městská památková rezervace - jedinečná kombinace gotické, renesanční a barokní architektury - potěší každého obdivovatele uměleckých památek a dávné historie.

PAMÁTKY

Historické centrum města je městskou památkovou rezervací. Svažité obdélníkovité náměstí patří svou rozlohou (36 650 m²) k největším historickým náměstím v zemi. Lemují ho cenné měšťanské domy na gotických základech. Po požáru v roce 1527 byly přestavovány renesančně, v průběhu 17. a 18. století

byly upravovány barokně, vnější vzhled domů doplnila také strohá klasicistní průčelí 19. století. Historický ráz náměstí byl v minulosti hrubě porušen stavbou obchodního domu (dokončena 1983). Náměstí doplňuje barokní **morový sloup** z roku 1690. Cenný originál sochy Panny Marie Neposkrvněného Početí

z jejího vrcholu je umístěn v budově jihlavské radnice. Dvě **kamenné kašny** jsou ozdobeny pískovcovými sochami antických bohů vod Neptuna a Amfitrité, okolo kašen je zachován pás původní dlažby ze 19. století. Pod městským historickým

jádem se nachází **podzemní labyrint chodeb** v celkové délce 23 km. Část chodeb je přístupná.

Barokně upravená **radnice** vznikla spojením tří raně gotických domů. Před radnicí byla 5. 7. 1436 slavnostně vyhlášena Basilejská kompaktáta, jimiž byly ukončeny husitské války v našich zemích.

Farní kostel sv. Jakuba Většího byl vysvěcen v roce 1256. Barokně upravený interiér skrývá gotické plastiky a renesanční zlacenou křtitelnicí. Ochoz severní věže je v letních měsících přístupný.

Minoritský kostel Nanebevzetí Panny Marie patří k nejstarším kamenným stavbám ve městě. Uvnitř je kostel zachován v původní podobě s mohutnými pozdně románskými sloupy, fragmenty gotické výmalby a sochami svetic).

Dominikánský kostel Povýšení sv. Kříže byl budován ve stylu

francouzské gotiky a dokončen pod vlivem gotiky parléřovské. Spolu s klášterem byl roku 1871 předán pro vojenské účely, dnes je využíván Československou církví husitskou. Část kláštera byla zrekonstruována na hotel Gustav Mahler.

V interiéru bývalého **jezuitského kostela sv. Ignáce z Loyoly** je uložena mimořádně cenná plastika Přemyslovský kříž - socha ukřižovaného z počátku 14. století. Kostel byl postaven v letech 1683 - 1689 italským stavitelem Jacopo Braschou. Dobrá akustika a kvalitní varhany umožňují pořádání oblíbených koncertů duchovní hudby.

Kostel sv. Jana Křtitele patří k nejstarším dochovaným kamenným stavbám na Vysočině. Na konci 12. století byl centrem původní trhové vsi, která po založení města na protějším břehu řeky postupně ztratila svůj význam. Dnešní podoba kostela je výsledkem barokní přestavby z konce 18. století. U západního vchodu je obraz spícího horníka, připomínající zašlou slávu jihlavského dolování stříbra. Na svátek patrona kostela se zde konávají mše česko-německého usmíření.

Evangelický **kostel sv. Pavla** byl postaven v letech 1875 - 1878 v novogotickém slohu. Byl nazván na počest protestantského kazatele Pavla Sperata, který působil v Jihlavě počátkem 20. let 16. století. Pod jeho vlivem se značná část obyvatel přiklonila k protestantství.

Městské hradby byly budovány od poloviny 13. století. Tříkilometrové opevnění tvořily dva pásy hradeb s věžemi, baštami, příkopem a pěti městskými bránami. Zachována zůstala **brána Matky Boží**. Dnešní pás hradeb

je rekonstruován podle barokní podoby ze 17. století, parkán je parkově upraven.

Židovský hřbitov je jedinou památkou připomínající existenci židovské obce. Byl založen roku 1869 a stojí zde přes tisíc náhrobků členů zdejší židovské komunity – mj. rabína J. J. Ungara, rodičů Gustava Mahlera a Louise Fünbergera a mnoha dalších. Památník obětem holocaustu byl na hřbitově odhalen 8. 5. 1995.

Památník královské přísahy se nachází se pod Pražským mostem, v místech, kde na půdu českého království vstoupil 30. ledna 1527 král Ferdinand I. Byl zde slavnostně uvítán českými pány a rytíři a přísahal zachovávat svobody a výsady země a všech stavů.

Na území města se nacházejí celkem čtyři **hraniční kameny** ve tvaru komolého jehlanu. Byly postaveny v roce 1750 z rozhodnutí Marie Terezie jako řešení předchozího sporu o průběhu českomoravské zemské hranice severně od řeky Jihlavy. Proto také nesou znaky obou zemí.

KULTURA

Horácké divadlo – Komenského 22, tel. +420 567 161 000, +420 567 161 014 (předprodej), fax: +420 567 161 022, e-mail: hdj@hdj.cz, prodej@hdj.cz, www.hdj.cz, stálá divadelní scéna

Divadlo na Kopečku – Brněnská 54, tel. +420 567 552 232, +420 604 880 804, fax: +420 567 301 644, e-mail: divadlo.na.kopecku@seznam.cz, www.divadlo.plj.cz, amatérské soubory, besedy a koncerty

De Facto Mimo – Brněnská 15, tel. +420 775 628 272, +420 777 088 928, e-mail: dfm@seznam.cz, www.dfm.cz, nezávislé divadelní studio

M+K galerie – Čajkovského 33, tel. +420 567 309 919, e-mail: mk-galerie@mk-galerie.cz; www.mk-galerie.cz, autorské výstavy grafiky, malby, užitého umění

Galerie Jána Šmoka – ateliéry Střední umělecké školy grafické, Dvořákova 12, tel. +420 567 311 938, e-mail: galerie@susg.cz, susg@susg.cz, www.susg.cz, práce studentů a učitelů školy

Dům Gustava Mahlera, Znojemská 4, tel. +420 567 306 232, e-mail: info@dum-gustava-mahlera.cz, www.dum-gustava-mahlera.cz, obrazy, tématické výstavy

Pravidelné kulturní akce:

únor	Stavíme, bydlíme Jihlava Horácký bál Elektrofest
březen	Festival dramatického umění – regionální soutěž středoškolských divadelních souborů Dům, byt, zahrada – regionální výstava
červen	Mezinárodní festival sborového umění Havířský průvod – historická městská slavnost (pořádá se 1x za dva roky) Aerosalon – výstava letecké techniky Slavnosti varhan – cyklus varhanních koncertů Festival sborového umění - mezinárodní skladatelské soutěže

září

říjen
listopad

Celostátní výstava bonsají a suiseki **Jihlavská pouť**

Den Ježka – pivní slavnosti jihlavského pivovaru

Sejdeme se Na Kopečku – koncerty, divadelní představení v rámci celostátního Týdne duševního zdraví

Hudební festival Mahler Jihlava – mezinárodní festival

Mezinárodní festival dokumentárního filmu
Příjezd sv. Martina

Jihlavské vánoce – série koncertů a divadelních představení

NAVŠTIVTE

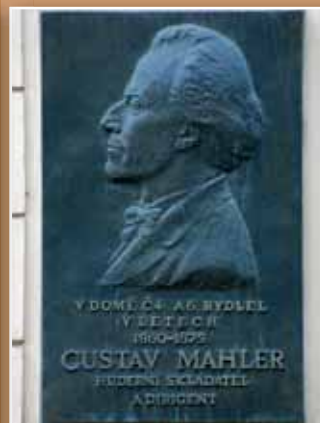
Muzeum Vysočiny Jihlava

Expozice muzea, založeného v roce 1892, jsou umístěny ve dvou architektonicky cenných renesančních domech na hlavním jihlavském náměstí. Stálé expozice jsou zaměřeny na dolování stříbra a mincování v Jihlavě, věnují se geologii, nerostným surovinám a přírodě Českomoravské vrchoviny, představena jsou chráněná území Jihlavsko, cechovní místnost a židovská modlitebna. Interaktivní expozice s názvem Jihlava v proměnách staletí se zabývá historií Jihlavy v období od 16. do 19. století.

Sídlo muzea: Masarykovo náměstí 55, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 309 728, fax: +420 567 300 828.

Expoziční budovy: Masarykovo náměstí 57/58, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 573 880, e-mail: muzeum@muzeum.ji.cz, http://muzeum.ji.cz

Dům Gustava Mahlera

V domě, v němž rodina Gustava Mahlera žila v letech 1860 – 1889, jsou zřízeny výstavní prostory, víceúčelový sál a stylová kavárna Café Mahler. Stálou expozici tvoří odkaz akademické sochařky They Weltner, Mahlerovy neteře a expozice Mladý Gustav Mahler a Jihlava. Expozice představuje dětství a dospívání Gustava Mahlera a dokumentuje vliv prostředí na umělcovo hudební zrání na pozadí historického obrazu tehdejší Jihlavy.

Kontakt: Znojemská 4, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 306 232, e-mail: info@dum-gustava-mahlera.cz, www.dum-gustava-mahlera.cz

Oblastní galerie Vysočiny

Galerie sídlí ve dvou historických domech v centru města, jejichž interiér je pozoruhodný i z architektonického hlediska. Gotika je v nich zastoupena portály v průčelí, mázhauz v přízemí je sklenut na toskánské sloupy, pýchou domů jsou vysoké patrové síně s renesanční výzdobou. Ve svých sbírkách má galerie umělecká díla 19. a 20. století. V průběhu roku jsou v obou expozičních budovách pořádány výstavy.

Kontakt: Komenského 10, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 301 680, Masarykovo náměstí 24, tel. +420 567 309 722, e-mail: ogv@ogv.cz, www.ogv.cz

Vyhlídková věž kostela sv. Jakuba Většího

Stavba severní kostelní věže, vysoké 63 metrů, byla dokončena počátkem 14. století. Sloužila městu jako strážní věž, měla jehlancovou střechu a na průčelí figurální malbu. Od roku 1561 je v historických pramenech doložena činnost věžníka a jeho dvou pomocníků – ti troubili hodiny, fanfárami vítali vzácné hosty a hlídali město před ohněm a nepřáteli. Poslední věžník tu se svou rodinou bydlel do roku 1924. Ochoz je ve výšce 40 metrů (556

m n.m.) a v letních měsících nabízí pohled do širokého okolí.

Kontakt: Turistické informační centrum, Masarykovo nám. 2, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 167 158-9, e-mail: tic@jihlava-city.cz, http://tic.jihlava.cz

Kaple Bolestné Panny Marie v kostele sv. Jakuba Většího

Stavba kaple byla poslední změnou půdorysu chrámu, jehož počátky spadají do 40. let 13. století. V roce 1702 byla postavena nákladem městského fyzika a velkého jihlavského mecenáše Jakuba Jindřicha Kielmanna z Kielmannsecku. Osmiboká barokní památka je pozoruhodná nástěnnými obrazy a bohatou štukovou výzdobou. Ukrývá vzácnou gotickou Pietu z roku 1370. Přístupná je v letních měsících

v sobotu a v neděli, vstupenka platí zároveň na vyhlídkovou věž.

Více informací: Turistické informační centrum, Masarykovo nám. 2, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 167 158-9, e-mail: tic@jihlava-city.cz, http://tic.jihlava.cz

Vyhlídková brána Matky Boží

Brána je jedinou branou, která se zachovala z pěti městských bran středověkého opevnění a je typickým symbolem města. Koruna

brány je celoročně přístupná a z cimbuří ve výšce 24 metrů nabízí pohled na celé město. V mezipatrech jsou umístěny expozice věnované historii jihlavského stříbrného dolování. Informační panely seznamují návštěvníky s historickým vývojem hradebního opevnění a radničních hodin. Dalekohled ve věži je k dispozici pro pravidelná astronomická pozorování.

Kontakt: Turistické informační centrum brána Matky Boží, Věžní 1, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 167 155-6,

e-mail: tic@jihlava-city.cz, http://tic.jihlava.cz

Jihlavské podzemí

Jihlavské podzemí je druhým největším systémem zachovaným pod historickou zástavbou na území České republiky. Chodby vznikly vzájemným propojením sklepů, které byly od konce 14. století

tesány ve skále, mnohdy ve třech patrech pod sebou a sloužily k uskladnění piva a řemeslných výrobků. Část chodeb je od dubna do září přístupná z nádvoří Městské knihovny (Hluboká 1), prohlídka trvá cca 30 minut. V nejhlubším místě vede trasa 13 metrů pod povrchem, unikátem je fosforeskující chodba. Příležitostně jsou v sezóně prohlídky zpestřeny ukázkami šermířského umění, středověkých mučících nástrojů apod.

Kontakt: Hluboká 109/1, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 167 887, e-mail: jpodzemi@seznam.cz, http://tic.jihlava.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=100399&id_u=43252&p1=1015, www.agricola.cz,

Kontakt na provozovatele: Občanské sdružení Georgii Agricola, Smrčenská 5, 586 01 Jihlava, tel. +420 605 982 142, e-mail: jpodzemi@seznam.cz, www.agricola.cz

ZOO

Zoologická zahrada leží v údolí řeky Jihlávky v lesoparku Březinovy sady, 10 minut pěší chůze z centra města. Návštěvníky přístupné jsou tři pavilony: exotarium s expozicemi opic a plazů, pavilon šelem a Amazonský pavilon. Lákadlem pro návštěvníky je Africká vesnice

Matongo s domorodými chýšemi a lagunou s plameňáky. Netradičně řešený dětský koutek s dvanáctimetrovým tobogánem a kontaktní ZOO přitahuje hlavně dětské návštěvníky stejně jako možnost jízdy vláčkem.

Kontakt: Březinovy sady 10, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 573 730, e-mail: jzoo@zoojihlava.cz, www.zoojihlava.cz

Pivovar Jihlava

Pivovar Jihlava a.s., Vrchlického 2, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 164 111, e-mail: info@pivovar-jihlava.cz, www.pivovar-jihlava.cz/ Pivovar je výrobcem piva „Jihlavský ježek“. Tradice výroby piva

sahá v Jihlavě do roku 1379. Exkurzi v pivovaru s ochutnávkou lze doplnit obědem v sousední Pivovarské restauraci a ochutnat pivní speciality.

TIP:

Turisté mohou navštívit vybrané turistické cíle s hromadnou vstupenkou - slevovou Ježkovou kartou. Tato karta zahrnuje vstup na Bránu Matky Boží, vyhlídkovou věž kostela sv. Jakuba, prohlídku jihlavské radnice, Dům Gustava Mahlera a ZOO Jihlava. Kartu pořídíte v jihlavských turistických informačních centrech. Platí do konce roku, ve kterém byla zakoupena. Do každého zařízení na ni mohou návštěvníci zavítat jednou.

ZAJÍMAVOST

Jihlavský havířský průvod připomíná stříbrnou slávu někdejšího královského města. Více než stoletou tradici průvodů založil v roce 1890 kustod městského muzea Johannes Haupt a konaly se až do druhé světové války. Po válce byly spojovány s oslavami Dne horníků a v roce 1967 zanikly. Obnovilo je úsilí nadšenců v roce 1999 a od té doby je průvod v Jihlavě pořádán vždy v lichém roce. Městem prochází průvod 160 dětí v historických kostýmech, které představují všechny hornické profese.

TIP NA VÝLET

Hornická naučná stezka v délce 10 km je situována na okraji města v lokalitě Jihlava – Lesnov. Třináct stanovišť je zaměřeno na ukázkou pozůstatků po dolování stříbra (šachta sv. Jiří, hornický náhon, pozůstatky šachetního dolování), historii rozhledny na vrchu Rudný a přírodní zajímavosti (www.jihlava.cz/kralovskemesto/pdf/hornicka-stezka-s.pdf).

Kontakt: Turistické informační centrum, Masarykovo náměstí 2, 586 01 Jihlava, tel. +420 567 167 158,

e-mail: tic@jihlava-city.cz, <http://tic.jihlava.cz>

SPORT

Koupaliště Vodní Ráj – Romana Havelky 5a, tel. +420 567 230 166, Zelená linka: +420 800 100 475, e-mail: vodniraj@smj.cz, www.vodniraj.cz

Letní a kryté bazény, venkovní kruhový celoročně využívaný bazén, venkovní tobogan 85 m, krytý tobogan 92 m, skluzavky, vodní hrad, divoká řeka, masážní trysky, perličková lůžka,

skupinová vířivka, brouzdaliště pro děti, sauna, pára, masáže, solárium, tenisové kurty, beach volejbal.

Bazén Evžena Rošického – E. Rošického 6, tel. +420 567 304 148,

e-mail: bazen@smj.cz, www.vodniraj.cz - krytý bazén, tobogan (45 m), venkovní slunění, beachvolejbalové hřiště, posilovna, sauna, rehabilitační centrum, kuželna, v blízkosti areálu fotbalové hřiště

Tenis centrum – Mostecká 24, tel. +420 567 322 789,

e-mail: teniscentrum.jihlava@telecom.cz, www.teniscentrum-ji.cz, venkovní tenisové kurty, tenisová hala, squashové kurty

Tenis club, Mostecká 28, tel. +420 567 303 806

Squash club Lemon, Romana Havelky 1, tel. +420 567 211 282, +420 608 680 480, e-mail: squashlemon@seznam.cz

Motokárová dráha – StarKar, Na Hranici 6, tel. +420 606 739 749, +420 567 302 447, e-mail: jihlava@starkar.cz, www.starkar.cz

Sportovní letiště Henčov – Aeroklub Jihlava o.s., Henčov 61, P.O. Box 150, tel. +420 567 303 171, e-mail: aeroklub.jihlava@ji.cz, www.aeroklub.ji.cz

Sjezdové lyžování – Šacberk, sjezdovka na vrchu Rudný u Jihlavy, délka 380 m, převýšení 80 m, technický sniž, umělé osvětlení, informace o provozu vleku na tel. +420 731 491 758, e-mail: info@sacberk.cz, www.sacberk.cz

Další sportovní aktivity na <http://tic.jihlava.cz>.

Pravidelné sportovní akce:

leden	Celostátní turnaj mládeže ve stolním tenisu Memoriál Roberta Cinka – lyžařské a běžecké závody pro každého
březen	Jihlavský ježek – soutěž v krasobruslení Mistrovství republiky ve skupinovém bruslení AXIS Cup – plavecké závody
duben	Velikonoční turnaj – volejbalová soutěž neregistrovaných hráčů Jihlavský pohár Ježek Vysočiny – turistický pochod Cesta pohádkovým lesem – akce pro děti na Heulose
červen	Teslácký šotek Mistrovství republiky v bezmotorovém létání Horácký triatlon
červenec	Gymnastický den Běh Terryho Foxe Pohár Vysočiny - závod, zkoušky agility, Agility, Jumping
září	Velká cena Jihlavy Kolem noční Jihlavy po historických pamětihodnostech Horácký letecký den
říjen	Běh Heulosem
listopad	Běh 17. listopadu
prosinec	Silvestrovský běh

Kamenice nad Lipou

www.kamenicenl.cz
Informační centrum
- Zámek Kamenice nad Lipou
náměstí Čsl. armády 1
394 70 Kamenice nad Lipou
Tel.: +420 565 432 343
E-mail: info@kamenicenl.cz

HISTORIE

První písemná zmínka o městě je z roku 1267. Kamenice nad Lipou vznikla počátkem 13. století jako osada při hradu. Dle kronikáře Hájka z Libočan se nazývala Kamenice u lipky, později nesla jméno Česká a po obnovení hradeb roku 1702 dostala přídomek nad Lipou, podle lípy vysazené lípy v zámecké zahradě roku 1248.

V držení hradu a panství se vystřídala celá řada šlechtických rodů. Prvními známými majiteli hradu byli příslušníci rodu Benešoviců. Významným vlastníkem panství byl hrabě Rey, který vystavěl školu a založil železodílny. Do roku 1945 vlastnila panství rodina vídeňského bankéře Geymüllera, která se o zámek i město velmi dobře starala.

Ve městě se rozvíjela některá řemesla – soukenictví, punčochářství a ševcovství. Ve dvacátých a třicátých letech 18. století se na Melišku těžilo stříbro, koncem století ve Vodné železná ruda. Roku 1875 byla Antonínem Rücklem postavena sklárna ve Včelniče. Železniční úzkorozchodná trať, která je dnes spíše kuriozitou, byť slouží plně provozu, byla otevřena roku 1906 a spojuje Kamenici s Jindřichovým Hradcem.

PAMÁTKY

Zámek vznikl na místě gotického hradu z 13. století přestavbou za Jana Malovce ve druhé polovině 16. století. Nádvoří a palác mají původní rozlohu. K hradbám byly přistavěny prostorné místnosti a vybudována dvě patra arkád. Jedno patro arkád bylo později za Geymüllerů zazděno. V letech 1839 – 1842 byla v jednom z křídel zámku zřízena dílna na kramplování vlny. Od roku 1946 do 1998 sloužil zámek jako dětská ozdravovna. Zámek prošel celkovou rekonstrukcí a v současné době je v něm umístěno muzeum.

Kostel Všech svatých byl založen počátkem 13. století, prošel řadou stavebních změn, několikrát byl zničen při požárech. Náhrobní kameny zdejších šlechtických rodů na vnějších zdech kostela pocházejí z 16. a 17. století - dříve byly umístěny v kostelní dlažbě. Věž byla postavena v roce 1707, měří 49, 75 m a jsou v ní umístěny čtyři zvony majestátního souzvuku. Poslední rekonstrukce věže byla realizována v roce 1994.

Lesní hřbitov Bradlo leží asi jeden kilometr jižně od města. V jihozápadním svahu se nachází jeskyně zvaná Luteránská Ariánská pec, v níž se podle pověsti tajně scházeli nekatolíci. Na hřbitově je pohřben významný badatel z oboru tropických nemocí a objevitel bacilu skvrnitého tyfu dr. Stanislav Provázek von Lanow se svou sestrou, malířkou Marií Galimberti-Provázkovou. Na hřbitově stojí **kaple sv. Máří Magdaleny** z poloviny 14. století, postavená na osmistěnných základech.

Cestu na hřbitov lemují od roku 1806 patnáct kamenných pomníků křížové cesty. Ta byla zřízena v roce 1765 a v letech 1992 – 1993 restaurována akademickým sochařem Krnínským a osazena obrazy od R. Brichína.

Památná lípa byla zasazena v zámeckém parku v roce 1248. Koruna stromu byla sražena bleskem v roce 1824, z lípy se zachovalo torzo kmene se dvěma přízemními větvemi o rozpětí 36 metrů.

Obvod kmene u země měří 6 metrů. V rámci oslav 750. výročí založení města byla v roce 1998 v zámecké zahradě vysazena její lípa – dcera. Lípa Svobody na náměstí byla zasazena v roce 1919 a lípy u kostela v roce 1848.

Náměstí zdobí **empírová kašna**, vytesaná jihlavským kameníkem Hrabou v polovině 19. století, **socha sv. Václava**, zřízená Marií Terezií z Golců v roce 1765, **pamětní deska** k 750. výročí města a **pomník Fr. Sadílkovi**, zdejšímu učiteli a zakladateli skautingu, který zahynul v koncentračním táboře v Mauthausenu.

Památkou na židovské osídlení je **židovský hřbitov** založený v roce 1803. Nachází se cca 1,5 km od města směrem k obci Antonka a nabízí se od něj krásný pohled do okolní krajiny. V letech 1991 – 1993 byl hřbitov za finanční pomoci Židovské náboženské obce v Praze restaurován, v květnu 1996 sem byla umístěna pamětní deska zdejším obětím holocaustu. Na hřbitově je řada empírových náhrobků z první poloviny 19. století.

Ve městě se narodil hudební skladatel **Vítězslav Novák**. Umělci je věnována muzejní expozice, jedna jeho busta od Karla Otáhalo je umístěna na budově školy, druhá od Jana Kodeta byla odhalena v roce 1995 v prostoru před zámkem. Skladatelova matka pochází z nedaleké myslivny Johanka. K ní vede modřínová alej vysazená v roce 1835. Pamětní deska na domě ve Vackově ulici připomíná vlasteneckého kněze, básníka a spisovatele **Františka Josefa Vacka**, autora textu znárodnělé písně U panského dvora.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

červen
červenec
květen

Přehlídka dechových hudeb
Hračkobraní
Pouť

NAVŠTIVTE

Zámek

Pozdně klasicistní zámek vznikl přestavbami gotického hradu. V 16. století byl hrad rozšířen a vybudována dvě patra arkád, věž nad branou byla dostavěna v roce 1744. Zásadní klasicistní přestavba

byla realizována před polovinou 19. století. Od roku 1946 do 1998 sloužil zámek jako dětská ozdravovna. Poté přešel pod správu Uměleckoprůmyslového musea Praha a prošel kompletní rekonstrukcí. Při ní byly na nádvoří odryty zbytky zdíva původního hradu a objeven rozlehlý renesanční sál ve východním křídle zámku. V zámku je možné shlédnout expozici uměleckého kovářství od středověkého kování pokladnic, přes barokní tepané mříže až po práce současných autorů. Složitě mechanizované zámky si návštěvníci mohou vyzkoušet. Ze sbírek UPM jsou dále vystaveny dětské hračky z období od konce 19. století a dokumenty seznamující se stavebním vývojem objektu. V jižním křídle zámku sídlí Městské muzeum s expozicí Muzeum všemi smysly věnovanou historii města.

Kontakty: Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Zámek Kamenice nad Lipou, Nám. Čsl. armády 1, 394 70 Kamenice nad Lipou, tel. +420 565 432 667, e-mail: zamek.kamenice@upm.cz, www.upm.cz

Městské muzeum Kamenice nad Lipou, Náměstí Čsl. armády 1, 394 70 Kamenice nad Lipou, tel. +420 565 434 168, e-mail: muzeum@kamenicenl.cz, www.kamenicenl.cz, www.muzeumvsemismysly.cz

Úzkokolejná železniční trať

Technickou zajímavostí je lokální trať s rozchodem 760 mm,

zajišťující pravidelný provoz na trati Jindřichův Hradec – Obrataň. První jízda se uskutečnila 23. 11. 1906. V letních měsících nabízí řadu možností na výlety romantickou krajinou, příležitostně je vlaková souprava tažena historickou parní lokomotivou. Zajímavostí je používání klasických Edmandsonových kartonových jízdenek, které dodává vlastní tiskárna na zdejších nádražích. Jízdenky odtud míří i k ostatním zákazníkům v českých krajích, ale i do Rakouska, Švýcarska a dalších zemí.

Aktuální informace na www.jhmd.cz.

TIP NA VÝLET

Kamenický zámek je východištěm tříkilometrové **Naučné stezky Vítězslava Nováka**. Na dvanácti zastávkách seznamuje s přírodou nejbližšího okolí města, zastavení u myslivny Johanka je věnované dílu Vítězslava Nováka a jeho vazbám k městu (www.kamenicenl.cz/stezka.php).

Kontakt: Informační centrum - Zámek Kamenice nad Lipou, náměstí Čsl. armády 1, 394 70 Kamenice nad Lipou, tel. +420 565 432 343, e-mail: info@kamenicenl.cz, www.kamenicenl.cz

SPORT

tenisové kurty – tel. +420 565 434 373 (p.Švarc)

kuželna – tel. +420 565 434 368, +420 602 362 123 (p.Zahradník)

bowling – tel. +420 777 884 613, +420 565 433 044

jezdectví:

Jezdecký klub Březí, tel. +420 606 807 015, +420 565 433 200

Jezdecký oddíl Arboretum Johanka, tel. +420 606 632 423, +420 565 434 416

cyklotrasy – nabídka sedmi tras (délka 12 – 34 km) s podrobnými itineráři na Informačním centru

lyžařský vlek v obci Antonka – délka vleku 250 m, převýšení 50 m, nadm. výška 664 m n.m., umělé osvětlení, tel. +420 565 432 255

rybaření – tel. +420 565 432 201, +420 565 433 650, povolenky p.Mach - tel. +420 602 105 316

Český svaz myslivosti, tel. +420 602 366 673

Pravidelné sportovní akce:

květen	Soutěž v parkurovém skákání
červenec	Fotbalový turnaj o Křišťálový pohár
	Putovní pohár v požárním sportu
září/říjen	Motokros

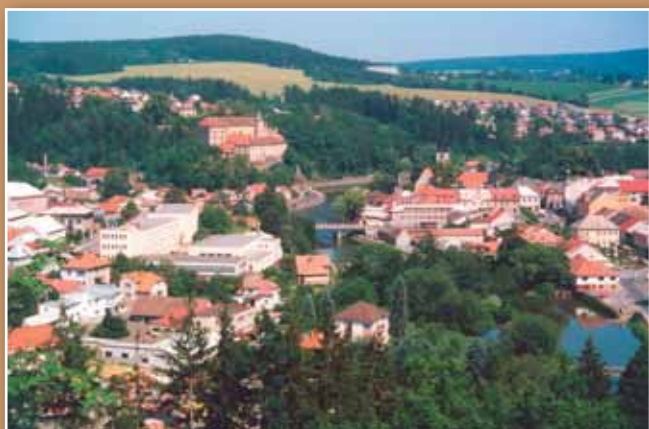
Ledeč nad Sázavou

www.ledecns.cz
Informační centrum
Husovo nám. 60
584 01 Ledeč nad Sázavou
Tel.: +420 569 721 471
Tel./Fax: +420 569 721 507
E-mail: ic.miroslava.pajerova@ledecns.cz

HISTORIE

Ledeč nad Sázavou patří mezi nejstarší sídla v Čechách. Počátky města lze datovat do poloviny 12. století, když první písemné zprávy o něm jsou z roku 1181 a 1186. Ve 13. století jsou zde uváděni Vladykové z Ledče, z nichž nejvýznamnější byl Zikmund z Ledče, který patřil za panování Přemysla Otakara II. mezi přední muže v české zemi. Brzy po svém vzniku se Ledeč stává druhým nejdůležitějším hospodářským centrem Posázaví za Německým, dnešním Havlíčkovým Brodem. Řemeslnou výrobou a obchodem roste a od konce 14. století dosahuje postupně všech městských práv, která v roce 1562 souhrnně potvrzuje král Ferdinand I. V husitském období se v písemných pramenech mluví o Ledči již jako o městu.

PAMÁTKY

Dominantou města je **hrad**. Hradní komplex se nachází na pravém břehu řeky Sázavy, na vysokém ostrohu vápencové skály. Hrad vznikl v polovině 13. století jako ranně gotická stavba. Při prohlídce hradu můžete navštívit také **městské muzeum** se sbírkami zbraní, mincí, skla, porcelánu a hrnčírských výrobků z doby rozkvětu hrnčířství.

Židovská synagoga byla postavena na pozemku zakoupeném v roce 1739. Nahradila požárem zničenou starou synagogu, která byla ve městě od roku 1606. Upravena byla klasicistně po požáru v 19. století. Po válce sloužila synagoga jako skladiště, v roce 1991 byla prohlášena za kulturní památku. Ledečská židovská obec zanikla roku 1942 odchodem Židů do koncentračních táborů, do Ledče se již nikdo nevrátil.

Židovský hřbitov se nachází v západní části města, v sousedství nového hřbitova. Byl založen roku 1601 a patří mezi nejstarší v Čechách. Pochováno je tu na tisíc občanů židovského vyznání. Od druhé světové války se zde nepochovává. Hřbitov je cenný po

(matky Gustava Mahlera).

Založení **kostela sv. Petra a Pavla** se datuje na počátku 14. století.

Kostel je postaven v gotickém slohu. Děkanský kostel přišel několikrát v dějinách o své poklady. Do současné podoby se dochovala měděná pozlacená monstrance se čtyřicetiletými poprsími svatých ze stříbra. Tu daroval kostelu v roce 1773 děkan Jan Neffka. Evropskou raritou kostela je klenba lodi kostela, která nemá nosný, ale pouze dekorativní charakter. Zhotovili ji ledečtí hrnčíři v 16. století.

Na východní straně Husova náměstí stojí 11 metrů vysoké **Mariánské sousoší** od pardubického sochaře a řezbáře Jakuba Teplého. Sousoší bylo zhotoveno na oslavu mariánského kultu v Čechách. Na čtyřech stranách stojí sochy českých patronů – sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Floriana a sv. Jana Nepomuckého. Uprostřed se zvedá sloup s oblaky a andělky, ukončen je sochou Panny Marie. V roce 1988 byla provedena celková restaurace sousoší.

stránce historické i umělecké. Jsou zde většinou barokní náhrobky, nejstarší z roku 1679 a 1706. Hřbitov se neustále opravuje a v letošním roce byly nalezeny náhrobky rodičů Marie Hermannové – Mahlerové

Socha mistra Jana Husa – podnět k jejímu vzniku dal místní divadelní spolek Tyl v roce 1921, kdy byl taky slavnostně položen základní kámen. Sochu zhotovil táborský sochař Rudolf Kabeš z umělého kamene. Mistr Jan Hus drží v pravé ruce otevřenou knihu s nápisem „Pravda vítězí“ a na podstavci stojí nápis „Milujte se vespolek, pravdy každému přejte“. Socha byla slavnostně odhalena v květnu 1926.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

únor	Masopustní průvod
duben	Taneční pohár
červen	Festival dechových orchestrů
	Staročeská pouť
červenec	Pivní slavnosti
	Bitva o Notorburg
listopad	Svatomartinský lampiónový průvod
prosinec	Mikulášská nadílka

NAVŠTIVTE

Hrad – Městské muzeum

Hrad z první poloviny 13. století byl postupně přestavěn renesančně, barokně a naposledy po požáru roku 1897. Zachovalo se množství stavebně architektonických prvků – válcová věž,

renesanční lodžie, dvě brány. Muzeum sídlí v prostorách hradu od roku 1938, dnešní expozice jsou součástí Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod. Expozice je ojedinělá způsobem instalace, který je ukázkou způsobu muzejní prezentace ve 30. letech 20. století. Exponáty přibližují život zdejších řemeslníků, bohatá je numismatická sbírka i sbírky hodin a obrazů. Sbírková zbraní je umístěna v sále v renesanční sgrafitovou výzdobou. V galerii muzea lze shlédnout během roku krátkodobé výstavy obrazů a fotografií. V areálu hradu se v letních měsících konají příležitostná vystoupení šermířů, divadelníků a hudebníků.

Kontakt: 584 01 Ledec nad Sázavou, tel. +420 731 612 457, +420 569 721 471 (informační centrum), e-mail: ic.marie.znojemska@ledecns.cz, www.ledecns.cz

Synagoga

Po náročné rekonstrukci byla synagoga otevřena v roce 2000, zachovaly se klenby, štukatérská výzdoba a ženská galerie. Synagoga je využívána pro koncertní a výstavní účely. Otevřeno pouze během výstav či koncertů a po domluvě

v informačním centru.

Kontakt: Informační centrum, Husovo nám. 60, 584 01 Ledec nad Sázavou, tel. +420 569 721 471, e-mail: ic.miroslava.pajerova@ledecns.cz, www.ledecns.cz.

TIP NA VÝLET

Zřícenina hradu Chřenovice

Nachází se na skalnatém ostrohu nad soutokem řek Jestřebnice a Sázavy, severozápadně od Ledče nad Sázavou. Hrad byl založen koncem 13. století, několikrát vystřídal majitele a v roce 1545 je již uváděn jako pustý. Dochovala se 19 metrů vysoká válcová věž se silnými zdmi z lomového kamene. V roce 1904 byla ve zříceninách nalezena nádoba s pražskými groši z doby Václava IV.

Pavlov – Stanice ochrany fauny

Původně specializované pracoviště pro záchranu vydry říční se dnes zabývá také ochranou a chovem ohrožených druhů dravců a sov a péčí o hendikepovaná zvířata. Součástí prohlídky je také ukáзка letu a výcviku dravců, tel. +420 569 721 293, e-mail: pavlov.nature@worldonline.cz, www.nature.cz/hb.

Huť Anna – sklářská huť s výrobou replik barokního historického skla, Bělá 55, 584 01 Ledec nad Sázavou, tel. +420 569 721 164, e-mail: hut.anna@tiscalic.cz, www.hutanna.cz

Přírodní rezervace Stvořidla

Nejkrásnější a nejhodnotnější úsek řeky Sázavy mezi Světlou a Ledčí. Ve čtvrtohorách zde voda vyhloubila v žulových masách zaříznuté údolí, kudy řeka protéká. Z koryty vyčnívají zaoblené žulové balvany. Po pravém břehu řeky vede přes Stvořidla posázavská železnice.

V malebném ohbí řeky Sázavy pod zastávkou vlaku ve Vilémovicích je tzv. Sluneční zátoka. Zajížděl sem od roku 1925 český spisovatel pro mládež Jaroslav Foglar (Jestřáb), dlouholetý vedoucí Junáka, se svým oddílem a název pochází od něj. Vznikla zde jeho nejslavnější kniha „Hoši od Bobří řeky“. V roce 1997 byl ve Sluneční zátoce odhalen Jaroslavu Foglarovi památník.

SPORT

Sportcentrum – Koželská 552, tel. +420 737 653 317, e-mail: obchod@kolaledec.cz, www.kolaledec.cz

Víceúčelové sportovní hřiště – Nádražní ul., tel. +420 731 156 912

Jízda na koni – farma Dvůr Na Rozvadkově, tel. +420 606 531 681, vyjížďky na koních s doprovodem

Půjčovna lodí – Havlíčkova ulice 168, Ledec n. S., tel. +420 724 095 199

Lyžování – Lyžařské středisko Kadlečák, tel. +420 602 843 456, +420 604 360 953, www.kadlecak.unas.cz, délka vleku 480 m, večerní lyžování, občerstvení

Lyžování – Lyžařský klub Ledec nad Sázavou, Melechov u Ledce nad Sázavou, tel. +420 732 941 449, www.ledecns.cz, délka vleku 250 m

Bruslení – Zimní stadion, Nádražní ul., tel. +420 569 727 113, +420 606 744 524

Rybářství – státní povolenky - Městský úřad Světlá nad Sázavou, nám. Trčků z Lípy 18, 584 01 Ledec nad Sázavou, tel. +420 569 496 611, www.svetlans.cz, povolenky k rybolovu – Český rybářský svaz, Barborka 1000, 584 01 Ledec nad Sázavou, tel. +420 569 721 100

Tenisové kurty – Hradní, tel. +420 608 179 667, e-mail: pavel.jeremenko@centrum.cz, http://tkl.ic.cz

Kryté tenisové kurty – Koželská 601, tel. +420 569 626 016

Veřejná koupaliště – Kozlí, Kouty, Stvořidla, Horka nad Sázavou

Další možnosti sportovního vyžití a relaxace na www.ledecns.cz nebo na telefonu Informačního centra, tel. +420 569 721 471.

Pravidelné sportovní akce:

květen	Posázavský Drsoň, triatlonový závod
červenec	Malý železný muž a žena Melechova, triatlonový závod
říjen	Běh Šeptouchovem

Moravské Budějovice

www.mbudejovice.cz
Turistické informační centrum
Náměstí Míru 1
676 02 Moravské Budějovice
Tel.: +420 603 207 511
E-mail: tic@besedamb.cz

HISTORIE

První písemná zpráva o existenci osídlení je datována rokem 1231 – budějovický kraj se stal součástí svatebního věna královny Konstancie, vdovy po Přemyslu Otakaru I.

Trhová osada na středověké obchodní cestě z Jihlavy do Znojma byla povýšena na město v druhé polovině 13. století. Král Vladislav II. Jagelonský potvrdil v roce 1498 městu veškerá dosavadní privilegia a dal mu znak a pečeť. Roku 1522 koupili město Valdštejnové a za jejich panování se město rychle rozvíjelo. Zdeňkovi z Valdštejna byl za účast na stavovském povstání zkonfiskován majetek a císařem Ferdinandem II. v roce 1626 postoupen plukovníku Hanibalovi ze Schaumburka za jeho válečné zásluhy. Jeho následník Jindřich Rudolf Schaumburk se rozhodl vybudovat na místě několika měšťanských domů své panské sídlo a v roce 1666 bylo započato se stavbou zámku. Dalším majitelem panství byl hrabě František Václav Wallis. Jeho vnuk Josef zastával ve státní správě rakouské monarchie funkci ministra financí. Wallisové byli majiteli města do roku 1848, po zrušení poddanství se stali majiteli velkostatku. V roce 1928 přešlo panství na neteř Josefa Wallise, hraběnku Marii Annu Salmovou, provdanou Schaffgotschovou. V roce 1945 bylo panství vyvlastněno a v zámku zřízeno muzeum.

PAMÁTKY

Nejstarší stavební památkou ve městě je **válcová rotunda** – karner ze 13. století. Do dnešní podoby byl upraven počátkem 18. století, nástropní freska „Poslední soud“ má vnočení 1726.

Farní chrám sv. Jiljí byl vystavěn na zbytcích kostela připomínaného roku 1240. Kostel byl původně vybudován bez postranních lodí s dřevěným stropem a na západní straně s dřevěnou zvonící. Ke kostelu přiléhá hřbitov ohrazený zdí. Oltářní obraz sv. Jiljí namaloval roku 1851 vídeňský malíř **Ignác Dullinger**.

O **kapli sv. Anny** se dochovalo jen málo zpráv, různí se i názory na dobu její výstavby, která se pohybuje mezi 13. a 15. stoletím. Podle legendy bylo v kapli na jednu noc uloženo tělo českého krále Přemysla Otakara II., když bylo v roce 1297 vezeno ze Znojma do Prahy (Přemysl Otakar II. padl 26. srpna 1278 na Moravském poli).

Kapli sv. Jana Nepomuckého dala postavit roku 1713 Terezie

Polyxena, vdova po Václavu Renaltu ze Schaumburka. Kaple stála na hřbitově, který byl vybudován v letech 1617 - 1620.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

leden	Tříkrálový koncert
únor	Městský ples
březen	Ochutnávka jihomoravských vín
duben	EKOTRH – Den Země
	Filipojakubská noc – pálení čarodějnic
květen/listopad	Módní show (květen – jaro, listopad – podzim)
	Den matek
	Festival Miroslava Kratochvíla – přehlídka dechových hudeb
červen	Řemeslnický jarmark
	Setkávání Václava Hudečka
červenec	Proti proudu
červenec/srpen	Horácký Horákův divadelní festival
srpen	Pivní slavnosti – loučení s prázdninami
září/říjen	Hrajte kapely – tradiční akce Václava Kováře pro Klub důchodců
říjen	Císařské posvícení
listopad/prosinec	Galakonzert dechové hudby
prosinec	4 adventní koncerty
	Vánoční zvonění – zpívání u Rotundy sv. Michala

NAVŠTIVTE

Zámek – muzeum řemesel

Zámek nechal vystavět hrabě Jindřich Rudolf Schaumburk

z radnice a čtyř měšťanských domů v druhé polovině 17. století. Od roku 1947 bylo v jeho prostorách zřízeno muzeum dokumentující historii města. Část muzejních sbírek, věnovaných zaniklým

a mizejícím řemeslům, je umístěna v prostorách dvanácti masných krámů vystavěných v roce 1839. V bývalých zámeckých konírnách se konají výstavy, zámecké nádvoří je místem konání řady kulturních akcí.

Kontakt: Muzeum Vysočiny Třebíč – expozice řemesel, Náměstí Míru 1, 676 02 Moravské Budějovice, tel. +420 568 421 100, e-mail: muzeum@ktvmb.cz

Věž kostela sv. Jiljí

Byla vystavěna na severní straně presbytáře kostela roku 1714 a je vysoká 49,9 m. Dochovaly se v ní dva zvony – první z roku 1432 o váze 300 kg a druhý z roku 1535 o váze 1 700 kg. Vyhlídka z ochozu věže ve výšce 26 metrů nabízí pohled na město a do širokého okolí. Za příznivého počasí je z něho vidět i Alpy. Mimo letní sezónu zprostředkuje návštěvu věže muzeum.

PŘÍRODA

Vinařské a kulturní centrum Sádek

Rozkládá se pod hradem Sádek, uprostřed vinic. Jeho součástí je hotel s restaurací, vinné sklepy, vinotéka, amfiteátr a Naučná vinařská stezka. Čtyři zastavení dvoukilometrové stezky vedou od parkoviště dolů směrem od hradu. Na této lokalitě je vysázeno 40 různých odrůd vinné révy, vyvedených na 800 m dlouhé pergoly. Návštěvníci se mohou seznámit s již neexistujícími starými, původními odrůdami jako je Ortlíbské, Kamenorůžák, Červenošpičák, Damascenka, Janek, Veltlínské červenobílé, Kadarka, Muškát žlutý, Malingre a jiné. Prohlídka vinice pro předem domluvené skupiny je zakončena ochutnávkou vín.

Kontakt: 675 23 Kojetice na Moravě 169, tel. +420 568 882 883, +420 725 614 393, e-mail: info@vinohrady-sadek.cz, www.vinohrady-sadek.cz

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

květen **Budoshow** – ukázky bojových sportů
červen **Basket proti drogám** – akce zaměřená na podporu prevence boje proti drogám a patologickým jevům
Triatlon

koupaliště, sauna – ZIKOS, příspěvková organizace, Komenského sady 1642, 676 02 Moravské Budějovice, tel. +420 568 421 960 (pokladna), +420 568 421 905 (kancelář), +420 724 707 586, +420 724 707 593, e-mail: koupaliste.sauna@ktvmb.cz, info@koupalistemb.cz, www.koupalistemb.cz, tři bazény, tobogán dlouhý 50 m, sportoviště, plážový fotbal a volejbal, sauna, minigolf

bruslení – Zimní stadion, ZIKOS příspěvková organizace, Komenského sady 1642, 676 02 Moravské Budějovice, tel. +420 568 421 905, +420 724 707 586, +420 724 707 593, e-mail: koupaliste.sauna@ktvmb.cz, www.zimnistadionmb.cz

jezdectví – Stáj U Spetického potoka, Nové Syrovce 3, tel. +420 723 692 099

cyklistika: Cykloprůvodce Moravskobudějovickem a Podyjím (16 jednodenních a polodenních tras s návratem do Moravských Budějovic), www.mbudejovice.cz

Náměšť nad Oslavou

www.namestnosl.cz
Informační centrum
Masarykovo náměstí 100
675 71 Náměšť nad Oslavou
Tel.: +420 568 620 493
Fax: +420 568 620 338
E-mail: mks-namest@iol.cz

HISTORIE

Výhodná poloha u řeky Oslavy na důležité cestě z Jihlavy do Brna vedla k založení osady poprvé připomínané v roce 1234. Tehdy patřila do majetku rodu Mezeříčských z Lomnice, kteří vybudovali na 60 m vysokém kopci nad řekou hrad. Žerotínové, vzdělaný a mocný rod, ho v polovině 16. století přestavěli na mohutný zámek. Rozvoj městečka ovlivnili výrazně další majitelé – Haugwitzové.

Ve městě se vyrábělo sukno, zámek byl centrem hudebního života, v zámecké knihovně byly nashromážděny tisíce svazků. Důležitým mezníkem v dějinách města byl rok 1850, kdy se Náměšť stala sídlem okresních institucí. V roce 1886 se napojila na železniční trať Brno-Jihlava a roku 1923 byla Náměšť povýšena na město. I když se od té doby Náměšť nad Oslavou proměnila, nejvýznamnější dominantou zůstává zámecká věž, která okouzlí každého, kdo město navštíví. Stejně jako barokní most, který pro svou sochařskou výzdobu bývá přirovnáván k pražskému Karlovu mostu.

PAMÁTKY

Nepřehlédnutelnou dominantou města je **zámek**. Z původního gotického hradu se dochovala válcová kamenná obranná věž. V letech 1565 – 1578 za Jana Staršího ze Žerotína byl hrad přestavěn podle projektu architekta Gialdiho na renesanční zámek. Znak Žerotínů je umístěn nad vstupní branou. Barokně

byl zámek upraven za dalších majitelů – Haugwitzů. Hradební kapli zdobí sochy a obrazy ze zrušeného kapucínského kláštera, klenba zámecké knihovny má bohatou štukovou a freskovou výzdobu. Knihovna obsahuje 16 000 svazků, je v ní uložena šestidílná Bible kralická. Zámek sloužil po roce 1945 jako letní sídlo prezidenta Edvarda Beneše. V zámecké knihovně a na nádvoří se pravidelně konají hudební koncerty.

Zámecká obora je známá chovem dančí zvěře.

Barokní most přes řeku Oslavu patří k nejstarším zachovaným

kamenným mostům u nás. Byl postaven v roce 1737 a zdobí ho dvacet soch světců a světic. Osm z nich je dílem Josefa Winterhaltera.

Na náměstí zaujme **sousoší Nejsvětější Trojice** z roku 1715, dílo sochaře Antonína Rígy, pozdně renesanční **radnice** a **barokní fara**, jejíž průčelí je zdobeno sochami od Josefa Winterhaltera. Od téhož autora je sochařská výzdoba **kaple sv. Anny** v tzv. Špitálku, vystavěném v roce 1748. Obrazy v ní namaloval Pavel Troger.

Dominantou náměstí je **kostel sv. Jana Křtitele**. Po požáru v roce 1639 byl na místě původního gotického kostela vystavěn znovu. K nejcennější výzdobě patří oltární obrazy od malíře Stolla a Pavla Trogera.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

březen

Netradiční ples

květen

Náměšťská placka

– soutěž amatérských trampských skupin

červen

Concentus Moraviae – koncerty vážné hudby, mezinárodní hudební festival 13 měst

červenec

Folkové prázdniny – hudební festival, divadlo, výtvarné projekty

září

Oživený zámek – víkend netradičních prohlídek s živými obrazy a hudbou

Zámecký koncert – koncert vážné hudby

NAVŠTIVTE

Zámek

V zámeckých sálech je umístěna rozsáhlá sbírka cenných nástěnných koberců z 16. až 19. století. Dva prohlídkové okruhy seznamují návštěvníky s **dobovým vybavením** historických interiérů, zahrnují knihovnu, kapli, pracovnu prezidenta Beneše. Zámek je obklopen parkem.

Kontakt: Státní zámek Náměšť nad Oslavou, Zámek 1, 675 71 Náměšť nad Oslavou, tel. +420 568 620 319, +420 568 620 201, e-mail: namest@telc.npu.cz, zamek.namest@telecom.cz, www.zamek-namest.cz

Městské muzeum na Staré radnici

Městské muzeum bylo znovuzaloženo v roce 2004. Otevřeny jsou dvě stálé expozice – Atelier náměšťského fotografa Ondřeje Knolla a Papírníková tiskárna. V nich si můžete prohlédnout staré fotografické a tiskařské stroje z počátku minulého století, fotografie za staré Náměště i okolí a seznámit se s minulostí tiskařského řemesla. V galerii jsou pořádány autorské výstavy.

Kontakt: Masarykovo nám. 100, 675 71 Náměšť nad Oslavou, tel. +420 568 620 493, e-mail: mks-namest@iol.cz

Kulturní proměnáda – dvěma okruhy (zámecký, městský) provedou ukazatele a informační tabule turisty po všech zajímavostech města. Součástí Kulturní proměnády je i technická památka – Schulzovy filtry. Byly použity při stavbě čistírny odpadních vod v padesátých letech minulého století a jsou dnes raritou.

Kaple sv. Anny – prohlídka je možná po dohodě s Městským kulturním střediskem, tel. +420 568 620 493

Kostel sv. Jana Křtitele – návštěva je možná po dohodě s farním úřadem, Masarykovo nám. 51, 675 71 Náměšť nad Oslavou, tel. +420 568 623 955

PŘÍRODA

Památník Bible kralické

Památník je umístěn poblíž pozůstatků gotické tvrze, kde byla tajnou tiskárnou Jednoty bratrské v letech 1579 – 1594 vytištěna Kralická bible. Muzeum návštěvníky seznamuje s předměty z původní tiskárny, světovým unikátem je 4000 zachovaných kovových liter.

Kontakt: 675 73 Kralice nad Oslavou, tel. +420 568 643 619, e-mail: kralice.pamatnik@seznam.cz, www.mzm.cz

Mohelenská hadcová stezka

Hadec, neboli serpentín, je hornina, jejíž chemické a fyzikální vlastnosti umožňují výskyt trpasličích forem rostlin. Na nevelké ploše tohoto chráněného území se nachází výjimečné množství rostlinných a živočišných druhů. Národní přírodní rezervaci vede naučná stezka. Projít ji lze ve dvou tříkilometrových variantách, na obou okruzích je nutné překonat poměrně značné převýšení. www.stezka.cz/lokality/trebic/ns-mohelenska.htm

Vodní nádrž Dalešice

Dalešická přehrada je využívána pro rekreaci, vodní sporty a rybolov. Víceúčelové zařízení tvoří dvě vodní nádrže – hlavní nádrž Dalešice a vyrovnávací nádrž Mohelno. Hlavním úkolem je zásobování jaderné elektrárny Dukovany chladící vodou. V informačním centru shlédnete film o vodních elektrárnách, prohlédnete si modely a v doprovodu profesionálních průvodců můžete navštívit i provozní prostory elektrárny.

Kontakt: Informační centrum Jaderné elektrárny Dukovany a Vodní elektrárny Dalešice, 675 50 Dukovany, tel. +420 561 105 519, e-mail: infocentrum.edu@cez.cz, www.cez.cz, informace o exkurzi najdete na: www.cez.cz/cs/vzdelavani/pro-ucitele-a-profesory/exkurze.html.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

květen **Zámecký vrch** – mistrovství republiky v závodech automobilů do vrchu
Dálkový pochod Náměšť – Čučice
červen **Oslaviáda** – sjezd části řeky Oslavy na netradičních plavidlech

zimní stadion – tel. +420 568 620 036, +420 774 938 758

tenisové kurty – tel. +420 568 620 002, +420 776 386 626

možnosti koupání – rybník Rathan, přehradní nádrž Vícenický Žleb

sportovní rybaření – na řece Oslavě, přehradní nádrži Vícenický Žleb, Dalešické přehradě, tel. +420 568 620 344

jízdy na koních, projížďky kočárem – Otradice 34, 675 71 Náměšť nad Oslavou, tel. +420 725 548 073, +420 568 646 016, www.penzionjizdarna.eu

vodácké možnosti – podle průtoku vody sjízdnost řeky Oslavy vodácky náročná, podrobné a aktuální informace na informačním středisku

Nové Město na Moravě

<http://infocentrum.nmnm.cz>
Městské informační centrum
Vratislavovo náměstí 97
592 31 Nové Město na Moravě
Tel.: +420 566 650 254
Fax: +420 566 617 202
E-mail: ic@nmnm.cz

HISTORIE

Město je vyhledávaným centrem turistiky a rekreace v oblasti Žďárských vrchů. Stopy lyží v zasněžené krajině tu položily před více než sto lety základ tradice lyžování a výroby lyží. Od roku 1934 se koná závod Zlatá lyže Českomoravské vysočiny, který je od osmdesátých let minulého století zařazován do série Světového poháru v běžeckých disciplínách. Město bylo založeno ve 13. století při kolonizaci českomoravského pomezí. Největší rozkvět zaznamenalo za pánů z Pernštejna v 16. století. Historický střed města je od roku 1990 památkovou zónou. Největší počet uměleckých památek se koncentruje na ústředním Vratislavově náměstí, kde jsou soustředěny i nejhodnotnější historické objekty - v budově renesančního zámku sídlí galerie, barokně přestavěná radnice slouží potřebám muzea. Za pozornost stojí kostel sv. Kunhuty ozdobený sgrafity. Volná prostranství města zdobí řada významných sochařských děl, jejichž tvůrci jsou novoměstští rodáci Jan Štursa a Vincenc Makovský.

PAMÁTKY

Městská památková zóna byla vyhlášena v roce 1990 a tvoří ji zachovalé historicko - urbanistické jádro města s mnoha zajímavými stavebními památkami.

Původně renesanční **zámek** byl postaven těsně po polovině 16. století. V roce 1643 ho vyplnili Švédové, brzy byl však obnoven. Při velkém požáru města v roce 1723 vyhořel, barokní úpravou v polovině 18. století vznikla přístavbou dalších budov nová čtyřkřídlá dispozice. Dnešní podoba zámku pochází z roku 1874, kdy byl upraven v novorenesančním slohu. V zámku je umístěna Horácká galerie.

Stará radnice byla přestavěna v roce 1555 z odkoupeného měšťanského domu. Z původního objektu se zachovala renesanční vstupní síň s kamenným portálem, poschodí s věžičkou bylo

vystavěno po požáru roku 1723. V průčelí je vsazen kámen s vročením 1555 a zubří hlavou. Čelní fasáda je vyzdobena sgrafitem z roku 1938. Budova je sídlem Horáckého muzea.

Katolický kostel sv. Kunhuty je zdoben sgrafity zdejšího rodáka Karla Němce z let 1928 - 1929. Nejstarší částí kostela je gotický presbytář. Věž pochází ze 16. století, loď byla zaklenuta v 18. století. V tzv. Černé kapli jsou zachovány lidové fresky.

Evangelický kostel byl postaven

v letech 1896 - 1898 v novorenesančním slohu.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen **Otvírání Vírského mlýnku v Horáckém muzeu**
Otvírání studánek na Třech Studních
červen **Nova Civitas** - městská slavnost s kulturním programem, řemeslným jarmarkem a ukázkami lidové výroby
srpen **Pouťový jarmark**
Novoměstský festival medu aneb sladké ukončení léta
Festival Otevřeno - Jimramov

NAVŠTIVTE

Horácká galerie

Galerie, založená v roce 1964, sídlí od roku 1972 v budově zámku. V expozici **Proměny krajiny a tvaru** jsou obrazy a plastiky ze sbírek galerie, vystaveno je hutně tvarované škrdlovické sklo ze 60. a 70. let 20. století. Nádvoří galerie je

místem konání koncertů a kulturních akcí.

Kontakt: Vratislavovo náměstí 1, 592 31 Nové Město na Moravě, tel. +420 566 654 211, e-mail: horacka.galerie@nmnm.cz, <http://hg.nmnm.cz>

Horácké muzeum

Muzejní expozice jsou umístěny od počátku minulého století v budově bývalé renesanční radnice. Stálé expozice představují lidovou kulturu, tradici sklářství a železářství na Novoměstsku, historii výroby lyží a lyžování a školní třídu z 30. let 20. století. V letních měsících je na nádvoří muzea umístěn Vířský mlýnek – soubor dřevěných figurek poháněný vodním kolem.

Kontakt: Vratislavovo náměstí 114, 592 31 Nové Město na Moravě, tel. +420 566 650 216, fax: +420 566 618 961, e-mail: horacke.muzeum@nmmn.cz, <http://hm.nmmn.cz>.

ZAJÍMAVOST

Obrázková cesta lesem Ochoza

Les Ochoza je protkán spleť cest a cestiček, v zimě po nich vedou trasy Světového poháru v běhu na lyžích. Plánek trasy putování za osmi obrázky lze zakoupit v informačním centru, absolvovat ji lze na lyžích, kole či pěšky. Místa s obrázky na

stromech jsou opředeny pověstmi a legendami. Autory obrázků jsou místní umělci, originály jsou vystaveny na dvoře Horáckého muzea.

Kontakt: Městské informační centrum, Vratislavovo nám. 97, 592 31 Nové Město na Moravě, tel. +420 566 650 254, e-mail: ic@nmmn.cz,

www.nmmn.cz, <http://infocentrum.nmmn.cz>

PŘÍRODA

Nové Město na Moravě je významným centrem **Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy**. Vyhledávanými přírodními objekty jsou zejména skalní útvary. V blízkosti Nového Města jsou přístupné Vávrova skála, Pasecká skála s vyhlídkou a Brožkova skála. Ze vzdálenějších lokalit stojí za návštěvu **národní přírodní**

rezervace Žákova hora s naučnou stezkou (www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz), nejvyšší vrchol Žďárských vrchů Devět skal se skalním městem, oblast Samotína a Blatín s rázovitou zástavbou a skalnaté vrcholy Štarkov se zříceninou hradu Skály.

SPORT

minigolf, tenis, sauna, fitness – v areálu hotelu SKI, Vlachovická 100, Nové Město na Moravě, tel. +420 566 653 011, e-mail: hotel.ski@proactive.cz, www.hotelski.cz

tenis – rekreační středisko BVV Zubří, tel. +420 566 615 578, umělé osvětlení

squash, fitness, spinning, solárium – Artis sportcentrum, Nádražní 1354, tel. +420 602 707 106, www.sportcentrumartis.cz

squash, fitness, sauna, masáže – Sportentime, U Pohledce 1347, Nové Město na Moravě, tel. +420 566 654 321, <http://sportentime.sporten.cz>

golf – Golf Club Svatka 1932, Na Vyhlídce, golfové hřiště, tel. +420 728 771 303, +420 566 662 322, www.gcsvr1932.cz

přírodní koupaliště – tel. +420 566 650 254, prolézačky pro děti

snowtubing – rekreační středisko BVV Zubří, tel. +420 566 615 578

sjezdové lyžování – SkiSnowpark Nové Město na Moravě, tel. +420 776 777 999, e-mail: office@skisnowpark.cz, www.skisnowpark.cz, délka vleku 550 m, převýšení 110 m, lanovka, umělé osvětlení, technické zasněžování, občerstvení, lyžařská škola

turistické běžecké trasy – dosahují délky 100 km, doporučené trasy a aktuální informace na <http://lyzovani.nmmn.cz/>

Horolezecké a lanové centrum - Penzion Pegas, Tři Studně, 592 31 Nové Město na Moravě, tel. +420 566 619 213, e-mail: penzionpegas@seznam.cz, www.penzionpegas.cz/lanovy-park.php

Bowling - Penzion Vrchočina, Bělisko 389, Nové Město na Moravě, tel. +420 566 616 579, www.enpeka.cz/bowling

Bowling, tenisové kurty - Hotel Podlesí, Podlesí 15, Podlesí u Sněžného, tel. +420 566 664 477, www.hotelpodlesi.cz

Vyjíždky na koních, Jezdecký klub Blatiny, Blatiny u Sněžného, tel. +420 603 483 596

Další možnosti sportovního vyžití a relaxace na www.nmmn.cz nebo <http://infocentrum.nmmn.cz/> nebo na telefonu informačního centra, tel. +420 566 650 254.

Pravidelné sportovní akce:

prosinec / leden

Zlatá lyže a FIS Tour de SKI (součást Světového poháru v běhu na lyžích)

Mistrovství republiky muscherů Evropský pohár v biatlonu

únor

Pacov

www.mestopacov.cz
Turistické informační centrum
mikroregionu Stražiště
Hronova 1078
395 01 Pacov
Tel.: +420 565 443 307
E-mail: hruškova.pacov@quick.cz

HISTORIE

Obdobím prvního rozkvětu města je 15. a 16. století. Tehdy Pacov získal městská privilegia a z gotického hradu byl vybudován zámek. Začátkem 18. století se město stalo majetkem církevního řádu bosých karmelitánů, kteří zámek rozšířili a do josefínských reforem ho využívali jako klášter. Z historických památek zaujme dále děkanský chrám s gotickou věží a renesančními malbami v interiéru a bývalý klášterní kostel sv. Václava, využívaný pro výtvarné výstavy. Město je významně zapsáno v historii motocyklového sportu. Právě zde vznikla myšlenka založení mezinárodní motocyklové federace, která pak byla uskutečněna v Paříži v roce 1904. Historii motocyklových závodů, které se na zdejší okruhu poprvé jely v roce 1906 je věnována jedna z muzejních expozic. Muzeum nese jméno básníka Antonína Sovy, který se ve městě v roce 1864 narodil a Pacovsko se mu stalo věčným zdrojem básnické inspirace.

PAMÁTKY

Původní hrad ze 13. století byl v 16. století přestavěn na zámek. V roce 1708 přišli do Pacova bosí karmelitáni a zámek přestavěli na klášter. Do dnešní podoby byl rozšířen kolem roku 1719, za Josefa II. byl klášter zrušen a budova znovu užívána jako zámek. V 60. letech 19. století sloužilo východní křídlo jako škola a byt pro učitele. Zde se v učitelské rodině Jana Sovy narodil v roce 1864 budoucí básník Antonín Sova. Zámek byl do května 1945 majetkem rodiny Weiss – Tessbachů, pak přešel pod státní správu a záhy sem přišla vojenská posádka. Vojáci tu sídlili až do roku 1992, o pět let později byl zámek převeden do majetku města. Po náročné rekonstrukci slouží severní část objektu městskému úřadu. Jižní a západní část bude sloužit

kulturním potřebám města.

Z původní stavby **děkanského chrámu sv. Archanděla Michaela** ze 13. století je zachována věž a půdorys. Do dnešní podoby byl přestavěn v druhé polovině 15. století. Z tohoto období jsou na vnější straně opěrných pilířů jižní strany gotické reliéfy, znázorňující instituce, které se na stavbě podílely. Většina maleb v interiéru je z 2. poloviny 16. století. O sto let starší jsou náčrt zaklenuť, karikatury a nápisy. Zařízení interiéru je převážně barokní. Věž byla do soudobé výšky dostavěna až v 70. letech 19. století. Vnější oprava byla dokončena v roce 1997.

V roce 1719 byl vystavěn **barokní klášterní kostel sv. Václava**.

Z původního kostela se dochovalo pouze 5 plánů. Po velkém požáru města v r. 1727 byl obnoven a se zrušením řádu přestal sloužit bohoslužbám. Další majitelé využívali kostela k různým účelům – od skladiště

až po reprezentační prostory. Mezi lety 1947 – 1974 byl užíván čl. církví husitskou. Celková rekonstrukce byla dokončena v r. 1994, včetně úpravy podzemních prostorů. Interiér kostela je využíván v letním období pro výtvarné výstavy.

Hřbitovní kostel sv. Barbory byl původně raně barokní osmibokou kaplí, ke které byla v letech 1681 – 1682 přistavěna loď. Hlavní oltář a kazatelna jsou barokní, rovněž i dřevorezby

sv. Petra a Pavla. Varhany pochází z poloviny 18. století. Nejstarší dochované náhrobky na **židovském hřbitově** jsou z první poloviny 18. století, přestože koupě pozemku se datuje rokem 1680. V letech 1920 – 1925 byl hřbitov rozšířen, v márnici je umístěna pamětní síň. Prohlídka hřbitova je možná po dohodě s Turistickým informačním centrem.

Kaple sv. Anny je barokní osmibokou stavbou z let 1701 – 1702. Na kupoli jsou malby žánrových výjevů – pohled na Hradčany a Pacov. Oltář je rokokový z poloviny 18. století.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

červen	Hod velikánů – galakonzert na počest Jára Cimrmana Den mikroregionu – oslavy na náměstí ve spojení se závodem historických motocyklů
červenec	Pacovský Poledník – multižánrový festival, sochařské sympóziu, www.polednik.cz
srpen	Kozimberské posvícení
září	Tradiční Pacovská pouť
prosinec	Advent – koncerty, staročeské trhy, ukázky řemesel, betlém

NAVŠTIVTE

Městské muzeum Antonína Sovy

Muzeum je umístěno v jednopatrovém, památkově chráněném měšťanském domě z 18. století. Muzejní sbírky dokumentují historii Pacovska, jedna expozice je věnována životu a dílu Antonína Sovy, který se v Pacově v roce 1864 narodil, vyhledávaná je také Malířská síň Jana a Hany Autengruberových. Součástí historické expozice jsou dokumenty, vztahující se k prvním mezinárodním motocyklovým závodům na Pacovském okruhu v roce 1906. Kromě stálých expozic jsou pořádány každoročně krátkodobé výstavy muzejního a výtvarného charakteru.

Kontakt: Hronova 273, 395 01 Pacov, tel. +420 565 442 193, fax +420 565 455 155, e-mail: muzeum@mestopacov.cz, www.mestopacov.cz, <http://muzeum.mestopacov.cz>

ZAJÍMAVOST

Pacovem prochází 15. stupeň východní délky, který je nultým poledníkem pásma středoevropského času. Místní čas se směrem na západ i východ od poledníku liší, např. v Ašském výběžku o +11 minut. Průběh poledníku městem je značen na komunikacích pruhem žluté barvy. Každoročně se ve městě koná multikulturní festival Pacovský poledník (www.polednik.cz). Nádvoří zámku se na celý týden změní v sochařskou dílnu pod širým nebem, vytvořené sochy jsou nainstalovány v zámeckém parku.

TIP NA VÝLET

Naučná Sovova stezka

Dvanáctikilometrová stezka se čtyřmi zastávkami začíná v Pacově, pokračuje do Lukavce, vede přes obec Bratřice a vrch Stražiště. Naučné tabule informují o jednotlivých obcích, jimiž stezka prochází. V Pacově je představeno muzeum, gotický kostel sv. Michaela, renesanční zámek a básníkův

památník v Sovově parku, v údolí mezi Pacovem a Bratřicemi zbytky sklárny z 18. století, v Bratřicích je k vidění barokní kaplička, pod vrchem Stražiště kaple se studánkou z 18. století a v Lukavci barokní altán Hříbek v zámeckém parku.

Kontakt: Turistické informační centrum mikroregionu Stražiště, Hronova 1078, 395 01 Pacov, tel. +420 565 443 307, e-mail: hruzkova.pacov@quick.cz, www.straziste.cz/clanek/cestovni-ruch/kolektivni-pobyty-a-skoly-v-priode

Hrad Kámen

Původně gotický hrad, barokně přestavěný, byl v 19. století upraven v duchu romantické gotiky. V expozicích jsou představeny dějiny hradu a umístěna expozice unikátních historických motocyklů z přelomu 19. a 20. století (např. motocykl Laurin a Klement z roku 1898). Expozice nábytku a doplňků přibližuje atmosféru života na hradě ve druhé polovině 19. století. Hrad je obklopen krajinářsky upraveným parkem, jehož dominantou je rozsáhlé alpinum. V průběhu roku jsou pořádány sezónní výstavy, v rytířském sále se konají koncerty, společenská setkání a svatební obřady.

Kontakt: 394 13 Kámen u Pacova 1, tel. +420 565 426 609, +420 736 731 958, e-mail: hrad.kamen@seznam.cz, <http://hradkamen.pacov.info>

SPORT

Víceúčelové sportoviště Za Branou (tenis, fotbal, basketbal, nohejbal apod.)

Motokrosový areál Pacovský propad (www.pacovteam.d2.cz)

Pravidelné sportovní akce:

jaro, podzim	Mezinárodní mistrovství ČR v motokrosu
srpen	Měděný pohár ve fotbale
	Pacovský vagónek – turnaj ve volejbale
léto	Střelecké závody na asfaltové holuby
duben, únor	Letní, zimní Sovova stezka – tradiční pěší turistické pochody

Pelhřimov

www.pelhrimovsko.cz
Turistické informační centrum
Masarykovo náměstí 10
393 01 Pelhřimov
Tel./Fax: +420 565 326 924
E-mail: ic@kzpe.cz

HISTORIE

Historie města sahá do 12. století, legenda považuje za zakladatele města biskupa Pelhřima (latinsky Pelegrina). Původní vejčitý půdorys je zachován dodnes. Město se od poloviny 14. století velmi rychle rozvíjelo. Od svých majitelů, pražských biskupů, získalo řadu privilegií, bylo obchodním centrem svého okolí, ve městě vzkvétala řemesla – soukenictví,

plátenictví, tkalcovství, perníkářství. V 15. století Pelhřimov vynikal řadou ozdobných měšťanských domů, byl obehán pevnými hradbami s vysokými bránami. Dvě z nich jsou dodnes zachovány.

V polovině 16. století se majiteli stávají Říčanašti z Říčan, kteří si v horní části náměstí zřídili zámek. Po dlouholetých sporech s vrchností se město v roce 1572 vykoupilo z poddanství a v roce 1596 byl Pelhřimov majestátem Rudolfa II. povýšen na město královské. Klidný vývoj města byl ukončen třicetiletou válkou. Do města vtrhla několikrát vojska, město bylo poškozeno i několika požáry. V roce 1766 lehla popelem většina domů. Protože domy byly po požáru postaveny zcela nově, má historické měšťanské jádro barokní ráz.

Z hlediska vývoje a stavebního rozmachu města mělo význam 19. století a to díky rozvoji průmyslu.

PAMÁTKY

Ucelenost a zachovalost stavebních památek byla důvodem vyhlášení měšťanského jádra **městskou památkovou rezervací**.

Jejím centrem je Masarykovo náměstí s renesančními a barokními domy a empírovou kašnou.

Původně renesanční **zámek** byl vybudován v polovině 16. století, pravděpodobně na místě gotické věžovité stavby z 15. století, což dokládají křížové klenby gotické síně v přízemí zámku. Po rozsáhlém požáru města v roce 1682 byl zámek barokně přestavěn. Dnešní podobu dvoukřídlé stavby s mansardovou střechou a hranolovou věžičkou s hodinovým orlojem získal zámek při přestavbě v roce 1767. Z renesančního období je v patře zachována bývalá hodovní síň s nástrojnými malbami. Od roku 1849 bylo v zámku sídlo soudu, toto období připomíná orel v horní části fasády. Sochy Spravedlnosti a Ochrany v dolní části fasády pochází z období, kdy budova sloužila jako radnice. Věžička na budově je opatřena bicími hodinami, na ciferníku je znázorněn Herkules s kyjem a Saturn s kosou.

Děkanský kostel sv. Bartoloměje byl postaven koncem 13. století. Původní trojlodní bazilika byla rozšířena a v roce 1589 vyzdobena psaníčkovými sgrafity. Dominantou města je věž kostela vysoká 61 metrů.

Kostel sv. Víta je nejstarší chrámovou stavbou města. Na středověkých základech vyrostla kolem roku 1614 trojlodní renesanční stavba. Barokně byl kostel upraven v letech 1739 – 1740, věž při tom byla zvýšena o jedno patro. Po požáru kostela vyhořela barokní stavba. V současné době se zde konají koncerty vážné hudby a kostel též slouží jako výstavní síň.

Kaple Panny Marie je nejvýznamnější barokní a zároveň slohově nejčistší stavbou města. Bývalá poutní, později hřbitovní kaple byla postavena podle návrhu bratří Reverelli v letech 1710 – 1714 a jako jediný církevní objekt si dodnes zachovala původní podobu.

Kostel sv. Kříže, postavený v letech 1883-1886 v pseudogotickém slohu, je obrácen k městu vysokou věží. Stojí na místě původní malé církevní stavby z konce 17. století, která byla jako zchátralá zbořena.

Pozdně **renesanční dům** tzv. **Šrejnarovský** byl postaven v roce 1614. Název nese po svém majiteli, obchodníkovi se sukem Kryštofu Šrejnarovi. V přízemí má typický klenutý průjezd, průčelí zdobí nárožní arkýře – v jednom z nich se dochoval zbytek maleb, které dříve pokrývaly celou fasádu domu. V domě jsou umístěny muzejní expozice.

Jeden z nejkrásnějších renesančních domů na náměstí je **Purkrabský** tzv. **Broumovský dům**, vystavěný po požáru roku 1561 zemanem Janem Broumem z Chomutovic. Průčelí je zdobeno psaníčkovým sgrafitem. V domě sídlí Galerie M a ve sklepení Muzeum strašidel.

Tzv. Fárův dům je zdařilým příkladem kubistické přestavby

barokního domu podle projektu architekta Pavla Janáka. Ze středověkého opevnění se dochovaly dvě hranolové brány:

třípatrová **Rynářská (Horní) brána** byla vystavěna v 16. století. Před ní stávalo v minulosti složité předbraní. Brána je vysoká 17 m a má stanovou střechu s věžičkou, v níž je zavěšen gotický zvon. Dřevěná pavlač je nesena kamennými krakorci. Hodiny byly na bránu instalovány již koncem 17. století.

Pětípatrová **Jihlavská (Dolní) brána** se sedlovou střechou pochází také z 16. století, je vysoká 36 m. Střecha je ukončena věžičkou z poloviny 18. století. V Jihlavské bráně je umístěno Muzeum rekordů a kuriozit.

Děkanská zahrada byla založená již v roce 1603 a vytváří příjemné oddechové prostředí v centru města. V zahradním domku je umístěn pomník pelhřimovskému děkanu Františku Bernardu Vaňkovi (1872 – 1944) vlasteneckému knězi, který zemřel v roce 1944 v koncentračním táboře v Dachau. V zahradním domku rád pobýval a psal své články a kázání.

Kašna na náměstí je poprvé zmiňována roku 1546, dnešní podoba kašny je z roku 1828. Uprostřed kašny stojí sloupek se čtyřmi lvími hlavami, chrlícími vodu. Na vrcholu hlavice je umístěna socha sv. Jakuba, patrona poutníků, v poutnickém oděvu, s kloboukem spuštěným na záda a poutnickou holí v ruce.

Městské divadlo postavil v letech 1895 - 1896 místní stavitel Stanislav Rokos v neoklasicistním stylu na místě původní budovy solnice z roku 1707.

Drechselova vila byla postavena v kubistickém slohu v letech 1912-1913 podle návrhu arch. Pavla Janáka. Patrová nárožní vila má výraznou hlavní římsu, uliční průčelí v přízemí člení čtyři okna s kubistickou plastikou.

Zastoupeno je lidové umění, porcelán, sklo, nábytek a hodiny. Umělecká sbírka zahrnuje expozici věnovanou Josefu a Zdeňkovi Šejnostovým, která je umístěna ve freskovém sále muzea. Etnografická expozice ve Šrejnarovském domě zahrnuje lidové kroje, cechovní památky, zbraně, cín, plastiky, památky venkovské a měšťanské kultury a počátků průmyslu. Ve sklepení domu jsou pořádány krátkodobé výstavy. V bývalé městské šatlavě je umístěna expozice věžeňství v podobě mučírny, cely a věžeňské kaple.

Kontakt: Masarykovo náměstí 12, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 323 456, +420 565 323 184, e-mail: muzeum.pelhrimov@quick.cz, www.muzeumpe.cz

Vyhlídková věž kostela sv. Bartoloměje

Vyhlídková věž kostela, který byl postaven koncem 13. století, tvoří dominantu města. Ochoz věže se nachází ve výšce 30 metrů, vede na něj 148 schodů a nabízí nádherný výhled na město i okolní krajinu. V horní části věže je zpřístupněna komůrka hlásného, v níž jsou umístěny historické fotografie města. Cestou na ochoz se prochází kolem kostelních zvonů.

Kontakt: Turistické informační centrum, Masarykovo náměstí 10, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 326 924,

e-mail: ic@kzpe.cz, www.pelhrimovsko.cz

Galerie M

Galerie pravidelně pořádá výstavy nejrozličnějších umělců. Je umístěna v historickém měšťanském domě, vystavěném pod vlivem italského renesančního stavitelství a zdobeném psaníčkovým sgrafitem. V minulosti v domě sídlil královský purkrabí, v průjezdu se dochovaly erby dvou šlechtických majitelů ze 16. století.

Kontakt: Masarykovo náměstí 17, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 324 927, +420 565 321 548, e-mail: kultura@kzpe.cz, www.pelhrimovsko.cz

Muzeum strašidel

Expozice je umístěna ve sklepních prostorech historického měšťanského domu na náměstí, v němž sídlí Galerie M. Exponáty nadpřirozených bytostí z českých pohádek – hejkala,

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

leden	Slavnostní večer „Ceny města Pelhřimova“
únor	Masopust
květen	Poutníkfest
červen	Mezinárodní festival rekordů a kuriozit Region tančí Festival řemesel a vyznání Greenway Evropský den hudby
červenec - srpen	Pelhřimovské kulturní léto Pelhřimovská pouť Celostátní hasičský festival dechových hudeb Pelhřimov 2009 a Dny záchranářů
září	Agrární a potravinářský den Týden mobility - Den bez aut
září/říjen	Týdny duševního zdraví
listopad	Rockový festival Rocksession Pelhřimovské chirurgické dny
prosinec	Zlatá neděle na radnici Adventní a vánoční koncerty

NAVŠTIVTE

Muzeum Vysočiny

Muzejní expozice jsou umístěny ve třech historických objektech – v zámku pánů z Řičan, v tzv. Šrejnarovském domě a v bývalé šatlavě.

V zámku jsou muzejní expozice umístěny od roku 1908.

meluzíny, vodníka, polednice, plivníka a dalších – jsou vyrobeny převážně z vosku a ve skutečné velikosti.

Kontakt: Masarykovo náměstí 17, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 321 548, e-mail: galeriem@kzpe.cz, www.pelhrimovsko.cz/strasidla

Síň Lipských aneb První české MÚZYum

Vytvořením Síně Lipských vzdal Pelhřimov hold svým slavným rodákům. Do podvědomí veřejnosti se z rodu Lipských dostali zejména režisér Oldřich Lipský a jeho bratr herec Lubomír, ale mnoho práce v divadle, filmu či televizi odvedli i další členové této slavné umělecké rodiny. Expozice je rozčleněna do tří částí. V první jsou dokumenty o životě a díle Lipských. Druhou část, věnovanou filmové tvorbě, tvoří biograf se sestřihem nejznámějších filmových scén obou bratrů. Třetí část je nazvána podle filmu Oldřicha Lipského Velká filmová loupež.

Kontakt: Turistické informační centrum, Masarykovo náměstí 10, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 326 924, e-mail: ic@kzpe.cz, www.pelhrimovsko.cz

Muzeum rekordů a kuriozit

Muzeum je umístěno v pětipatrové hranolové bráně vysoké

36 metrů, která byla vystavěna v 16. století jako součást městského opevnění. Hodiny na věži pocházejí z konce 17. století. Muzeum spravuje Agentura Dobrý den, která je autorem českých dodatků Guinnessovy knihy rekordů. V muzeu je umístěno přes sto kuriózních exponátů, vycházejících z umu, vytrvalosti, zručnosti a originálních nápadů českých i zahraničních rekordmanů, např. nejmenší funkční motocykl v Čechách, největší vyřezávaná dřevěná lžíce, školní aktovka pro 35 osob, dvanáctikilogramové lízátko, 451 cm dlouhé ramínko na šaty, miniaturní rytiny na špendlíkové hlavičce, keramický džbán vysoký jen 2,5 mm apod. Fotografická

expozice zachycuje unikátní momenty z průběhu každoročně pořádaného Mezinárodního festivalu kuriozit a rekordů a dalších netradičních akcí agentury.

Kontakt: Jihlavská brána, Palackého 29, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 321 327, +420 777 601 304, e-mail: agentura@dobryden.cz, www.dobryden.cz

Dům dobrých dnů

V expozici Zlaté české ručičky mohou návštěvníci obdivovat především unikátní předměty vyrobené ze sirek – kytary, housle, mandolíny, obrazy, korintské vázy, rámy zrcadel. Jsou dílem jednoho autora, pana Tomáše Kordy, který do nich v průběhu 40 let vložil 63 tisíc hodin práce a spotřeboval více než půl milionu zápalek a čtvrt milionu zápalkových hlaviček. Hudební nástroje jsou funkční.

Kontakt: Nábřeží rekordů a kuriozit 811, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 777 601 304, +420 565 321 228, e-mail: agentura@dobryden.cz, www.dobryden.cz

Kostel sv. Víta -

tel. +420 565 326 924

- koncertní a výstavní síň

Městské divadlo - Solní ulice,

tel. +420 565 324 927,

e-mail: kultura@kzpe.cz

ZAJÍMAVOST

Stežka po stavebních slozích

Naučná stežka seznamuje s historickými stavebními památkami města. Stežka má dva prohlídkové okruhy, jeden vede vnitřním městem a druhý předměstím. Seznámíte se zde s celkem 43 historickými budovami a stavebními slohy, v nichž byly postaveny. Výchozím bodem stežky je Turistické informační centrum na Masarykově náměstí, kde je k dispozici mapka naučné stežky a průvodní materiál. Všechny domy jsou označeny modrou tabulkou s popisem.

www.mikroregion.pel.cz/stezka/

Naučná stezka „Městské sady“

Městské sady v Pelhřimově jsou přirozeným místem procházek, návštěvníci mají zároveň možnost seznámit se s rozmanitostí a hodnotou zachovalé přírody na Vysočině. Stezka se skládá z dvanácti informačních tabulí rozmístěných v 2,5 km dlouhém okruhu. Součástí stezky je i označení českými a latinskými názvy 30 nejznámějších či nejvýznamnějších dřevin vysazených v sadech. <http://mravenec.euweb.cz/kremesnik/>

Naučná stezka Procházka Českou knihou rekordů

Téměř dvoukilometrová stezka spojuje oba uvedené výstavní prostory Agentury Dobrý den. Cestou si návštěvníci mohou prohlédnout obří poštovní schránku, téměř sedmimetrový spínací špendlík či největší nerezový trychtýř. Informační panely představují řadu rekordmanů a na třech zvukových tabulích je možné si vyposlechnout přes 300 rekordních údajů z České knihy rekordů. www.dobryden.cz

Celkem osm objektů mohou turisté navštívit s tzv. **Pelhřimovskou vstupenkou**. Platí po celý rok, do každého zařízení na ni mohou návštěvníci zavítat jen jednou.

TIP NA VÝLET

Křemešník

Vznik poutního místa na vrchu Křemešníku (765 m n.m.) je spojen se zázračným pramenem slabě radioaktivní vody, která protéká stříbronosnými rudami. Barokní poutní kostel Nejsvětější Trojice z první poloviny 17. století je doplněn ambity s kaplemi, vyzdobenými plastikami Františka Bílka. Cestu na vrchol Křemešníku lemují čtrnáct zastavení Křížové cesty. Zajímavostí je tzv. Větrný zámek nedaleko poutního kostela. Vystavět ho nechal v roce 1932 český medailér Jiří Šejnost. Sedm zkamenělých havranů na věži a vytesaný nápis „Z prokletí zloby láska vysvobodí“ připomíná dětský pohádkový příběh. Více informací na www.pelhrimovsko.cz.

Přírodní rezervaci i poutním areálem vede tříkilometrová naučná stezka s deseti zastávkami.

<http://mravenec.euweb.cz/kremesnik/>.

Na vrcholu Křemešníku stojí rozhledna Pípalka. Vede k ní mnoho pěších i cyklistických značených cest. Rozhledna je vysoká 52 metrů, silný dalekohled umožňuje daleké rozhledy, orientaci v okolní krajině usnadňují popisy vrcholů na podlaže vyhlídkové plošiny, tel. +420 721 853 071, <http://mujweb.atlas.cz/Zabava/pipalka/>

SPORT

Sportovní areál – Nádražní 1536, 393 01 Pelhřimov, tel. hala - +420 565 325 243, bazén - +420 565 326 747, zimní stadion - +420 565 325 989, +420 724 782 830, e-mail: tsmpe@iol.cz, www.tspe.cz/bazen.php

krytý bazén a venkovní koupaliště, hřiště pro plážový volejbal, zimní stadion, víceúčelová sportovní hala, hala pro stolní tenis, posilovna, tenisové kurty, kuželna, stolní tenis, travnaté hřiště, atletická dráha, volejbalové kurty, skatepark

tenisové kurty – K tenisu 1741, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 322 368

tenisová hala - Na Obci 1878, 393 01 Pelhřimov, tel. +420 565 327 206

bowling - Dolnokubínská 1451, tel. +420 565 332 417
- Sport club, Nádražní 833, tel. +420 565 333 302 (rezervace), +420 602 742 373

Sportovní a relaxační centrum Kohinor - sauna, aerobic, fitness – Nádražní 823, tel. +420 565 332 767, www.kohinor.estranky.cz

minigolf - Děkanská zahrada, otevřeno denně do 2. září

skateboarding - skatepark u Sportovní haly v Nádražní ul.

lyžování – Křemešník, www.skikremesnik.cz, délka sjezdovky 350 m, převýšení 50 m, umělé osvětlení

Pravidelné sportovní akce:

květen	Velký turnaj basketbalu
srpen	Cebia Rallye Pelhřimov
říjen	Budoshow
listopad	Český pohár v gymnastice
prosinec	Turnaj v sálové kopané MěÚ
	- partnerská města

Počátky

www.pocatky.cz
Turistické informační centrum Počátky
Horní ulice 87
394 64 Počátky
Tel.: +420 561 034 921
E-mail: infocentrum@pocatky.cz
kultura@pocatky.cz

HISTORIE

Město Počátky leží v romantické krajině na západ od nejvyššího vrcholu Českomoravské vrchoviny – Javořice. Název Počátky je odvozován od počátků pramenů okolních potoků a říček. Jméno Počátky se vyskytuje poprvé v listáři biskupa Tobiáše z Bechyně z let 1285 – 1290. Roku 1389 je koupil Jindřich z Hradce a jeho potomkům patřily až do vymření rodu na počátku 17. století. Během husitské revoluce zůstali měšťané věrní Menhartovi z Hradce, který hájil své panství proti tábořským houfům. V roce 1423 vytáhl k nedalekým Horním Dubenkám proti tábořskému oddílu, směřujícímu na Počátky. Došlo k boji, k němuž se váže lidové pojmenování blízkého rybníka Boru – „Krvavec“. Počátečtí dostali za věrnost Menhartovi právo ohradit město zdí. Po husitských válkách byly Počátky důležitým výrobním a obchodním střediskem kraje, ale požáry a válka často brzdily jeho rozvoj. Hned na počátku třicetileté války bylo Počátecko vydrancováno a zpustošeno. V 17. století získali panství Šternberkové a jejich erb se stal součástí nového městského znaku. Po požáru roku 1821 se změnil ráz staveb a téměř zmizelo opevnění. Ve dvacátých letech minulého století bylo město známé jako půvabné letní sídlo s několika letovisky v okolí. Nejoblíbenější byly Lázně Svaté Kateřiny.

PAMÁTKY

Původně gotický kostel sv. Jana Křtitele byl později přestavěn v barokním slohu.

Pamětní desku je možné vidět na staré poště, kde se zastavil Karel Havlíček Borovský na nedobrovolné cestě do Brixenu. Další pamětní deska je umístěna na lázeňské budově na paměť pobytu básníka Julia Zeyera, bratří Čapků, pěvce Karla Buriana a dalších významných osobností.

V Počátkách se též nachází otcovský dům moravského dějepisce 17. století Tomáše Pešiny z Čechorodu, dům, ve kterém prožil 10 let dětství hudební skladatel Vítězslav Novák a konečně **rodný dům básníka Otokara Březiny** s básníkovým památníkem.

Na náměstí stojí **barokní sousoší Jana Nepomuckého s kašnou**.

Na městském hřbitově je hrob rodičů básníka Otokara Březiny, rodičů Vítězslava Nováka a je zde také pohřbena první manželka básníka Josefa Václava Sládka – Emilie .

V nedalekých lázních je umístěna barokní kaple sv. Kateřiny připisovaná slavným Dienzehoferům.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen	Den přírody
červen	Svatojánská pouť
září	Václavské slavnosti – tradiční řemesla, staročeský jarmark, šermíři
prosinec	Mikulášská nadílka
	Vánoční trhy

NAVŠTIVTE

Městské muzeum Počátky a rodný dům Otokara Březiny

Městské muzeum s národopisnými sbírkami založené v roce

1892 patří k nejstarším v regionu a nabízí zajímavý pohled na vnitřní architekturu měšťanského domu ze 16. století, která je patrná zejména ve sklepních prostorech. Stálé expozice

dokumentují nejstarší historii Počátecka, řemeslnou výrobu i společenský život 19. století. Součástí muzea je rodný dům básníka Otokara Březiny (Březinova 224).

Kontakt: Palackého 27, 394 64 Počátky, tel. +420 561 034 927, e-mail: muzeum@pocatky.cz, www.pocatky.cz

ZAJÍMAVOST

Naučná stezka Cestou starých soukenických mistrů Počáteckých

Čtyřkilometrová stezka se čtyřmi zastávkami je zaměřená na vlastivědné zajímavosti. Soukenictví dosáhlo svého největšího rozkvětu v 18. století, tehdejší valcha byla osázena alejí lip. Poutním místem byl odpradávná pramen sv. Ludmily, Na stezce se v květnu koná akce Den přírody, která každoročně přiláká tisíce návštěvníků. Ke stezce je k dispozici tištěný průvodce.

Kontakt: Turistické informační centrum, Horní ulice 87, 394 64 Počátky, tel. +420 561 034 921, e-mail: infocentrum@pocatky.cz, kultura@pocatky.cz, www.pocatky.cz

TIP NA VÝLET

Stezka Otokara Březiny

Celkem 55 km dlouhá trasa prochází místy, která jsou spjata s básníkem Otokarem Březinou. Básník, vlastním jménem Václav Jebavý, prožil celý svůj život na Vysočině. Stezka začíná v Březinově rodišti – Počátkách, prochází Telčí, kde básník prožil svá studentská léta, Novou Říší, kde 13 let učil a napsal prakticky všechny své básnické sbírky a přes Želetavu míří do Jaroměřic nad Rokytnou, kde prožil 30 posledních let svého života.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

červen — Dětský den – Pohádkový les
červenec — Turnaj v kopané o křišťálový pohár

Rekreační středisko „Valcha“ – tel./fax: +420 565 495 625, +420 606 608 676, +420 776 603 646, email: ptomandl@iol.cz, www.mujsweb.cz/www/dovolena-pocatky/, volejbalový a tenisový kurt, stolní tenis, dětské hřiště, rybolov

Polná

www.mesto-polna.cz
Informační centrum
Husovo náměstí 39
588 13 Polná
Tel.: +420 567 559 211
E-mail: infocentrum@mu-polna.cz

HISTORIE

Původní osada vznikla pravděpodobně v polovině 12. století, jako odpočinkové místo na jedné ze starších větví Haberské stezky. Nejstarší písemnou zprávou o Polné je majetková listina Jana I. z Polmny z roku 1242, kterou potvrdil český král Václav I. Na město byla povýšena patrně na sklonku 13. století. Rozsáhlá městská práva udělil Polné v roce 1479 Viktorin z Kunštátu. Houfnagliovu rytinu Polné z roku 1617 umístil J. A. Komenský v záhlaví své mapy Moravy společně s rytinami Brna, Olomouce a Znojma.

Pro svou strategickou polohu bylo polenské panství vždy v držení významných šlechtických rodů. Na konci 16. století vlastnili Polnou hospodářsky obratní Žejdlicové ze Šenfeldu. Za účast v odboji proti císaři jim bylo panství zkonfiskováno, Po bitvě na Bílé hoře koupil v roce 1623 zkonfiskované panství kardinál František z Ditrichštejna. V majetku Ditrichštejnů i jejich potomků zůstalo panství téměř 300 let.

V 19. století, zejména v době národního obrození, byla Polná pro široké okolí kulturním a společenským centrem. V této době město hospodářsky vzkvétalo zejména zásluhou soukenictví. Obrozenecký život v Polné poznamenal i Boženu Němcovou při jejím pobytu v letech 1840-1842. Město se pyšní skutečností, že na počátku čtyřicátých let se zde Boženě Němcové poprvé jako dospělé dostala do rukou český psaná kniha.

V Polné žila významná židovská komunita, která již nejméně od sedmnáctého století byla organickou součástí města.

Tragickým byl pro Polnou srpen roku 1863. Obrovský požár zničil téměř celé město, nánávratně zmizely překrásné renesanční a barokní měšťanské domy, řada rodin se vystěhovala. Po požáru město zcela změnilo svůj vzhled i hospodářský charakter. Dnes je Polná příjemným městečkem s pěkným okolím, slavnou „mrkvancovou“ poutí, bohatým kulturním životem a památkami, které jistě stojí za shlédnutí.

PAMÁTKY

Historické jádro města se třemi náměstími, barokním kostelem a cennými měšťanskými domy bylo v roce 1990 vyhlášeno městskou památkovou zónou.

Hradní palác byl na zámek přestavěn v roce 1584 pány z Hradce, v druhé polovině 17. století ho stavebně upravili Dietrichsteinové. Když však v roce 1794 vyhořel, ztratili o něj zájem. Nechali ho pouze provizorně zastřešit, část dokonce zbořili. Od roku 1922 vlastní zámek město Polná, nejrozsáhlejší rekonstrukce proběhla v letech 1995 – 2004. Zámecký areál představuje soubor architektonických objektů rozmanitého slohového pojetí – vidět můžeme gotický hradní palác a třípatrovou věž předhradí, renesanční zámecké křídlo i barokní hospodářské budovy. V zámku je umístěno muzeum, v pravém křídle zámku probíhají muzejní výstavy. Na nádvoří je kašna z roku 1693. V areálu zámku sídlí Základní umělecká škola, Kulturní středisko a Zámecká restaurace s ubytováním.

Děkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie postavený v letech

1700 - 1707 podle návrhu italského architekta Dominika de Angeli je svým vybavením a výzdobou srovnatelný s biskupskými chrámy. Interiér je bohatě vyzdoben štukatérskou prací florentinských umělců, Sieberovy varhany jsou největším zachovaným barokním nástrojem domácí proveniencí u nás. Pod chrámem jsou krypty starého kostela. Kostelní věž je vysoká 64 m.

Kostel sv. Kateřiny byl založen ve 14. století pány z Pirkštejna. V kostele jsou zbytky fresek z počátku 15. století. Kolem kostela je lesní hřbitov se secesní hrobkou místního mecenáše Karla Varhánka.

Kostel sv. Anny se špitálem založili Jan Sezima z Rochova a jeho manželka Kateřina z Močovic roku 1447. Pseudogotická přestavba byla realizována koncem 19. století.

Kostel sv. Barbory stojí na hlavním hřbitově. Vystavěn byl v letech 1720-1725 na půdorysu řeckého kříže. Je vyzdoben nástrojnými freskami.

Sousoší Nejsvětější trojice na Husově náměstí zhotovil polenský mistr Václav Morávek - žák pražského sochaře F. M. Brokoffa.

Pamětní deska na domě Husovo náměstí 47, připomíná, že zde

v letech 1840 - 1842 žila Božena Němcová. Spisovatel Bohumil Hrabal žil se svými rodiči v budově měšťanského pivovaru v letech 1917-1919.

Stará polenská škola s barokním štítem je součástí jedinečné muzejní expozice, dokumentující historii školství od poloviny 18. století do konce 19. století.

Památkou na židovské osídlení je ghetto založené v roce 1681. Stojí zde 32 většinou patrových domů, synagoga, rabínský dům a rabínův dům s podloubím. V roce 2000 zde bylo otevřeno židovské muzeum. Židovský hřbitov se nachází 700 m severozápadně od Husova náměstí. Jsou na něm pozoruhodné barokní, klasicistní i novodobé náhrobky.

Gotická Dolní brána je kamenicky zdobený pozůstatek opevnění města.

expozice seznamující s historií hradu a města, v přízemí je instalován kupecký krám a představena stará řemesla, v lapidáriu je expozice přibližující využití kamene.

V expozici historických hodin je vystaveno víc než 140 unikátních výrobků, historická lékárna „U černého orla“ z minulého století je vybavena zařízením, které bylo užíváno ještě před pětacírceti lety. Zámecké nádvoří je častým místem konání hudebních koncertů.

Kontakt: Zámek 485, 588 13 Polná, tel. +420 567 212 336, www.mesto-polna.cz

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen	Koncert v synagoze
květen – říjen	Noční prohlídky hradu
červen	Sváteční odpoledne na rynku
červen - září	Polenské kulturní léto - nádvoří hradu a zámku
září	Mrkvancová pouť
říjen	Polenský hudební podzim Hrabalova ostře sledovaná Polná – divadelní festival
prosinec	Vánoční čas v Polné – koncerty, divadelní představení

NAVŠTIVTE

Městské muzeum

založené v roce 1895, je umístěno v jednom z křídel zámeckého areálu, původně hradu z poloviny 13. století. V tzv. Kunštátském sále se zachovanými zbytky renesanční výmalby jsou umístěny

Expozice Stará polenská škola

V památkově chráněné budově s barokním štítem se nachází expozice Muzea Vysočiny Jihlava dokumentující historii školství od poloviny 18. století do konce 19. století. Kompletní vybavení školní třídy pochází z roku 1866, kromě historického mobiliáře jsou vystaveny psací potřeby a učební pomůcky. Nahlédnout lze do přírodovědného kabinetu a bytu učitele.

Adresa: Poděbradova 77, 588 13 Polná, tel. +420 567 212 336 (Městské muzeum), www.mesto-polna.cz

Regionální židovské muzeum

Je otevřeno v prostorách synagogy z roku 1684, jejíž náročná rekonstrukce byla dokončena v září 2000. Pomocí fotografií a dokumentů připomíná bohatou historii zdejší židovské komunity, jedna z expozic přibližuje hilsneriádu – pronásledování Židů vyvolané na konci 19. století vykonstruovaným obviněním židovského mladíka Leopolda

Hilsnera z rituální vraždy místní dívky.

Kontakt: Turistické informační centrum, tel. +420 567 559 211, e-mail: infocentrum@mu-polna.cz, www.mesto-polna.cz, průvodcovská služba tel. +420 567 212 373, +420 721 296 086. Budova synagogy stojí na Karlově nám. 540.

Židovský hřbitov

Nachází se cca 700 m severozápadně od Husova náměstí za ulicí Pod Kalvárií. Od 16. století byl hřbitov několikrát rozšířen. Jsou na něm pozoruhodné barokní, klasicistní a novodobé náhrobky, nejstarší pocházejí

z konce 17. století. Hřbitov je průběžně opravován.

ZAJÍMAVOST

Mrkvancová pouť se v Polné slaví u příležitosti svátku sv. Liguriáše, patrona města a její tradice sahá až do roku 1652. Tehdy kníže Ferdinand Josef z Ditrichštejna přivezl z Říma světcovy ostatky, věnoval je městu a uložil v polenském kostele, kde jsou ve skleněné rakvi dodnes. Jak a kdy se stala mrkev symbolem pouti, se přesně neví. Podle jednoho z výkladů zavedli zvýšené pěstování a požívání mrkve Žejdlicové ze Šenfeldu jako doplněk výživy lidu na svém panství.

Pojmanova stezka

Z Husova náměstí v Polné vychází pětakilometrová naučná stezka Borským údolím se třemi zastávkami. Nazvána je podle starosty a továrníka Václava Pojmanna, mecenáše města v letech 1909 až 1912. Turisty je hodnocena zejména překrásná přírodní scenérie.

Kontakt: Informační centrum, Husovo náměstí 39, 588 13 Polná, tel. +420 567 559 211, e-mail: infocentrum@mu-polna.cz, www.mesto-polna.cz, průvodcovská služba, tel. +420 567 212 373, +420 731 567 364

Naučná stezka Josefa Klementa

Okružní šestikilometrová trasa s osmi zastávkami nese jméno dlouholetého polenského spolkového činitele J. Klementa, který je připomínán v jednom z domů bývalé židovské čtvrti. V historickém jádru města vede stezka kolem děkanského chrámu Nanebevzetí Panny Marie z počátku 18.století, děkanského úřadu a kaplanky z téhož období, v jednom z měšťanských domů je připomínán několikaletý pobyt Boženy Němcové. Vedle významných stavebních památek ve městě stezka informuje o rybníku Peklo, největší vodní ploše na Polensku a státem chráněné památce Kleštěř, kde se na prastaré zemské stezce vybíralo mýtné. Vykonstruovaný proces tzv. hilsneriády, který vyvolal rozsáhlé protizidovské nálady, je připomínán v lese Březina.

Kontakt: Informační centrum, Husovo náměstí 39, 588 13 Polná, tel. +420 567 559 211, e-mail: infocentrum@mu-polna.cz, www.mesto-polna.cz

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

červen	Tenisový turnaj osobností Polenska
srpen	O pohár starosty Města Polná – noční hasičská soutěž
září	Volejbalový turnaj příchozích Polenský mrkvanec - turistický pochod Běžec Vysočiny

Lidový dům – Jeronýmova 106, tel. +420 567 559 203, tenisové kurty, volejbalové hřiště, posilovna

Rekreační areál „U Studánky“ – tel. +420 721 516 276, +420 606 479 329, stolní tenis, basketbal, fotbalové hřiště, volejbalové hřiště, dětské hřiště, sportovní vybavení k zapůjčení

Rekreační a sportovní areál u rybníka Peklo – tel. +420 608 547 075, koupaliště, šlapadla, loďky, stolní tenis, beachvolejbal, horolezecká stěna pro děti, kuželky, sportovní vybavení k zapůjčení

HISTORIE

První věrohodné záznamy o Přebyslavi pocházejí z poloviny 13. století. Město bylo založeno současně s hradem, jehož úkolem bylo střežit dvě zemské stezky, které nedaleko města vedly. Počátky historie města jsou spojeny s těžbou stříbra. V době husitských válek (1420 – 1434) však byla utlumena a později na dlouhé desítky let zcela přerušena. Pokusy o její obnovení v průběhu 16. – 18. století nevedly k očekávaným výsledkům. K základním zdrojům obživy zdejšího obyvatelstva patřilo především zemědělství, domácí tkaní lněného plátna, provozování řemesel a obchodu.

V říjnu 1424 zemřel poblíž Přebyslavi, u vesnice Schönfeld (dnes Žižkovo pole), Jan Žižka z Trocnova, který v té době táhl v čele svých vojsk proti katolické šlechtě na Moravu. Jeho bojovníci po smrti svého vojevůdce dobyli přebyslavský hrad a město přeměnili ve vojenskou základnu pro své výpady. V následujících staletích byla Přebyslav postižena válkami ještě několikrát a nemálo historických objektů zničily také mohutné požáry. Nejhorší požár zaznamenali místní kronikáři v roce 1767, kdy vyhořelo téměř celé město a nedotčeno zůstalo jen několik měšťanských domů.

K nejznámějším rodákům Přebyslavi patří věhlasný český nakladatel Jan Otto (1841 – 1916) a Ing. Stanislav Bechyně, Drsc. (1887 – 1973). Ing. Bechyně byl tvůrcem projektů mnoha unikátních železobetonových staveb, zejména obloukových mostů. Jeho jméno dnes nese přebyslavské náměstí.

PAMÁTKY

Historické centrum města je městskou památkovou zónou. Nejstarším objektem, který tvoří neodmyslitelnou dominantu města, je **gotická věž** z roku 1497. S věží sousedí barokní

Přebyslav

www.pribyslav.cz
 Informační centrum Přebyslav
 Bechyňovo náměstí 45
 588 22 Přebyslav
 Tel.: +420 569 484 361
 E-mail: ic@pribyslav.cz

kostel sv. Jana Křtitele vystavěný v letech 1750 – 1753 na místě původního kostela, vypáleného za husitských válek. Poblíž městské věže se nachází také **bývalý ženský špitál** z roku 1692. Vybudován byl Ferdinandem z Dietrichsteina pro chudé a přestárlé ženy a svou funkci plnil 250 let.

Přebyslavský **zámek** byl vybudován Zachariášem z Hradce v roce 1560 na místě bývalého hospodářského dvora, jenž patřil k přebyslavskému hradu a byl vypálen při dobývání města v roce 1424.

Původní čtyřkřídlá dispozice s malým obdélným nádvořím opatřeným renesančními arkádami byla dostavbou v polovině 18. století doplněna o druhé nádvoří. Oprava po požáru v roce 1847 vtiskla fasádě objektu pozdně klasicistní podobu. Na původním zámku

jsou obnovena renesanční psaníčková sgrafita, v objektu sídlí Hasičské muzeum.

Na úpatí skalnatých srázů, skloněných k řece Sázavě v lokalitě pod zdejší farou, je zachována **štola** v délce 90 m. Pochází z doby, kdy se v okolí města dobývala stříbrná a později železná ruda.

Legendárního vojevůdce Jana Žižku připomíná **jezdecká socha** od Bohumila Kafky v přebyslavském parku a **mohyla** u nedaleké obce Žižkovo Pole.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

říjen - listopad	Divadelní Přebyslav – přehlídka amatérských divadel
červen	Přebyslavská pouť
září	Přebyslavské slavnosti – městská slavnost Mlékárenský den – tradiční přehlídka mléčných výrobků
říjen	Přebyslavské nocturno – hudební festival
prosinec	Slavnostní rozsvícení vánočního stromu

NAVŠTIVTE

Městské muzeum

Muzejní expozice jsou umístěny v budově tzv. Kurfürstova domu na náměstí. V muzeu se nacházejí památky na významné rodáky,

národopisná expozice, připomenuta je historie středověkého hornictví, v podzemí je představena kolekce minerálů a hornin z okolí. Po dohodě s vedením muzea je možná prohlídka blízkého kostela sv. Jana Křtitele a pro odborné zájemce lze zprostředkovat prohlídku 80 metrů dlouhé středověké štoly.

Kontakt: Bechyňovo náměstí 45, 588 22 Příbyslav, tel. +420 569 484 361, e-mail: ic@pribyslav.cz, www.pribyslav.cz

Centrum hasičského hnutí

Muzeum je umístěno v zámku, přestavěném z gotického hradu pod vlivem italské renesanční architektury. V 18. století byl zámek rozšířen, později klasicistně upraven. V nádvoří se zachoval renesanční arkádový ochoz tvořený sloupořadím toskánského charakteru. Myšlenka zřídit hasičské muzeum se zrodila v roce 1975. Expozice na ploše 3 000 m² seznamuje s hasičskou technikou a moderními protipožárními zabezpečovacími systémy. Kromě sbírkové a odborné knihovny je na zámku slavnostní a přednáškový sál a několik učeben. Majitelem muzea je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Kontakt: Husova 300, 582 22 Příbyslav, tel. +420 569 430 050, e-mail: jpatek@chh.cz, www.dh.cz, www.chh.cz

Naučná stezka Romana Podrázského

Osmikilometrová stezka s dvanácti zastávkami přibližuje přírodní, kulturní i historické bohatství města a okolí. Na území města představuje stavební památky (Kurfürstův dům, Starý špitál, zámek), sochařskou práci akademického sochaře Romana Podrázského, zdejšího rodáka, v městském parku seznamuje s druhy ptáků, kteří v něm žijí. Nejstarší dochovanou památkou je stará štola, kde se pravděpodobně

odehrávaly pokusy o těžbu stříbra a štola sloužila možná i jako úniková chodba ze středověkého města.

Kontakt:

Informační centrum Příbyslav, Bechyňovo náměstí 45, 588 22 Příbyslav,

tel. +420 569 484 361, e-mail: ic@pribyslav.cz, www.pribyslav.cz

PŘÍRODA

Žižkova mohyla

Památník u obce Žižkovo pole poblíž Příbyslavi (3 km severně od města), byl postaven v roce 1874. Téměř patnáctimetrový monument připomíná místo, kde podle legendy dne 11.10.1424 zemřel husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova. Mohyla je obklopena parkem, kalich na jejím vrcholu je vysoký 190 centimetrů. www.pribyslav.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_or_g=13569&id=56641&p1=1046

Zřícenina hradu Ronov

Pozůstatky středověkého hradu (4 km východně od Příbyslavi) stojí na skalnatém ostrohu obtékaném Losenickým potokem. Poprvé je hrad připomínán roku 1329. Byl vybudován k ochraně cesty vedoucí údolím řeky Sázavy od Žďáru nad Sázavou k Německému (Havlíčkovu) Brodu. Název hradu je odvozován od erbu zakladatelů – zkřížených ostrvů (německy nazývaných Rone). Ronov byl zpuštěn za husitských válek roku 1424, do dnešní doby se zachovalo jen torzo věže a zbytky zdí.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

srpen/září

Pyrocar - největší setkání požárních automobilů, jejich řidičů, strojníků a hasičů v České republice

Koupaliště - velký bazén, malý bazén (brouzdaliště), skluzavky www.pribyslav.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=13569&id=58643&p1=1053

Sportovní hala Příbyslav – hala, sál pro aerobik, tenisové kurty, fotbalové hřiště, volejbalové hřiště

Aeroklub Příbyslav – sportovní letiště, Letiště 422, 582 22 Příbyslav, tel. +420 721 565 169, e-mail: lkpi@lkpi.cz, www.lkpi.cz

HISTORIE

Podle pověsti Světlou založil a pojmenoval král Karel IV. Ve zdejších hlubokých lesích se během lovu ztratil a teprve po dlouhém bloudění ho prosvětlený les přivedl do údolí, kde ho našla jeho družina. Na památku dal část lesa vykácet, založit osadu a nazvat ji Světlo. Skutečný vznik Světlé souvisí s kolonizací ve druhé polovině 12. století.

Město je proslavené sklářstvím, téměř 200 let se zde brousily granáty a drahokamy. Tuto tradici založili Kolowratové v polovině 18. století. Jejich předchůdci, rod Trčků, přestavěli středověkou tvrz na levém břehu Sázavy na zámek. O sto let později, v roce 1855, byla Světlá povýšena město. Dalším významným odvětvím je těžba žuly a její zpracování. Největším lomem v této oblasti je Horka, z jejíž žuly byly realizovány obklady a dlažby významných budov. Proto je Světlá nad Sázavou nazývána městem skla a kamene. Symbol těchto odvětví je ztvárněn v pomníku, který od roku 1992 stojí na zdejším náměstí.

PAMÁTKY

Jednou z nejhezčích staveb města je **zámek**, stojící na levém břehu Sázavy. Původně zde stála tvrz, kterou v roce 1567 Burian Trčka z Lípy přestavěl na zámek. Do dalšího jeho rozšíření se po třicetileté válce pustili Vernierové a dokončili ho Černínové. Hrabě František ze Zichy nechal postavit západní empírové křídlo zámku, čímž se uzavřelo obdélníkové nádvoří. Z té doby pochází také nádherný štukový strop s pestrou erbovní výzdobou v rytířském sále. Poslední novorenesanční přestavba zámku proběhla v polovině 19. století. Zámek je jednopatrová budova o čtyřech křídlech, která uzavírají nádvoří s kašnou. V zámku sídlí integrovaná střední škola. Hlavní vchod do zámku je uprostřed západního křídla a druhým klenutým vchodem ve východním křídle se vstupuje do **zámeckého parku**. Založen byl v roce 1871 na rozloze 16 ha a s atraktivním prvkem kaskády rybníků a údolí potoka se tak stal jedním z nejkrásnějších v okolí. V duchu romantismu byl obohacen o drobné stavby, které se zachovaly do dnešní doby: altánky, kamenné vázy a kašny, kamenná schodiště k rybníku, kamenné lavičky a mostky. Na jižním konci parku se nachází v roce 1947 postavený kamenný pomníček zakladateli skautingu **A. B. Svojsíkovi** a mladému básníkovi **J. Wolkerovi**, který zde v roce 1916 tábořil. Rybníky nad parkem nabízí možnost letního koupání.

Původně jednolodní **děkanský kostel sv. Václava** byl v roce 1722 hraběnkou Černínovou rozšířen o boční lodě a kůr. Věž kostela má charakteristické dřevěné patro s podsebitím. Z vnitřní výzdoby jsou cenné Brandlovy obrazy, které zakoupil

a kostelu věnoval hrabě Leopold Kolovrat-Krakovský. O Vánocích zde návštěvníci mohou zhlédnout barokní betlém.

Světlá nad Sázavou

www.svetlans.cz

Turistické informační centrum

Nám. Trčků z Lípy 16

582 91 Světlá nad Sázavou

Tel.: +420 569 496 676

E- mail: info@svetlans.cz

Budova **radnice** je z přelomu 18. a 19. století, do současné podoby byla přestavěna v roce 1926. Patří dnes k nejkrásnějším domům ve Světlé.

Původní budova **městského špitálu** u mostu přes řeku Sázavu byla postavena v roce 1578 Burianem Trčkou z Lípy. V 19. století tu byla umístěna také část školy. V roce 1881 byla zchátralá budova zbořena a nově vystavěna. Pamětní deska umístěná na domě pak připomíná, že se tu v roce 1801 narodil hudební skladatel Alois Jelen.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen	Výstava světelských výtvarníků neprofesionálů
	Horácko zpívá a tančí – folklorní festival
červen	Svátek hudby
červenec	Světelsko ve fotografii - výstava fotografií (každý lichý rok)
září	Svatováclavská pouť
říjen	Světelská zahrádka – výstava květin, ovoce a zeleniny
prosinec	Peklo v podzemí - čerti ve středověkých chodbách

NAVŠTIVTE

Středověké podzemí

Soustava chodeb měří téměř 200 metrů. O jejich účelu se nedochovaly žádné záznamy, předpokládá se, že vznikly postupným rozšiřováním sklepních prostor. Podle charakteru ražby odborníci usuzují, že podzemí vzniklo v průběhu 15. století. Lidovou tradici o propojení chodeb s ostatními sklepy středověkých domů a zámku průzkumy nepotvrdily. Více

informací na <http://www.svetlans.cz/pro-navstevniky-mesta/pamatihodnosti/stredoveke-podzemi-new.html>

Prodej vstupenek a prohlídky zajišťuje: Turistické informační centrum, Náměstí Trčků z Lípy 16, tel. +420 569 496 676, e-mail: info@svetlans.cz, www.svetlans.cz

Galerie Na Půdě

Galerie Na Půdě byla ve Světlé nad Sázavou otevřena v dubnu roku 2004. Galerie se zaměřuje především na výstavy výtvarného umění.

Kontakt: Turistické informační centrum, nám. Trčků z Lípy 16, 582 91 Světlá nad Sázavou, tel. +420 569 496 676, e-mail: info@svetlans.cz, www.svetlans.cz

Pamětní síň Muzem Světelska

V historickém prostředí světelského zámku byla zpřístupněna pamětní síň „Muzeum Světelska“. Stálá expozice poskytuje přehled dějin města, zdejšího panství i širšího okolí. Jsou zde také shromážděny památky na nejslavnější osobnosti Světelska. Prohlídka zahrnuje rovněž návštěvu zajímavých krátkodobých výstav doplňujících stálou expozici.

Kontakt: Vlastivědný spolek Světelsko, nám. Trčků z Lípy č.18, 582 91 Světlá nad Sázavou, tel. +420 737 500 551

Zámecký park

Po rekonstrukci v 90. letech minulého století slouží park jako rekreační zázemí města. Na ostrůvku jednoho ze zámeckých rybníků stojí Růžový altánek, obnoven byl klenutý Čertův most z roku 1884, romantickou malebnost parku dodávají lávky, tůňky s lekníny a alpinum. Za zmínku stojí též stará oranžerie s umělou jeskyní (grottou) z pískovce s vodopádem, která se nachází v severním traktu zámeckého komplexu

TIP NA VÝLET

Skansen Michalův statek

Michalův statek v Pohledí byl v roce 2003 prohlášen kulturní památkou. Skansen přibližuje návštěvníkům život, práci a zvyky středního rolníka v období po skončení třicetileté války až do zrušení roboty v roce 1848. Rod Michalů vlastnil tento statek od roku 1591 až do roku 1997. Ke shlédnutí je obytná světnice s pecí a jednoduchým vybavením, komora, černá kuchyně, sýpka, přístřešky pro vozy a nářadí, stodola s mlátem a tzv. vejminek. Atmosféru skanzenu dotváří přítomnost domácích zvířat – několika ovcí, koz a krávy.

Kontakt: Pohledí 16, 582 91 Světlá nad Sázavou, tel. +420 569 452 532, +420 776 771 203

Melechovská tvrz

Pozůstatky středověké tvrze je možné nalézt mezi stromy na západním úpatí vrchu Melechova (709 m n.m.) nad obcí Kouty. Hrádek měl čtverhranné obytné stavení a nevelký příkop. V 15. století se zde konala shromáždění husitů, v roce 1420 se zde střetli se silným oddílem Zikmundovy armády.

Vojenský hřbitov z doby napoleonských válek leží na okraji obce Dolní Březinky. Jsou zde pohřbeni vojáci, kteří zemřeli na tyfus ve vojenské nemocnici, zřízené ve světelském zámku v letech 1809-1814. Od roku 1841 zde stojí žulový obelisk s nápisem v češtině a němčině, na jaře roku 1995 byl hřbitov prohlášen za kulturní památku.

Tipy na pěší i cyklistické putování naleznete na www.svetlans.cz/pro-navstevniky-mesta/turistika/

SPORT

Pravidlené sportovní akce:

květen

Tradiční rybářské závody

červen

Světelská smeč – turnaj smíšených družstev ve volejbale

Světelský antukový Wimbledon

– turnaj dospělých hráčů v tenisu

srpen

Cestami Jaroslava Haška – turistický pochod

Fitness Sklo Bohemia – nám. Trčků z Lípy 1070, tel. +420 605 838 124, +420 737 936 241, e-mail: leona.buskova@seznam.cz, sál na aerobic, spinning, posilovna, solárium

Tenisové kurty – Sázavská ul., tel. +420 602 529 305, +420 603 587 840, +420 603 379 622, <http://tksb.aspweb.cz>, šest antukových kurtů, tenisová hala

TJ Sokol Světlá nad Sázavou – Nádražní ul.,

e-mail: jarka.holoubkova@seznam.cz, jaroslav.hroch@seznam.cz, tři hřiště na volejbal a nohejbal, jedno hřiště na plážový volejbal

Zimní stadion – Pěšinky, tel. +420 569 452 884,

www.mujweb.cz/Sport/zimaksvetla, zimní bruslení

Lyžařský klub Kadlecák – tel. +420 602 843 456, +420 604 360 953, e-mail: predseda@razdva.cz, www.kadlecak.unas.cz, lyžařský vlek, délka svahu 520 m, umělé osvětlení, technické zasněžování, cvičná louka, běžecké okruhy

Jízda na koni – Žebrákov, tel. +420 569 456 978

HISTORIE

Celá oblast byla osídlena ve 13. století, kdy vzniklo panství kolem hradu Rychmburk. Jméno středověké osady je odvozeno od klikací se řeky. Nejstarší dochované písemné zprávy se datují kolem roku 1350, koncem 15. století měla Svatka všechna městská práva. Na počátku 17. století přešlo město do majetku krále Ferdinanda I. a o své výsady na dlouhá dvě století přišlo. Během třicetileté války trpěl celý kraj nájezdy cizích vojsk a poté násilnou rekatolizací. V roce 1706 získal panství rod Kinských – Filip Kinský začal na Vysočině pěstovat len a založil několik průmyslových podniků. Ve stejné době se v okolí nacházelo několik železných a sklářských hutí. O sto let později se začíná ve Svatce rozvíjet průmysl, který navazuje na tradiční řemesla: hrnčířství, klempířství, sirkařství a tkalcovství. V roce 1867 byla Svatka povýšena na město. Stavěly se nové domy, obchody a řemeslné dílny, rozvíjela se činnost divadelního spolku. Zejména počátek 20. století představuje dobu prudkého rozmachu. Ve dvacátých letech minulého století našla do zdejšího kraje cestu řada umělců: malíři Antonín Slavíček, Otakar Nejedlý, Rudolf Kremlíčka, František Kavan, Antonín Kalvoda a další. Tuto výtvarnou tradici později nepřerušilo ani těžké válečné období. Městský úřad opatruje ve svých prostorách cennou sbírku obrazů umělců, kteří měli k městu blízký vztah.

PAMÁTKY

Prostorné obdélníkové **náměstí** je centrem města. Od nejstarších dob stávala v jeho středu kaple sv. Prokopa a dřevěná kašna. V tzv. Panském domě se konaly všechny kulturní akce. Dřevěná kašna byla roku 1843 nahrazena **kašnou** kamennou, kaple byla zbořena v roce 1867. Na jejím místě byla na počest povýšení Svatky na město postavena **socha sv. Václava**. Jejím autorem je pražský sochař Ludvík Wurzl. Až do roku 1905 se na náměstí konaly dobytčí trhy, dnešní náměstí je klidovou zónou. U kašny zůstal zachován poslední kaštan, vysazený v roce 1867, kdy byla Svatka povýšena na město. V roce 1934 byl zřízen **památník padlých**.

Kostel sv. Jana Křtitele vznikl pravděpodobně ve 13. století, za husitských válek byl vypálen a později zrekonstruován v gotickém duchu. Dnešní podobu získal kostel přestavbou v roce 1789. Zvonice kostela pochází z doby kolem roku 1600, ve zvonici je zavěšen zvon Marie ulitý v roce 1480.

Jednopatrová **budova fary** pochází z roku 1790.

Račana je nejstarší část obce při potoku Řivnáči se zachovanou původní architekturou.

Kašna s houbařem je dílem místního rodáka, akademického

Svatka

www.svatka.cz
Městský úřad Svatka
Palackého 30
592 02 Svatka
Tel.: +420 566 662 330
E-mail: mesto@svatka.cz

sochaře Antonína Odehnala z roku 1938.

Restaurace u Šillerů bývala v minulosti oblíbeným místem, kde se scházeli umělci, kteří ve zdejším kraji hledali inspiraci. Jejich seznam je v restauraci k nahlédnutí.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

prosinec

Vánoční výstava v muzeu

NAVŠTIVTE

Městské muzeum

Muzeum je zaměřené na prezentaci způsobu života městečka v období první republiky a je umístěno ve zrekonstruovaných prostorách bývalé hasičské zbrojnice. V podobě jednotlivých „domečků“ je k vidění např. dílna klempíře, hrnčíře, ševce, výrobce lyží a kožešníka, expozice školy, spořitelny a koloniálního obchodu s trafikou. Část exponátů pochází ze sbírek původního muzea z poloviny minulého století, většina sbírkových předmětů byla nashromážděna v letech 2000-2004.

Kontakt: U zbrojnice 347, 592 02 Svatka, tel. +420 777 224 205, e-mail: mudroch.martin@centrum.cz, www.svatka.cz

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

únor, květen

Svratecká pětadvacítka – turistický pochod

Golfové hřiště – na devítijamkovém hřišti se pořádají celostátní turnaje, provozovatel Golf Club Svatka 1932, tel. +420 566 662 322, +420 728 771 303, www.gcsvr1932.cz

Rychlobruslařská dráha – byla vybudována v roce 1954 jako první přírodní dráha v ČR

Tenisové kurty – U Zbrojnice 273, tel. +420 566 662 725 (správce),

Koupaliště – na jihozápadním okraji města, travnatý břeh, občerstvení, volejbalové hřiště

Jízdárna – Jezdecký klub Devět Skal, Herálec 8 (5 km), tel. +420 731 216 772 e-mail: netoli@volny.cz

Ski areál – tel. +420 774 662 717 (vlek), +420 603 574 442, e-mail: vleksvatka@seznam.cz, www.skiareal-svatka.cz, okruhy pro běžecké lyžování

Telč

www.telc.eu, www.telc-etc.cz,
www.telcsko.cz

Informační středisko
Městského úřadu Telč
Náměstí Zachariáše z Hradce 10
588 56 Telč
Tel.: +420 567 112 407
Fax: +420 567 112 403
E-mail: info@telc-etc.cz

HISTORIE

Město Telč patří mezi nejmalebnější města v ČR. Přesné datum jeho založení není známé, nejstarší spolehlivé informace o Telči jsou z let 1333 – 1335, kdy celá oblast patřila českému králi. Na zdejším zeměpanském dvorci se strážní věži a kostelíkem sídlil královský správce. Po roce 1339 vlastnil Telč šlechtický rod pánů z Hradce, kteří podstatně ovlivnili podobu města. Původní vodní pevnost s gotickým hradem se postupně změnila na půvabné renesanční město. Zachariáš z Hradce (1526 – 1589) nechal za pomoci italských řemeslníků přestavět starý hrad na grandiózní renesanční sídlo. Současně se zámek byly přestavěny i gotické domy na náměstí v podobě, která se zachovala dosud. První polovina 17. století je poznamenána třicetiletou válkou, město bylo v roce 1645 krátce obsazeno a vyrabováno. V roce 1655 přichází do města jezuitský řád, který svými stavebními aktivitami výrazně přispěl k dnešnímu vzhledu města. Koncem 19. století se město rychle rozrůstalo, uvnitř historických bran si však zachovalo půvabnou tvář renesančních časů. To byl také důvod, proč bylo historické jádro města zapsáno v roce 1992 na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

PAMÁTKY

Trojúhelníkovité náměstí lemované měšťanskými domy s podloubím je unikátní svou celistvostí. Podloubí bylo k domům představeno v 15. století podle jednotného plánu. Fasády několika domů jsou zdobené renesančními sgrafity, štíty většiny domů byly barokně upraveny. Náměstí doplňuje Mariánský sloup a dvě kašny. **Mariánský sloup** z roku 1620 zdobí sochy svatých, dolní **kašnu** socha sv. Markéty, kašnu v horní části náměstí socha Silény. Zachovány jsou obě středověké **městské brány** – Dolní

neboli Malá brána byla do dnešní podoby přestavěna v roce 1579. Horní neboli Velkou bránu tvořily původně dvě věže, vnější je zachovaná v přestavbě z roku 1629.

Součástí historického centra města je renesanční **zámek**, přestavěný ve druhé polovině 16. století z původního gotického hradu. Konečnou podobu vtiskl zámeckému areálu italský architekt Baldassare Maggi. Jedná se o jeden z nejlépe dochovaných renesančních architektonických komplexů v České republice.

Radnice vznikla spojením dvou gotických domů, renesanční přestavba je z roku 1574, na radnici se v minulosti nacházelo i městské vězení.

Gotický **kostel sv. Ducha**, původně románský, byl přestavěn v 15. století. Až do roku 1579 sloužil jako kaple městského špitálu, v polovině 19. století v něm bylo městské divadlo, dnes patří Českobratrské církvi evangelické.

Věž sv. Ducha je nejstarší dochovanou románskou památkou ve městě. Městu sloužila jako strážná věž.

Farní kostel sv. Jakuba byl založen současně s městem, dnešní dvoulodní podoba je z poloviny 15. století. Na jeho 60 m vysoké věži jsou dochovány dva vzácné zvony, Jakub a Marie. Zachovány jsou původní barokní varhany z roku 1725. Na konci křížové chodby jsou pamětní desky věnované obětem I. a II. světové války.

Původně jezuitský **kostel jména Ježíš** byl dokončený roku 1667. Je postaven v barokním slohu, na jeho výzdobě se podíleli

významní sochaři, řezbáři a malíři.

Bývalá sladovna byla po příchodu jezuitů přebudována na **Konvikt sv. Andělů**, kde se chlapci vzdělávali v chrámové hudbě a zpěvu. Po zrušení řádu se stal konvikt obytným domem panských úředníků. V současné době zde sídlí Vzdělávací a konferenční centrum MŠMT.

Kostel Nanebevzetí P. Marie na Starém Městě patří k nejstarším stavbám ve městě, podle legendy byl založen roku 1099. V minulosti byl cílem četných poutí z širokého okolí. V interiéru kostela se nacházejí kvalitní řezbářské práce z druhé poloviny 17. století. Ve věži je zavěšen zvon z roku 1515.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

únor	Masopust
duben	Vítání svátků jara
květen	Folklor v máji – vystoupení folklorních suborů, řemeslný trh
červen	Arts&film – festival dokumentárních filmů o umění
červenec	Francouzsko-česká hudební akademie – hudební kursy studentů evropských hudebních škol
	Jarmark
	Svatoanenská pouť
červenec - srpen	Prázdniny v Telči – folkový festival, divadla, performance

srpen

září

říjen

prosince

Telčské parní léto – výletní jízdy historického parního vlaku

Historické slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna

Dny evropského kulturního dědictví, Den otevřených dveří památek

– koncerty, výstavy,...

Svatováclavské časy – koncerty, výstavy

Slavnostní výlov Štěpnického rybníka

Vánoční prázdniny v Telči

– folkové koncerty o vánocích

NAVŠTIVTE

Zámek

Renesanční zámek vznikl přestavbou gotického obranného hradu v 16. století. Zvláště cenné je jeho vnitřní zařízení. Základní prohlídkový okruh nabízí návštěvu původní gotické části a honosných sálů (Modrý, Zlatý, Rytířský) se zachovanými dřevěnými kazetovými stropy, cenným mobiliářem a bohatými sbírkami zbraní a obrazů. Druhá prohlídková trasa vede obytnými místnostmi, které sloužily posledním majitelům zámku, rodině Podstatsky-Lichtenstein, až do roku 1945. Jejich zařízení podává významné svědectví o podobě šlechtických interiérů té doby. V objektu zámku je umístěna pobočka Muzea Vysočiny a Zámecká galerie. Zámecké nádvoří a historické sály jsou vyhledávaným místem konání hudebních koncertů. Zámek je obklopen přírodním parkem, v němž stojí klasicistní skleník.

Kontakt: náměstí Zachariáše z Hradce, 588 56 Telč, tel./fax: +420 567 243 821, pokladna +420 567 243 943, e-mail: info@zamek-telc.cz, www.zamek-telc.cz

Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Telč

Muzeum v Telči, založené v roce 1897, je umístěno v jihozápadním křídle zámku. Ve stálých expozicích jsou představeny dokumenty z historie města a jeho okolí od raného středověku až do současnosti. K vidění jsou slavnostní horácké kroje a výšivky, v interiéru selské jizby jsou zastoupeny ukázky malovaného lidového nábytku a obrázky na skle. K nejcenějším exponátům patří model města z roku 1895 a rozměrný pohyblivý betlém manželů Vostrých z poloviny 19. století.

Kontakt: Náměstí Zachariáše z Hradce 1, 588 56 Telč, tel. +420 567 243 918, e-mail: muzeum.telc@centrum.cz, http://muzeum.ji.cz

Vyhlídková věž sv. Ducha

Pozdně románská hranolovitá věž je vysoká 49 metrů. Ve věži

je stálá expozice obrazů Jana Křena a archeologická expozice nálezů objevených při její rekonstrukci.

Kontakt: Informační středisko, Náměstí Zachariáše z Hradce 10, 588 56 Telč, tel. +420 567 112 407 – 8, e-mail: info@telc-etc.cz, www.telc.eu

Vyhlídková věž kostela sv. Jakuba

Původně středověký kostel byl do dnešní podoby upraven v 15. století. V jeho 60 metrů vysoké věži jsou umístěny dva vzácné zvony, Jakub a Marie.

Informace o prohlídkách na tel. +420 604 985 398.

Městská galerie Hasičský dům

Budova byla zrekonstruována v původní stavební podobě z roku 1870, kdy byla na místě bývalých masných krámů vybudována pro nově založený dobrovolný sbor hasičů. V galerii se konají příležitostné výstavy.

Kontakt: Náměstí Zachariáše z Hradce, 588 56 Telč, tel. +420 567 112 410 (galerie), +420 567 112 407-8 (Informační středisko), e-mail: info@telc-etc.cz, www.telc.eu

Telčský dům

Ve sklepení historického domu jsou instalovány keramické postavy historických příběhů a skřítků, které osobitým způsobem ztvárnili výtvarníci Anna Hanzlová st., její dcera Anna a Julek Žembery. Některé části domu jsou datovány až do doby románské, malými dvířky lze nahlédnout do telčského podzemí. Vystaveny jsou také předměty, které byly v domě nalezeny během rekonstrukce.

Kontakt: Náměstí Zachariáše z Hradce 31, 588 56 Telč, tel. +420 567 213 379, +420 777 333 274, e-mail: info@telc-sky-dum.cz, www.telc-sky-dum.cz

Zámecká galerie (trasa C)

Příběh zámku Veselíčko – soubor původního vybavení a obrazů skrytých půl století v telčském depozitáři.

Kontakt: Náměstí Zachariáše z Hradce, 588 56 Telč, tel. +420 567 243 943, www.zamek-telc.cz

Galerie U Michala – nám. Zachariáše z Hradce 61, tel. +420 567 243 006, keramika, sklo

Galerie Wimmer – nám. Zachariáše z Hradce 65, tel. +420 567 243 012, obrazy

Vstupní síň radnice – nám. Zachariáše z Hradce 10, tel. +420 567 112 407, výstavy

Ateliér Siň – židovský hřbitov, výměnný výstavní program

alternativních výtvarníků

TIP NA VÝLET

Rozhledna Oslednice

Ocelová konstrukce na vršku Oslednice (557 m n.m.) nedaleko Telče stojí na místě původní dřevěné rozhledny z konce 19. století. K vyhlídkovému ochozu ve výšce 31 m vede točité schodiště se 175 schody. K rozhledně vede z města žlutá turistická značka, její provoz zajišťuje Klub českých turistů, tel. +420 776 753 889.

Premonstrátský klášter Nová Říše

Původně ženský klášter byl založen v roce 1211. Dnešní vzhled získala klášterní budova při přestavbách v polovině 16. století a počátkem 19. století. Nejvýznamnější částí je klášterní knihovna s nástrojnými freskami a více než 15 tisíci svazky. Klášterní kostel sv. Petra a Pavla je vyzdoben freskami Jana Lukáše Krackera a doplněn umělecky hodnotným mobiliářem – chórové lavice a bohatě vyřezávaná kazatelna pocházejí z přelomu 17. a 18. století.

Kontakt: Kanonie premonstrátů v Nové Říši, U Kláštera 1, 588 65 Nová Říše, tel./fax: +420 567 318 110, e-mail: opatr@centrum.cz, www.klaster.novarise.cz.

Hrad Roštejn

Původně gotický obranný hrad byl v 16. století přestavěn na renesanční lovecké sídlo. Na hradě jsou vystaveny sbírky Muzea Vysočiny Jihlava – porcelán, keramika, cín, dobový nábytek a lidový betlém, představena je historie loveckých zbraní, tradice kamenictví na Vysočině a příroda Jihlavských vrchů. Dominantou hradu je 45 metrů vysoká sedmiboká věž. Hrad je obklopen oborou, v níž žije stohlavé stádo muflonů a čtyřicítka divočáků.

Kontakt: Doupě 1, 588 56 Telč, tel. +420 567 243 738, e-mail: rostejn@cmail.cz, muzeum@muzeum.ji.cz,

www.cmail.cz/rostejn, <http://muzeum.ji.cz>

Nabídku dalších tipů na výlety naleznete na:

www.telc.eu/page.php?mx=51_trasy-a-programy&lx=cz&ft=

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

červen	Jezdecké závody o pohár starosty města Telče
červenec	Balóny nad Telčí – létání horkovzdušných balónů
srpen	Běh duhové naděje
říjen	Hubertova honební jízda
listopad	Turistické pochody Cestou Jana Hvězdy z Vícemilic, Vysočinou k Telčí
listopad – únor	Hokejový turnaj o pohár města Telče
prosinec	O vánočního kapříka – volejbalový turnaj

Sportovní areál Batelovská ul. – hřiště na tenis, odbíjenou, košíkovou, kopanou, házenou, nohejbal, tel. +420 567 243 551

Sportovní areál Hradecká ul. – hřiště na tenis, odbíjenou, košíkovou, malou kopanou a pro jednotlivé atletické disciplíny, tel. +420 567 584 565

Sportovní hala – Masarykova ul., basketbal, házená, sálový fotbal, volejbal, tenis, tel. +420 567 243 456, +420 602 944 173

Golfové hřiště – Golf Club Telč, areál u Šiškova mlýna (3 km od Telče), 18 jamkové hřiště mezinárodních parametrů (délka hřiště: muži 6 241 m a 6 015 m, ženy 5 273 m, par 72), půjčovna golfového vybavení, tel. +420 724 322 763, e-mail: sekretariat@golf-telc.cz, www.golf-telc.cz, www.czgolf.cz

Bruslení – zimní stadion, Hradecká ul., tel. +420 567 243 116, +420 724 214 486, e-mail: sk.telc@tiscali.cz, www.skotelc.cz

Půjčovna kol – nám. Zachariáše z Hradce 8, tel. +420 567 243 562

Půjčovna loděk – na Štěpnickém rybníku, tel. +420 567 243 037, www.sluzbytelc.cz

Jízda na koni – značená koňská stezka Lichtenberg (Rakousko) – Telč, celkem 120 km;

Sportovní stáj Bohuslavice (12 km od Telče) – koňská stanice, jízďárna, jízdy kočárem, krytá hala, výběhy, výcvik jezdců, tel. +420 602 560 591

Q-ranch U Pramene Dyje, Bezděkov (10 km od Telče) – chov westernových koní, vyjíždky, výcvik jezdců a koní, tel. +420 777 200 724, +420 606 727 070

HISTORIE

Za dlouhá staletí své existence se město stalo významným centrem Vysočiny. Vyrstlo na základech středověkého osídlení, jehož počátky jsou spjaty se založením benediktinského kláštera roku 1101 knížaty z moravské větve panovnického rodu Přemyslovců. Klášter patřil k nejbohatším v celém království a byl významným střediskem vzdělanosti. Výhodná poloha kláštera mezi královskými městy Brnem, Jihlavou a Znojmem byla podnětem pro založení města na obou březích řeky Jihlavy. Nejstarší dochovaná listina je z roku 1277, na město byla Třebíč povýšena v roce 1335. O významu města v době založení svědčí rozlehlé náměstí, na němž se zachovala řada cenných měšťanských domů. V první polovině 13. století byla postavena světově proslulá, románsko-gotická bazilika sv. Prokopa, která byla spolu s židovskou čtvrtí v roce 2003 zapsána na Seznam světového kulturního dědictví Unesco.

Léta rozkvětu města se v průběhu staletí střídala s léty stagnace i úpadku. Gotická podoba města vzala za své v roce 1468, kdy bylo město za česko-uherské války téměř celé zničeno. V důsledku požárů se nezachovala ani renesanční Třebíč, štíty měšťanských domů byly postupně nahrazeny barokními a historizujícími fasádami. V polovině 17. století přešlo panství do rukou šlechtického rodu Valdštejnů. S nimi v 18. století město vedlo dlouholeté spory, aby uhájilo alespoň část starobylých městských práv. Řadu významných změn v životě Třebíče přineslo 19. století. Město se rozrůstalo, sílil vliv měšťanů, železnice ji spojila s okolím, rozvíjel se průmysl i kulturní život. Malebné okolí města a pozoruhodné památky dodávají dnes městu neopakovatelnou přitažlivost.

PAMÁTKY

Rozloha **Karlova náměstí** (22 000 m²) dokumentuje význam města v době jeho založení. Nejcenější jsou dva renesanční domy zdobené sgrafity – Františkovský (Malovaný) a Ráblův (Černý) dům. **Františkovský dům** dal postavit koncem 16. století benátský kupec Francesco Calligardi. Sgrafitová výzdoba byla obnovena roku 1903 – pod římsou je řada výjevů s lovcem a lvem, prostor mezi okny vyplňují biblické postavy, arkýř zdobí obrazy mužů v krojích 16. století a boční průčelí postavy s loveckou výzbrojí. Dům je místem konání řady kulturních akcí, sídlí v něm informační centrum. Figurální sgrafita na **Ráblově domě** znázorňují lidské ctnosti, lovecké výjevy a římské vojevůdce. Vynikající je i portál tesaný z jemného pískovce. **Sousoší sv. Cyrila a Metoděje** uprostřed náměstí vytvořil roku 1885 sochař B. Seeling.

Kostel sv. Martina vznikl patrně v druhé polovině 13. století.

Třebíč

www.trebic.cz, www.mkstrebic.cz,
www.visittrebic.eu

Informační a turistické centrum
Malovaný dům

Karlovo náměstí 53

674 01 Třebíč

Tel.: +420 568 847 070, +420 568 610 021,
+420 775 707 503

E-mail: info@mkstrebic.cz

Informační a turistické centrum

Zadní synagoga

Subakova 1/44

674 01 Třebíč

Tel.: +420 568 823 005, +420 568 610 023,
+420 777 746 986

E-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz

Informační a turistické centrum Bazilika

Zámek 1

674 01 Třebíč

Tel.: +420 568 610 022, +420 777 746 982

E-mail: infobazilika@mkstrebic.cz

Původní dřevěný chrám byl několikrát přestavován, naposledy v roce 1716. Mohutná **městská věž**, dnes s ním spojená, byla původně součástí městského opevnění. Je výraznou dominantou města, k zajímavostem patří mohutné věžní hodiny.

Valdštejnský zámek, dnes sídlo Muzea Vysočiny Třebíč, vznikl od

16. století na zbytcích rozsáhlého kláštera benediktinů. Románská **bazilika sv. Prokopa**, postavená při klášteře kolem roku 1250, je jednou z nejvýznamnějších architektonických památek svého druhu ve střední Evropě. Každá část baziliky, rozlehlá krypta, či vzácný vstupní portál, umocňuje její monumentální krásu jako celku. Spolu s židovským městem byla v červenci 2003 zapsána na Seznam světového kulturního dědictví Unesco.

Unikátně zachovaná židovská čtvrt je největším komplexem židovských památek v České republice. První Židé jsou v Třebíči doloženi roku 1338 a 1410. V 18. století měla židovská čtvrt již ryze městský charakter, postupně byly vybudovány dvě synagogy, rabinát, škola, špitál a rozsáhlý hřbitov za městem. V bývalé židovské čtvrti je dnes 123 domů, z původního historického areálu židovského ghetta jich bylo zbořeno pouze pět. Zrekonstruovány jsou obě synagogy, celá čtvrt postupně ožívá malými obchůdky, kavárnami a stylovými restauracemi. I dnes navozují atmosféru dané doby úzké uličky, domky rostoucí jakoby přes sebe, schůdky

vytesané do skály, malá náměstí a množství drobných detailů. **Přední synagoga**, vystavěná v polovině 17. století, je využívána pro bohoslužebné účely Československé církve husitské. **Zadní synagoga** s cennými nástěnnými malbami slouží k pořádání výstav a koncertů. Židovskou čtvrtí je vybudována naučná stezka a jsou zajišťovány průvodcovské služby. Důkazem staleté existence židovské komunity v Třebíči je **židovský hřbitov** s téměř 3 000 kamennými náhrobky.

Kapucínský klášter s **kostelem Proměnění Páně** byl vybudován v letech 1686 – 1693 na místě původního bratrského sboru a školy.

Pravoslavný kostel Sv. Václava a Ludmily byl postaven v letech 1939 – 1940. Jeho bání je pokryta listy z pravého zlata.

Evangelický kostel byl postaven v secesním slohu roku 1910.

Kapli Povýšení sv. Kříže postavil trebičský stavitel Jan Fulík roku 1644 – 1645. Kaple má půdorys kříže a obloukový portál.

Dominantu jihozápadní části města tvoří zděný **větrný mlýn** postavený v roce 1836. Mlýn drtil dubovou kůru pro výrobu třísla pro místní koželuhy.

Prvky rondokubistického stylu uplatnil ve 20. letech minulého století slavný český architekt Josef Gočár na stavbě budovy **továrny Tusculum**

Funkcionalismus je uplatněn v **budově spořitelny**, postavené v letech 1932 – 1933. Autorem

návrhu je architekt Bohuslav Fuchs. Ve stejné době byla podle jeho návrhu realizována adaptace městských **říčních lázní**. Dřevěná patrová konstrukce dosud užívaných šaten je dodnes předmětem obdivu odborníků.

V roce 1924 byla k uctění 500. výročí úmrtí Jana Žižky postavena na **Hrádku** mohyla z nakupených žulových balvanů. Stojí poblíž zbytku středověké bašty, v místě, kde podle legendy měl vojevůdce svůj stan.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

- březen **Loutkářské jaro** – přehlídka loutkářských souborů
Festival Divadla 2-3-4 herců
- květen **Divadelní Třebíč** – přehlídka amatérského divadla
Veletrh muzeí
Třebíčské slavnosti piva
- červen **Záměstí** – kulturní a hudební festival
Country fest - festival s tematikou county&western
- srpen **Třebíčský židovský festival**
Třebíčské bramborobraní – folklorní slavnosti
Středověké slavnosti – historická městská slavnost
- říjen **Třebíčské kouření** – soutěž v pomalém kouření dýmky

Galerie Čapek – Karlovo náměstí 29, tel. +420 568 842 413, prodejní galerie obrazů, grafiky, šperků, keramiky

Galerie Malovaný dům, Karlovo náměstí 53, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 610 027, výstavy

Galerie Ladislava Nováka, Subakova ul. 43/3, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 823 005, stálá expozice tvorby Ladislava Nováka
Kompletní přehled galerií na www.mkstrebic.cz/galerie-v-trebici.html.

Divadlo Pasáž, Masarykovo nám. 1323, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 847 070 (informace o programu), +420 568 610 035 (pokladna).

NAVŠTIVTE

Bazilika sv. Prokopa

Románsko-gotická bazilika, původně zasvěcená Panně Marii, byla postavena při benediktinském klášteře kolem roku 1250 a patří ke skvostům středověkého stavitelství. V polovině 15. století značně utrpěla při obléhání Třebíče vojsky Matyáše Korvína a více než dvě následující století byla používána ke světským účelům jako konírna, obilní sýpka a várna piva. Po obnově provedené v letech 1725 – 1731 byla zasvěcena sv. Prokopu a znovu využívána k sakrálním účelům. K nejcennějším částem patří rozlehlá sloupová trojlodní krypta, kněžiště zaklenuté dvojitou osmidílnou kamennou klenbou, kruhové okno-rozeta ve východní části apsidy a severní vstupní portál. Současnou podobu interiéru baziliky vytvořil Kamil Hilbert v letech 1924 – 1935. Prohlídka baziliky je zajišťována s odborným výkladem průvodce.

Kontakt: Informační a turistické centrum Bazilika, Zámek 1, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 610 022, +420 777 746 982, e-mail: infobazilika@mkstrebic.cz, www.mkstrebic.cz, www.trebic.cz/unesco

Naučná stezka židovskou čtvrtí

Židovské město je zapsané naseznamsvětového kulturního dědictví Unesco jako jediná židovská památka mimo území státu Izrael. U jednotlivých domů jsou představeny pozoruhodné stavební detaily – klenby, kamenná ostění portálů, železné plátované dveře, tvarované kované mříže. Typické pro židovskou zástavbu jsou úzké křivolaké uličky s prampouchy oddělující bloky hustě řazených patrových domů a klenuté veřejné průchody v přízemích domů, které uličky propojovaly napříč. Na 16 zastávkách jsou vedle obou synagog a židovského hřbitova představeny nejvýznamnější

památky: rabinát se vyznačuje mohutným opěrným pilířem na průčelí, v židovské škole se učili chlapci základům judaismu do 20. let 20. století, bývalý židovský obecní dům s cennými klenbami slouží jako výstavní síň. Židovská radnice z konce 19. století s renesančním jádrem byla sídlem správy samostatné židovské obce. Od pozdního středověku byl součástí židovské čtvrti špitál, patrová budova nemocnice byla postavena v roce 1851.

Někdejší chudobinec dokládá charitativní cítění židovské komunity. Subakova koželužna na východním konci židovské čtvrti byla v provozu do roku 1931.

Kontakt: Informační a turistické centrum Zadní synagoga, Subakova 1/44, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 610 023, e-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz, www.mkstrebic.cz.

Zadní synagoga

Synagoga byla postavena v roce 1669, v letech 1705-7 byla potom barokně přestavěna.

Interiér je vyzdoben štukovou a malovanou výzdobou s použitím ornamentálních a rostlinných motivů a hebrejských liturgických textů. Synagoga slouží jako výstavní a koncertní síň. Na ženské

galerii je umístěna rozsáhlá expozice o historii židovského města. Vystavené sbírkové předměty dokládají běžný život tehdejších obyvatel i jejich náboženské zvyky a obřady. Model židovského ghetta v měřítku 1:100 zachycuje podobu v roce 1850.

Kontakt: Informační a turistické centrum Zadní synagoga, Subakova 1/44, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 610 023, e-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz, www.mkstrebic.cz.

Přední synagoga

Synagoga byla postavena v letech 1639 – 1642. Po několika požárech a následných přestavbách dostala v letech 1856 – 1857 dnešní novogotickou podobu. Za druhé světové války byla využívána jako skladiště a byla velmi poničena. V roce 1952 byla adaptována pro bohoslužebné účely Československé církvi husitské. Jedná se o jednoduchou stavbu obdélníkového tvaru s valbovou střechou a gotizujícími okny s lomenými oblouky.

Židovský hřbitov

Hřbitov byl založen ve svahu nad Týnským potokem v 20. letech 17. století. Rozlehlý hřbitov s téměř třemi tisíci kamennými náhrobky, z nichž nejstarší pochází z roku 1631, patří k nejcennějším a nejlépe udržovaným židovským hřbitovům na Moravě. Součástí hřbitova je obřadní síň z roku 1903 s unikátně dochovaným interiérem, kde je možné dodnes provádět pohřební obřady podle starých židovských tradic. Hřbitov je volně přístupný, prohlídku s průvodcem je možno domluvit s panem Zdeňkem Maláškem, Hrádek 14, tel. +420 568 827 111.

Další informace, průvodcovská služba: Informační a turistické centrum Zadní synagoga, Subakova 1/44, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 610 023, e-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz, www.mkstrebic.cz .

Městská věž

Mohutná věž kostela sv. Martina, vysoká 72 metrů, pochází

z poloviny 13. století. Z ochozu ve výšce 35 metrů se nabízí výhled na celé město. Rozměry věžních hodin (průměr ciferníku 550 cm, výška číslic 60 cm) se podle dostupných informací řadí na první místo na evropském kontinentě.

Kontakt: Informační a turistické centrum, Karlovo náměstí 53, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 847 070, e-mail: info@mkstrebic.cz, www.mkstrebic.cz.

Muzeum Vysočiny Třebíč

Historie muzea souvisí s konáním národopisné výstavy v Praze v roce 1895, pro kterou se také na Třebíčsku uskutečnilo shromažďování sbírkových předmětů. Muzeum sídlí v prostorách bývalého Valdštejnského zámku, přestavěného v 16. století ze středověkého benediktinského kláštera. Muzejní expozice dokumentují přírodní krásy okolí města, historický vývoj osídlení a řemesel Třebíčska, vývoj dýmkařství a tradici místního betlé mářství. Jedna část mineralogické expozice je věnována trebičským vltavinům. Stálé expozice jsou doplňovány v průběhu roku výstavami v prostorách bývalé zámecké konírny, sedlární a kaple a Malé galerie. Kamenný sál s bohatou erbovní výzdobou je využíván k pořádání koncertů vážné hudby, přednášek a kulturních akcí.

Kontakt: Zámek 1, 674 01 Třebíč, tel./fax: +420 568 840 518, e-mail: muzeum@zamek-trebic.cz, www.zamek-trebic.cz

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

březen	Rallye Vysočina
duben	Jolly Aerobic
srpen	Motosraz WIMS
září/říjen	Horácká rallye

Plavecký areál Polanka – tel. +420 568 843 106, plavecký bazén, dětský bazén, skokanská věž, tobogán, minigolf, občerstvení

Sportovní areál Laguna – Mládežnická 2, 674 01 Třebíč, krytý plavecký bazén 25 m, sauna, solárium, beach volejbal, tel. +420 568 826 250, +420 568 826 093, e-mail: info@bazenlaguna.cz, www.bazenlaguna.cz

Zimní stadion – Kateřiny z Valdštejna 1, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 840 797, bruslení pro veřejnost

Cvičná lezecká stěna - Základní škola Benešova (tělocvična), tel. +420 568 842 618, zajištěn odborný dozor a půjčovna vybavení

Squash:

Hrotovická ul. 160, Třebíč, tel. +420 568 841 038, +420 723 685 399, 3 kurty, půjčování raket, míčků

Halový minigolf – v restauraci Fantazie v areálu zařízení Don, Modřínová 599, 674 01 Třebíč, tel. +420 568 827 261, www.dontrebic.cz

Půjčovna lodí – Přístav vodních skautů ŽLUTÁ PONORKA, Svojsíkovo nábřeží 103, tel. +420 737 285 396, +420 608 334 148, e-mail: jarka@abahoa.cz

Bowling, kulželky:

Zábavní centrum DON, Modřínová 599, 674 01 Třebíč, tel. +420 603 487 239, www.dontrebic.cz

Bowling Grand hotel, Karlovo nám. 5, 674 01 Třebíč,

tel. +420 568 848 560, +420 568 848 540, www.grand-hotel.cz

Bowling Koule, Míčova 11, 674 01 Třebíč, tel. +420 739 223 379

Bowling U kmotra, Táborská ul., 674 01 Třebíč,

tel. +420 739 222 999, www.bowling-trebic.cz

Kulželky Restaurace Vysočina, Kpt. Jaroše 736, 674 01 Třebíč,

tel. +420 568 822 888

Lyžování:

Baby vlek a dětská lyžařská školka Pod Kosteličkem, délka vleku 80 m, technické zasněžování, informace o provozu na tel. +420 603 933 300

Číchov, 675 21 Okříšky, rekreační středisko Jalovec, lyžařské vleky 140 m a 380 m, večerní osvětlení, technické zasněžování, občerstvení, informace o provozu vleku na tel. +420 602 723 314, +420 606 404 185, e-mail: skjalovec@atlas.cz, www.skjalovec.com

Vyjíždky na koni:

Ranč Vápenka, Nová Ves 39, 675 21 Okříšky, tel. +420 568 871 114, +420 606 797 060, +420 603 529 989, www.rancvapenka.wz.cz, jízdy na koni, ustájení, přeprava koní.

Jeздеcký areál společnosti Equisport Třebíč, Sokolí, tel. +420 602 723 325, možnost ježdění v sedle, výcvik na jízdárně, vyjíždky do okolí.

Tenis:

1. Třebíčský tenisový klub, dva kryté tenisové kurty pod hypermarketem BILLA,

tel. +420 737 516 293, půjčovna vybavení, www.tenis-trebic.cz

Sportovní areál města Třebíč, manželů Curieových 1112,

tel. +420 568 827 247, +420 568 827 248, čtyři kryté kurty, fitness

Tenisový areál za nemocnicí, tel. +420 568 848 595, 8 tenisových dvorců, možnost občerstvení přímo v areálu, parkoviště SZEŠ, Žižkova 505, tel. +420 568 840 201, +420 568 822 303, 2 kurty

Pétanque:

veřejné prostranství u konců ulic Čajkovského a Maxima Gorkého, je volně přístupné, hřiště 4 x 15 m, svrchní vrstva – písek, k dispozici informační tabule s popisem pravidel hry

Lanové centrum:

Lanový areál Pavouk, Polanka, Třebíč, tel. +420 774 439 004, www.pavouk.unas.cz

Motokáry:

Krytá morokárová dráha Kart Třebíč, Říповská 1044, Třebíč, tel. +420 568 423 073, +420 603 175 737, www.karttrebic.cz

Další nabídka sportovního vyžití je uvedena na www.mkstrebic.cz/sport-v-trebici-moznosti.html.

HISTORIE

Založení Třeště souviselo pravděpodobně s objevením a královským dolováním stříbra na Jihlavsku. Městečko s velkým trojúhelníkovitým náměstím uprostřed bylo založeno na levém břehu potoka Třeštica. U potoka se křižovaly dvě obchodní cesty a na jeho pravém břehu ležela původní ves s farním kostelem sv. Martina, založená na počátku 13. století. První písemná zmínka o Třešti pochází z roku 1349. Tehdy byla malým panstvím s kostelem a tvrzí a patřila Závišovi z Třeště. V 16. století byl na místě bývalé tvrže vybudován zámek a na náměstí založen luteránský kostel – dnes chrám sv. Kateřiny. Ve stejné době město získalo městský znak s jednorozcem, který je symbolem štěstí.

Od středověku je v Třešti doložena existence židovské obce. Dochovala se empírová synagoga, vystavěná v roce 1825. Do Třeště jezdil jako student ke svému strýci na prázdniny Franz Kafka, do zdejšího prostředí je kladen vznik jeho povídky „Venkovský lékař“.

Počátkem 19. století se v Třešti rozvíjí průmysl. Byla založena továrna na sukno, na výrobu sirek, v roce 1868 začala malosériová výroba hodinových skříněk a vyřezávaného nábytku.

V muzeu zaujmou návštěvníky doklady lidového třeštského betlémského, které se v městečku rozvíjelo od 18. století. Původně jen kreslené a kolorované figurky přešly v průběhu 19. století k náročnému rezbářskému provedení.

PAMÁTKY

Farní kostel sv. Martina je nejstarší památkou ve městě. Byl založen ve 13. století, dostavěn ve druhé polovině 15. století a později zbarokizován. Na přestavbě v 18. století se významně podílel místní zednický mistr Jakub Lysý. Ze zařízení kostela lze zaznamenat gotické a renesanční náhrobky a kamennou kazatelnu. Od kostela vede na tzv. Šibeniční vrch **Křížová cesta**, vybudovaná Franzem Kiliánem a vysvěcená v roce 1878.

Zámek prošel složitým stavebním vývojem. Stojí na místě

středověké tvrže, která přestavbami zcela zanikla. V 16. století byla vybudována čtyřkřídlá budova s nárožními věžemi a arkádami. Po stavebních úpravách v polovině 17. století byl zámek v roce 1860 přestavěn k obytným účelům. V minulosti v něm bylo umístěno městské muzeum, dnes je budova zámku majtkem Akademie věd ČR a slouží jako hotel a je místem konání nejrůznějších kongresů a sympózií. K zámku přiléhá patnáctihektarový anglický park.

Chrám sv. Kateřiny Sienské byl založen jako německý luteránský kostel v 16. století. V 18. století bylo přestavěno kněžiště, vnitřní zařízení kostela je z 19. století. Na vnější zdi jsou umístěny dva pozdně renesanční náhrobky.

Třešť

www.trest.cz
 Informační centrum
 Roosewelta 462/6
 589 01 Třešť
 Tel.: +420 567 234 567
 E-mail: info@trest.cz

Ve městě se nachází **rodný dům J. A. Schumpetera** (1883 – 1950), právníka a významného ekonoma 20. století. Působil na řadě světových univerzit, stal se prvním rakouským ministrem financí, řada jeho ekonomických teorií je dodnes uznávána. Jeho životu a dílu je věnována jedna z expozic muzea, které v budově sídlí. Vystaven je mobiliář z třeštského zámku, další stálá expozice představuje historii zdejšího betlémského. V budově je umístěno také turistické informační centrum.

Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Třešť, Roosewelta 462/6, 589 01 Třešť, tel. +420 567 214 597,

e-mail: muzeum.trest@centrum.cz, <http://muzeum.ji.cz>

Pseudorenesanční **kaple rodiny Schumpeterů-Kiliánů** z roku 1888 je dominantou městského hřbitova a odráží význam a bohatství obou rodin.

Empírová synagoga byla vystavěna po požáru, který v roce 1824 zničil celé židovské ghetto. Díky sbírce byla synagoga znovu postavena a vysvěcena o rok později. Do ulice se obrací průčelím s pěti

poli loubí, což představuje v českých zemích ojedinělý stavební prvek. Synagoga slouží jako výstavní a koncertní prostor. Expozice **Zaváté stopy** je věnována historii zdejší židovské obce a Franzi Kafkovi (1883 – 1924). Průvodcovské služby v synagoze zajišťuje

informační centrum. Památkou na židovské osídlení je také **židovský hřbitov** s kamennými náhrobky z počátku 18. století na stráni v tzv. Korečnicku na jihozápadním okraji města.

Na bývalém věžeňském dvoře stojí **památník obětem roku**

1945 a památník židovských občanů umučených v koncentračních táborech.

V roce 2003 byla dokončena rozsáhlá rekonstrukce náměstí, během níž bylo osazeno originálními **slunečními hodinami**. Jsou největšími slunečními hodinami v ČR, zaujímají plochu 663 m², ručička měří 8,21 m. Číselníky jsou umístěny v dlažbě a lze jimi posouvat podle letního a zimního času.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

březen

Třeštské divadelní jaro

– přehlídka ochotnických souborů

červen

Městská slavnost

červenec	Salavická jízda – vítání prázdnin Dřevořezání – tradiční setkání betlémářů Středověké hry
srpen	Roštejn jazz
září/říjen	Cihelna – hudebně-taneční festival (každý sudý rok)
říjen/listopad/prosinec	Tančírna – večery swingové hudby
listopad	Svatomartinská pouť a Martinský průvod městem – oslava svátku sv. Martina
prosinec	Zahájení adventu – tradiční setkání na náměstí
prosinec - leden	Ukázky betlémů v domácnostech

NAVŠTIVTE

Třeštské betlémy

Betlémářství má ve městě více než dvousetletou tradici. Ucelený pohled na něj představuje stálá muzejní expozice umístěná v domě J. A. Schumpetera. Papírový betlém ukazuje tvorbu autorů druhé poloviny 19. století, ve velkém

dřevěném betlémě se návštěvník může seznámit s figurkami autorů minulého století. V domácnostech se stavělo na padesát dřevěných betlémů, od menších až po betlémy dlouhé šest metrů. Figurky vysoké 10 – 12 cm byly vyřezávány z lipového nebo olšového dřeva, omalovávány nebo lakovány. V současné době vyřezává figurky na deset amatérských výtvarníků. Na každé vánoce je přístupno šestnáct betlémů přímo v domácnostech – od prvního vánočního svátku až do 2. února. Domy rodin, které betlémy vystavují, jsou označeny zelenou značkou. Novou tradicí je tzv. Dřevořezání, setkání řezbářů z celé ČR i ze zahraničí, během něhož vzniká nový betlém, který je každoročně doplňován o další figurky.

Kontakt: Spolek přátel betlémů, Rooseweltova 462/6, 589 01 Třešť, tel. +420 567 224 537 nebo Turistické informační centrum, tel. +420 567 234 567, e-mail: info@trest.cz, www.trest.cz.

Hrad Roštejn

(cca 7 km od Třeště)

Původně gotický obranný hrad byl v 16. století přestavěn na renesanční lovecké sídlo. Po úderu blesku roku 1915 hrad vyhořel, v šedesátých letech 20. století byl postupně opravován a v roce 1969 zpřístupněn veřejnosti. Hrad slouží pro prezentaci sbírkového fondu Muzea Vysočiny Jihlava. Vystaven je porcelán, keramika, cín,

dobový nábytek, představena je historie loveckých zbraní a tradice kamenictví na Vysočině. V unikátním botanickém sále, jehož stěny jsou zdobeny vyobrazením léčivých a užitkových rostlin, je instalována herbářová sbírka z oblasti Jihlavských vrchů. Dominantou hradu je 45 metrů vysoká sedmiboká věž. Na hradním nádvoří se každoročně koná řada kulturních akcí (Šermířské

slavnosti, Jazz na hradě), v červenci a srpnu lze objednat noční prohlídky, v historických sálech jsou pořádány svatební obřady a společenské akce. Hrad je obklopen oborou, o níž se historické materiály zmiňují již v roce 1592. Žije v ní stohlavé stádo muflonů a čtyřicítka divočáků.

Kontakt: Doupě 1, 588 56 Telč, tel. +420 567 243 738,

e-mail: rostejn@cmail.cz, <http://rostejn.wz.cz>, <http://muzeum.ji.cz>

PŘÍRODA

Okolní příroda poskytuje vděčné cíle **turistických vycházek:**

Špičák (4 km) – kolem vrcholu (734 m) se rozkládá národní přírodní rezervace pralesa o rozloze 45 ha se zbytky smíšeného lesa tvořeného jasanem, buky, jilmem a jedlemi. U vesničky Stájíště (6 km) pod vrchem Hřebenem (671 m) se nachází **pramen řeky Moravská Dyje**.

Tři menší tzv. **Bukovské rybníčky** (5 km) jsou významné z krajinářského hlediska a jako biologická lokalita.

V blízkosti obce Čenkov (4 km), rodišti plukovníka čs. legií Josefa Jiřího Švece se nachází **zatopený lom** – jedno z nejčistších rekreačních koupališť Jihlavska.

Ze zámeckého parku vede turistická trasa k myslivně u Kroutilových. Vede stáletou kaštanovou alejí a klidovým pásmem s chovnými rybníky, tzv. **Břežíčkem**.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

květen	Z Třeště do Třeště – cyklistická akce
	Běh Vítězství (z Jihlavy do Třeště)
září	Krajem pramenů Dyje – cykloturistická akce
prosinec	O pohár starosty – zimní futsalová liga

Fotbalový stadion, hokejbalový stadion, házenkářské hřiště
– volně přístupné

Tenisové kurty – Tenisový oddíl TJ Slavoj Třešť, 589 01 Třešť, tel. +420 728 113 115, +420 728 362 477, e-mail: tenis.slavojtrest@seznam.cz, www.tenistrest.wz.cz

Městská sportovní hala – Základní škola Třešť, Josefa Hory 1050, 589 01 Třešť, tel. +420 567 224 266, vhodné pro míčové hry – házenou, malou kopanou, tenis, košíkovou a tři hřiště na volejbal, u správců k zapůjčení míče, tenisové rakety a míčky, florbalové hokejky, míčky a chrániče, síť na volejbal a na tenis.

HISTORIE

Původní osada byla založena v mělké kotlině na křižovatce obchodních cest před rokem 1200. Prvním věrohodným dokumentem svědčícím o její existenci je latinsky psaný pergamen krále Václava datovaný kolem rokem 1240, který patří k nejstarším dochovaným písemnostem na Moravě. Charakter města osada získala již v průběhu 14. století a toto postavení bylo roku 1408 potvrzeno panem Lackem z Kravař, zemským hejtmanem a hofmistrem krále Václava IV. Středověk Bíteš obdařil výsadami a ta se stala hospodářským a správním střediskem rozsáhlého panství. Na mapách byla uváděna jako opevněné město s kostelní tvrzí. Dobové prameny ji řadily do první desítky měst jihozápadní Moravy. Centrem města je historické jádro, které bylo prohlášeno městskou památkovou zónou s vzácně neporušenou urbanistickou koncepcí. Od středověku je tvoří podélné prostorné náměstí vroubené měšťanskými domy, z něhož vyhýbají dvě ulice ke kostelu, který dominuje tomuto uskupení. Celý prostor byl postupně obehnan hradbami se samostatným opevněním kostela jako tvrze. Náměstí je situováno ve směru východo-západním při staré komunikaci Brno – Jihlava. Sloužilo jako tržiště. Tradice velkých jarmarků se udržela až do roku 1938.

Původní vzhled domů se nedochoval kvůli častým požárům v minulosti a také v důsledku válečných událostí, kdy na středověkých patrových sklepeních zničených právozárečných domů byly postaveny budovy nové.

PAMÁTKY

Městské opevnění vznikalo zřejmě v průběhu 15. století. Skládalo se z obvodových hradeb a tří bran s ochrannými příkopy a padacími mosty. Dvě brány byly situovány na protilehlých stranách náměstí a jedna u kostela. Z hradeb se do současné doby dochovaly jen nepatrné zbytky, avšak názvy ulic „Pod Hradbami“ a „Na Valech“ připomínají jejich dřívější existenci.

Dominantou města je **kostel sv. Jana Křtitele** situovaný v severní vyvýšené části Velké Bíteše. Původní pozdně románská podoba stavby se nedochovala, jen část obvodových zdí je začleněno do gotické přestavby ze sklonku 15. století, kdy vzniklo síňové dvoulodí se třemi sloupy, stropním žebrovím zakončeným kůrem a věží z lomového kamene. Ze stejného období je i mohutné opevnění kolem kostela zesílené dvoupatrovou vstupní věží a pěti baštami se střílami. Celý komplex kostelní tvrze je

Velká Bíteš

www.vbites.cz

Informační centrum a Klub kultury města Velká Bíteš

Masarykovo náměstí 5

595 01 Velká Bíteš

Tel.: +420 566 532 025

Fax: +420 566 534 001

E-mail: infocentrumvbites@iol.cz
ic@vbites.cz

vskutku ojedinělou stavební památkou.

Unikátním inventářem jsou čtyři původní zvony, z nichž „velký“ je opředen pověstmi. Ke kostelu přiléhá hřbitov z roku 1771.

Na náměstí se nacházejí dvě kamenné kašny z roku 1826, socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1714 a bronzová busta T. G. Masaryka z roku 1991, po němž bylo náměstí pojmenováno.

Radnice je doložena od 15. století. V jejím podzemí se dochovaly

prostory, které v dřívějších dobách sloužily hrdelnímu právu. Byly využívány jako vězení a mučírna. Roku 1886 byl renesanční dům zbořen a na původních sklepech vystavěna na svou dobu moderní budova.

Proti radnici je situován dům č. 5, v němž sídlí **městské muzeum**. Dům má bohatou historii a patří k nejvýznamnějším ve Velké Bíteši. Před čtyřmi staletími tu býval kostelík českých bratří vystavěný žerotínskou vrchností.

Do majetku města se objekt dostal o necelé století později, což dokládá pergamen majestátních rozměrů uložený ve zdejšímu archívu. Dům si dílem zachoval historický vzhled ze sklonku 16. století.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

duben	Královničky – tradiční lidová slavnost
červen	Bítešská pouť
září	Tradiční біtešské hody
říjen	Představení Na біtešském jarmarku
každý měsíc	Bítešský hudební půlkruh
	- cyklus koncertů vážné hudby

NAVŠTIVTE

Městské muzeum, Masarykovo nám.5, 595 01 Velká Bíteš, tel./fax: +420 566 532 383, +420 739 181 345, e-mail: muzeum.velkabites@seznam.cz, www.vbites.cz/muzeum
Muzeum se nachází v zadním traktu historického domu, v místě bývalého kostelíku jednoty bratrské, vystavěného v 16. století žerotínskou vrchností. Regionální vlastivědná expozice je každým rokem zčásti obměňována.
Stálá expozice: Vlastivědná expozice Velkobíteška

Kostel sv. Jana Křtitele – vyhlídková věž, Kostelní 71,

595 01 Velká Bíteš, prohlídka po dohodě s farním úřadem, tel. +420 565 555 128, +420 604 676 196.

TIP NA VÝLET

Svatá hora - vrchol s malým pomníčkem a plastikou 8 km severně od Velké Bíteše. Vystoupit na něj lze z několika stran – z Ořechova, Skřínářova a Kadolce. Legenda vypráví, že na Svaté hoře byla zázračně zachráněna jako dítě šlechtična sv. Zdislava (1215 – 1252) z nedalekého hradu Křižanova. Horský vrchol skýtá poutavý výhled jak na soustavy rybníků pod Ronovem, kde pramení Bítýška, na další rybníky kolem Osového, kde má počátek Bílý potok, tak na rozlehlé panoráma východního okraje Českomoravské vrchoviny.

Letná – bývalé sokolské cvičiště a výletní místo. Procházka alejí mohutných jasanů a javorů vede k Přednímu mlýnu, u něhož se nachází opuštěný kamenolom v krystalických břidlicích, údolím Bítýšky k Prostřednímu mlýnu s výhledem na tiché údolí Klečanského potoka lze dojít zpět do města.

Jinošovské studánky – vycházka po lesních studánkách v okolí Jinošova 6 km jižně od města nás na trase 12 až 15 km provede okolo 8 až 10 studánek poetických jmen.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

březen	Cyklistický závod Brno -Velká Bíteš – Brno
	Okresní tělovýchovná akademie
prosinec	Vánoční tělovýchovná akademie

Hokejový krytý stadion – Tyršova ul., 595 01 Velká Bíteš, tel. +420 777 329 084

Tenisové kurty – Růžová ul., 595 01 Velká Bíteš, tel. +420 566 531 538, tel. +420 737 863 688

Volejbalové kurty – areál ZŠ, Tišnovská, 595 01 Velká Bíteš, tel. +420 606 441 870

Sportovní střelba – tel. +420 566 532 648, +420 603 831 545

Jízdy na koních – tel. +420 776 766 474

Koupání – rybníky v okolí: Silnický, Klečanský, Koupelna, přírodní koupaliště Bělizna

HISTORIE

Město leží na soutoku řek Oslavy a Balinky, v místě, kde se ve středověku protínaly dvě významné obchodní cesty. Období největšího rozkvetu prožívalo město v 16. století. Rozvíjela se řemesla, měšťané si stavěli honosné domy, přebudována byla

radnice, přestavěn gotický kostel sv. Mikuláše. Historické centrum města bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou. Dominantou města je zámek, přestavěný z původního hradu. Je v něm umístěno muzeum se sbírkami historického a přírodovědného rázu. Židovská čtvrť se synagogou je památkou na zdejší židovskou komunitu. Novodobou technickou zajímavostí je dálniční most, který se nad údolím klene ve výšce 72 m.

PAMÁTKY

Mezi nejvýznamnější stavby patří **zámek**. Původně gotický

hrad, přestavěný na renesanční zámek, byl barokně rozšířen a pseudogoticky upraven. Z jednotlivých stavebních slohů zůstala zachována goticko-renesanční lodžie a renesanční

vstupní brána. Zámecké interiéry jsou zdobené štukem a malbami a vybaveny dobovým mobiliářem. Dnes v zámku sídlí muzeum.

Historické centrum města bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou.

V centru náměstí najdete gotický **chrám sv. Mikuláše**. Původně jednolodní farní kostel byl v letech 1410 – 1412 přestavěn v prostorné gotické dvoulodí, později z důvodu zaklenu

Velké Meziříčí

www.mestovm.cz
Informační centrum MěÚ
Radnická 29/1
594 13 Velké Meziříčí
Tel.: +420 566 501 107
Fax: +420 566 521 657
E-mail: ic@mestovm.cz

změněné na asymetrické trojlodí. Významnou stavbou je **radnice**, původně gotická, přestavěna v letech 1528 – 29 do renesanční podoby, která se dochovala dodnes.

Dalšími skvosty města jsou **Obecník – bývalý městský**

pivovar, zdobený sgrafity, pocházející z 16. století, a budova bývalého **luteránského gymnázia**, postaveného v roce 1578. Tato trojkřídlá jednopatrová budova ve stylu vlášské renesance je obdobou Palazzo Pompei ve Veroně od architekta Michela san Michelei. Dnes zde sídlí Městská knihovna.

Za návštěvu stojí i **kostel Nejsv. Trojice, Moránský hřbitov** s hroby významných osobností (Vladimír Čech, Titus Krška) a **kostel sv. Kříže**. Ten byl vystavěn pány z Lomnice, přestavěn Zikmundem Heldtem z Kementu, který je zde pohřben. Renesanční náhrobek jeho hrobu patří k nejkrásnějším. Nedaleko se nachází **dolní hradební brána**, jediná dochovaná z původního opevnění.

Od roku 1518 je ve městě připomínána samostatná židovská obec. V tomto období byla postavena tzv. **Stará synagoga**. Židovská obec se rychle rozvíjela zejména po třicetileté válce. V letech 1867-70 byla postavena **Nová synagoga**. Památkou na židovské osídlení je také hřbitov s barokními náhrobky.

K zajímavostem města patří **dálniční most Vysočina**, postavený v letech 1972 – 79. Nejvyšší most na dálnici D1 se nad údolím se klene ve výšce 72 m, dlouhý je 426 m.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

květen

Gastroden Hotelové školy Světlá a Obchodní akademie

Řemeslný jarmark

Concentus Moraviae

- mezinárodní hudební festival

červen

Čtyři klíče k velkomeziříčské bráně

- zábavná soutěž čtyř měst

Evropský festival filozofie

Svatojánská pouť

Concentus Moraviae - Mezinárodní hudební festival 13 měst

červenec

Zámecký den

září

Drakiáda - soutěž o nejlepšího draka na

Fajtově kopci

listopad

Svatohubertská leč

prosinec

Tradiční vánoční koncert

Tradiční řemeslné vánoční trhy

Zámek a muzeum - Muzeum Velké Meziříčí, Zámecké schody 1200/4, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 566 522 773,

e-mail: muzeumvm@muzeumvm.cz, www.muzeumvm.cz

Muzeum je v zámku umístěno od roku 1948. Kromě sbírek historického a přírodovědného rázu, mohou návštěvníci vidět sbírku předmětů týkajících se manévru rakousko-uherské armády v roce 1909 a též batistový kapesník pobočníka následníka trůnu Fr. Harracha s krví arcivévodě Františka Ferdinanda. Ve specializovaných expozicích zaměřených na pozemní komunikace jsou představeny prostřednictvím modelů, fotografií a výkresovou dokumentací stavby silnic a mostů.

Stálé expozice: Výstava sochaře Jiřího Marka, Modely mostů, Historie výstavby dálnice, Císařské manévry, Naši ptáci, Krása lastur, Z moří a oceánů, Kubismus, Zámecké salóny, Via est vita – silnice je život, Od albitu k žule, Letec ing. Jan Čermák.

Galerie Synagoga

Novosady 1146, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 566 524 621. Bývalá goticko-renesanční Stará synagoga slouží jako výstavní prostor muzea.

Stálá expozice: Magen David - historie Židů ve Velkém Meziříčí

Galerie Jupiter Club - Náměstí 17, 594 01 Velké Meziříčí,

tel. +420 566 523 243, e-mail: program@jupiterclub.cz,

www.jupiterclub.cz - prezentace výtvarných děl umělců Horácka.

NAVŠTIVTE

Vyhlídková věž kostela sv. Mikuláše

Kostel sv. Mikuláše s věží vysokou 64 m tvoří dominantu náměstí.

Hodiny na věži jsou největšími osvětlenými hodinami v České republice. Výhled na město z ochozu ve výšce 40 m je možný po dohodě s farním úřadem, tel. +420 566 522 101.

PŘÍRODA

Pro výlety je zajímavou přírodní oblastí **Balinské údolí**, které bylo dříve vyhlášeno klidovou oblastí a naučnou stezkou. Neméně zajímavé je i **Nesměřské údolí** u řeky Oslavy. V okolí města je množství turistických stezek využitelných i pro běžecké lyžování. Výchozím bodem těchto tras je náměstí.

SPORT

Letní koupaliště – tel. +420 566 522 612, +420 724 048 215, Družstevní 212, 594 01 Velké Meziříčí – velký a malý bazén, brouzdaliště, tobogán 60m, minigolf, ruské kuželky, stolní tenis, občerstvení

Zimní stadion – tel. +420 566 523 939, Vrchovecká 37, 594 01 Velké Meziříčí

Lyžování:

Sjezdovka Fajtov kopec - tel. +420 566 523 457, +420 724 425 848, +420 724 425 847, www.skivm.cz, délka vleku 320 m, převýšení 70 m, umělé osvětlení, umělé zasněžování

Jezdecká škola – tel: +420 566 501 204, +420 603 594 952

Bowling:

Bowling Bar 420 - Hornoměstská 420, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 608 232 490

River Bowling - Moráňská, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 777 330 634

Spinning – Spinning studio, Pod Hradbami 9, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 737 567 133

Squash – ul. Zdenky Vorlové 21, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 604 103 997, www.squashvm.cz

Tenis – Sportovní areál, Sportovní 7, 594 01 Velké Meziříčí, tel. +420 724 759 955 – tenisové kurty, kuželky, volejbalové hřiště

HISTORIE

Město leží uprostřed chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. Jeho historie je spojena s rozvojem cisterciáckého kláštera založeného v roce 1252. Jedinečnou stavební památkou je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, zapsaný od roku 1994 na Seznam světového kulturního dědictví Unesco. Dominantou centra města je kostel sv. Prokopa a bývalá renesanční radnice. V původní tvrzi sídlí regionální muzeum. Budovy bývalého cisterciáckého kláštera byly v roce 1784 rodinou Kinských přeměněny na zámecký areál. Z centra města k němu vede barokní most se sochami z roku 1761. V zámku je umístěno Muzeum knihy a expozice věnované dílu architekta Santiniho. Cenná je vnitřní výzdoba klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie.

PAMÁTKY

Nejvýznamnější památkou je **poutní kostel sv. Jana**

Žďár nad Sázavou

www.zdarns.cz

Informační turistické centrum -
cestovní kancelář Santini Tour
nám. Republiky 24
591 01 Žďár nad Sázavou
Tel.: +420 566 628 539
Fax: +420 566 625 808
E-mail: santini@santinitour.cz

Informační a turistické centrum
Zámek Žďár nad Sázavou
Zámek 11
591 02 Žďár nad Sázavou 2
Tel.: +420 566 629 152
Fax: +420 566 629 331
E-mail: itc@zamekzdar.cz
www.zamekzdar.cz

Nepomuckého na Zelené Hoře. Kostel byl vystavěn v letech 1719 – 22 podle návrhu architekta Jana Blažeje Santiniho v duchu „barokní gotiky“. Pro originalitu české barokní gotiky a mistrovskou kompozici areálu se symbolikou svatojánské pěticípé hvězdy byl zapsán v roce 1994 do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Uvnitř kostela znázorňuje symbolika magického čísla pět především pět oltářů a pět chodeb, na hlavním oltáři pět hvězd a pět andělů. Nádvoří poutního místa vymezují ambity s pětícími bran a kaplí. Brány umístěné uprostřed jednotlivých ramen mají kupolové střechy a jsou doplněny sochami.

Na náměstí je budova bývalého hotelu Veliš se secesní fasádou z roku 1906 s medailony sochaře Amorta. Budově vévodí socha lva trhajícího okovy.

Původně renesanční **radnice**, v polovině 18. století empírově

přestavěná, je nově zrekonstruována a přeměněna na reprezentační místnosti města.

Morový sloup od tyrolského sochaře Jakuba Steinhübbla je z roku 1706. Je zakončen symbolem Nejsvětější Trojice.

Farní kostel sv. Prokopa je původně gotická stavba. Nejcennější památkou je **Madona s dítětem** z poloviny 15. století. V těsné blízkosti stojí barokní **kaple sv. Barbory**, připisovaná architektu Santinimu.

Pozdně gotická tvrz, připomínaná již v roce 1300, je dnes zrekonstruována a působí v ní Regionální muzeum.

Zámek, rozsáhlý a početný soubor budov bývalého cisterciáckého kláštera, je dnes v majetku Dr. Radoslava

Kinského. Vede k němu barokní most přes řeku Sázavu, zdobený osmi sochami světců, postavený kolem roku 1760. V jádru gotická je bývalá budova opatství a část konventu, kde jsou nyní umístěny stálé muzejní expozice. V budově prelatury je umístěno Muzeum knihy, v hlavním sále je na celé stropní ploše rozměrná freska od K.F. Töpfera. Hospodářské budovy prvního nádvoří jsou barokní. Původně gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, přestavěný Santinim

v duchu barokní gotiky, má bohatou výzdobu interiéru. Také desetiboká studniční kaple byla upravena Santinim. Již koncem 13. století ukrývala 35 m hlubokou studnu. Svou dnešní podobu získal zámek po roce 1784, kdy klášter vyhořel, z rozhodnutí císaře Josefa II. byl zrušen a přestavěn na zámek.

Monumentálně působí opuštěný barokní **Dolní hřbitov** rovněž vybudovaný stavitelem Santinim, v jehož středu stojí socha Anděla posledního soudu.

V jednotlivých částech města jsou roztroušeny práce účastníků mezinárodních sochařských sympozií. Vznikla tak galerie více než 80 dřevěných plastik.

- březen **Pohádkový mlejnek** – přehlídka amatérských divadelních souborů
- březen/duben **Pašijová hra**
Čarodějnická show
- květen **Mezinárodní pěvecká soutěž v operním zpěvu**
- červen **Pěvecký festival Concentus Moraviae**
Festival dechových hudeb
- srpen **Horácký džbánek** – festival folkové písně
- srpen/září **Slavnosti jeřabin**
- prosinec **Živý Betlém**

NAVŠTIVTE

Regionální muzeum, Tvrz 8, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 625 645, e-mail: zdenek.malek@zdarns.cz, www.zdarns.cz

Muzeum sídlí v historické budově vzniklé přestavbami středověké tvrze z počátku 14. století. Během roku jsou pořádány výstavy.

Muzeum knihy

Zámek, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 625 370, e-mail: muzeumknihy@seznam.cz, www.zamekzdar.cz
Muzejní sbírky zachycují vývoj evropské knižní kultury a knihtisku (součást knihovny Národního muzea Praha). Jsou umístěny v zámku rodiny Kinských.

Galerie Stará radnice - nám. Republiky 24, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 624 312

Městské divadlo - Doležalovo náměstí, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 622 704

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

leden **Novoroční ohňostroj**

TIP NA VÝLET

Rozhledna Rosička – tel. +420 566 666 213,
www.obecsazava.cz

Rozhledna stojí nedaleko obce Sázava u Žďáru nad Sázavou na vrcholu kopce Rosička (645 m. n. m.). Turisticky přístupná věž je vysoká 42 m, přičemž vyhlídkový ochoz se nachází ve výšce 24 metrů. Okolo rozhledny vede i dálková

cyklistická trasa a cesta k rozhledně je značena i pro pěší turisty.

Sklářská huť Jaroslav Svoboda AGS, Karlov 31,
tel. +420 566 659 152, e-mail: infoV@ags-svoboda.cz,
www.ags-svoboda.cz/

Sklárna vyrábí ručně tvarované hutní sklo. Byla založena v roce 1990 sklářským výtvarníkem Jaroslavem Svobodou, který získal řadu mezinárodních ocenění a je znám z mnoha samostatných výstav doma i v zahraničí. Sklárna má vlastní prodejní galerii, po dohodě je možná exkurze.

Po stopách Santiniho

Santiniho architektura hluboce ovlivnila podobu Žďárska v 18. století. Uvedené stavby jsou tématem cyklotrasy č. 5061 dlouhé 75 km:

Románský kostel sv. Petra a Pavla v Horní Bobrové rozšířil v letech 1714 – 22 Santini přístavbou nové lodi, jejíž průčelí, založené na konvexních a konkávních křivkách, je dominantou náměstí.

Kostel sv. Václava ve Zvoli byl podle Santiniho projektu vystavěn v letech 1712-17. Má půdorys řeckého kříže, kupoli ve tvaru svatováclavské koruny a dvě věže. Šestiúhelníková márnice přílohlého hřbitova je také Santiniho dílem.

Kostel Navštívení Panny Marie v Obyčtově byl realizován až po architektové smrti. Složitě grandovaná sestava hmot lodí,

kněžiště, sakristie a nárožních kaplí symbolizuje tvar želvy, jako vyjádření mariánských ctností. Cenná je výzdoba od Ř. Thényho. Současně se sakrálními stavbami navrhoval Santini pro žďárské opatství i užitkové objekty, např. renesanční tvrz v **Ostrově nad Oslavou** přestavěl na **hospodářský dvůr**. V jeho čele stála zajímavě koncipovaná stavba panské hospody, k jejímuž jednopatrovému křídlo byla po obou stranách připojena dvě menší, se čtvercovým půdorysem a nakoso vytočená.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

duben **Žďárská sněžinka**
červen **ME MASTERS** – ME v silniční cyklistice

Bazén při 4. ZŠ - Švermova 4, 591 01 Žďár nad Sázavou,
tel. +420 566 621 086, +420 566 503 986,
e-mail: bazen@4zszdar.cz, www.bazenzdar.cz, sauna, masáže

Bazén - Hotel FIT, Horní 30, 591 01 Žďár nad Sázavou,
tel. +420 566 623 508, e-mail: hotel.fit@agro-merin.cz,
www.hotelfit.unas.cz

Tenisové kurty Bouchalky - TJ ŽĐAS, tel. +420 566 622 509

Bowling - Jungmannova 2278/16, 591 01 Žďár nad Sázavou,
tel. +420 566 620 222, e-mail: bowlzdar@seznam.cz,
www.sweb.cz/bowlzdar

Bowling – club MAX - náměstí Republiky 146,
591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 629 989

Bowling centrum – Nádražní 46, 591 01 Žďár nad Sázavou,
tel. +420 566 629 544

Zimní stadion, rychlobruslařská dráha - Jungmannova 10,
591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 623 181,
+420 736 488 509, e-mail: zimni.stadion@tjzdarns.cz,
www.tjzdarns.cz

Střelnice – areál firmy DEL a.s., Strojírenská 38, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel. +420 566 642 184, www.strelnicevysocina.cz

Jízda na koních

Hotel Grunt, tel. +420 566 623 407

Běžecké lyžování – upravené lyžařské tratě na
www.ski-zdarsko.cz

Volejbalové hřiště - TJ ŽĐAS, tel. +420 566 622 267

Sportovní hala - Jungmannova 2, 591 01 Žďár nad Sázavou,
tel. +420 566 624 455

Ždírec nad Doubravou

www.zdirec.cz, www.podoubravi.cz
Informační centrum
Ždírec nad Doubravou
Brodská 120
582 63 Ždírec nad Doubravou
Tel.: +420 569 694 620
E-mail: ic@zdirec.cz
knihovna@zdirec.cz

HISTORIE

Městečko leží na úpatí Žďárských vrchů a Železných hor. Zdejší kraj byl kolonizován až koncem 14. století, kdy byly místní husté lesy postupně káceny a na křižovatce zemských cest byla založena první osada.

Způsob mýcení lesních porostů ohněm – žďáření – osadě pravděpodobně dal také název. V průběhu staletí byli majiteli zdejšího panství místní rytíři i významné šlechtické rody. Až do konce 2. světové války byla obec malým nevýznamným sídlem. Obživu zajišťovalo obyvatelstvu drobné zemědělství a tkalcovství.

Na samém konci 2. světové války byl Ždírec poznamenán největší tragédií ve své historii. Dne 9. května 1945 byla obec bombardována letadly Rudé armády. Zahynuly dvě desítky obyvatel, většina domů v obci byla zničena nebo poškozena. Ve zničené obci neviděla řada obyvatel budoucnost a mnoho rodin se odstěhovalo.

Přesto byly po válce ve Ždírci podstatně rozšířeny původní tkalcovské dílny, zvětšena a modernizována pila (pilařský závod Lesního družstva obcí je největší pila v ČR) a strojárna. Nové pracovní příležitosti přispěly k přílivu obyvatel z doposud chudých horských chalup z okolních vsí, kteří si začali stavět ve Ždírci nové rodinné domky. Postupně tak vznikl "na zelené louce" nový Ždírec. Plánovaná výstavba počítala s vybudováním nového centra obce s obchody a řemeslnickými dílnami. Vývoj ve společnosti v padesátých letech však její realizaci zabránil a tak Ždírec dodnes nemá typické centrální náměstí.

V posledním desetiletí se Ždírec velmi rychle rozvíjel. Vzrůstající význam sídla v regionu byl završen udělením titulu město dne 19. ledna 2000.

PAMÁTKY

Panský hostinec – pochází z počátku 18. století.

zvon z roku 1583.

Zvonička na návsi ve Stružinci z roku 1858 je obklopená památkově chráněnými lípami.

Gotický jednolodní kostel sv. Václava v Novém Studenci byl vybudován kolem roku 1350. V dřevěné roubené zvonici v Horním Studenci je zavěšen

Renesanční **zámek v Novém Studenci** z roku 1612 stojí na místě tvrze, připomínané roku 1314.

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

listopad/prosinec

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu (1. adventní neděle)

TIP NA VÝLET

Soubor lidových staveb a řemesel na Veselém kopci

Příčná 350, 593 01 Hlinsko – Betlém, tel. +420 469 333 175, +420 469 326 415, e-mail: sls.vysocina@atlas.cz,

http://www.npu.cz/zprist/zobrazeni_pamatky/?pamatka=188

Rozsáhlá expozice lidového stavitelství – jednotlivé objekty se nacházejí v několika osadách obce Vysočina (Veselý Kopec, Svobodné Hamry, Možděnice) a ve městě Hlinsku (Betlém). Návštěvníci mají možnost získat poznatky o způsobu života, bydlení a práce drobných lidových řemeslníků v původním prostředí.

PŘÍRODA

Ždírec nad Doubravou je branou do **chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory**. Členitá krajina s přírodními i historickými zajímavostmi vytváří podmínky pro příjemné strávení turistických, cykloturistických nebo lyžařských výletů.

Řeka Doubrava má pramenišť nad rybníkem Doubravník

v Ranském masivu. V 5 km vzdálené obci Bílek vytvořila kaňonovitě údolí. Strmé skalní bloky vytvářejí romantická zákoutí s množstvím příkrých

srázů, jeskyň, vodopádů.

Nejvyšší vrchol Železných hor **Vestec** je přístupný ze zhruba 9 km vzdálené obce Slavíkov.

Ranský masiv je protkán množstvím pěšin a lesních cest, je to také ráj houbařů. Malebná zákoutí jižního svahu Ranského Babylonu ukrývají Ranská jezírka – soustavu zatopených terénních prohlubní na místě dávno opuštěných rudných dolů.

SPORT

Pravidelné sportovní akce:

červen

Ždírecký okruh

– akce pro turisty a cykloturisty

Ždírecký triangel – cyklistická 24hodinovka

Rybník Řeka – tři kilometry vzdálený rekreační rybník pro vyznavače vodních sportů.

Podoubravská cyklotrasa č. 5127 Hluboká - Ždírec nad Doubravou - Studenec - Maleč - Jeřišno - Běstvina - Pařížov - Vilémov - Golčův Jeníkov, 52 km, 15 zastávek, středně obtížná.

HISTORIE

Město Žirovnice patří k vyhledávaným rekreačním místům. První písemná zmínka o Žirovnici pochází z roku 1358, ale archeologické nálezy tuhé keramiky svědčí o tom, že kraj byl osídlen již v polovině 13. století.

Historie města je spjata s historií zámku, který stojí na místě původního kamenného hradu. V průběhu staletí se jeho majiteli stala celá řada šlechtických rodin. Vencelíkové z Vrchovišť nechali koncem 15. století celý hrad přestavět a vyzdobili ho freskami, které patří dodnes k jedinečným historickým kulturním památkám. Z rodového erbu Vencelíků byl převzat i nyníjší městský znak – stříbrný jednorožec v modrém poli.

V polovině 16. století získali žirovnické panství do svého majetku páni z Hradce. Ti pozvali odborníky, kteří se na jejich pozemcích pokoušeli najít ložiska vápence. Jejich snaha však byla marná, stejně jako všechny pokusy o dolování stříbra. Základní obživou obyvatel bylo zemědělství, rozvíjela se také řemesla, zejména hrnčířství, pivovarnictví, výroba cihel a různé druhy textilní výroby.

V období třicetileté války byl celý kraj sužován císařskými i švédskými vojsky, město zničeno, značné škody utrpěl i zámek.

Od konce 17. století vlastnili žirovnické panství Šternberkové, kteří se rozhodli zpustlý zámek obnovit. Ubourány byly zbytky poškozeného druhého poschodí, postaveno nové západní křídlo, zámek ztratil charakter pevnosti. Šternberkové také nechali barokně přestavět původní gotický kostel a přispívali i na opravy venkovských kostelů a kaplí, o čemž svědčí jejich znak - osmicípá hvězda - na těchto stavbách.

V roce 1854 byla Žirovnice povýšena na město a o deset let později se stala známou díky knoflíkářskému průmyslu.

Žirovnice

www.zirovnice.cz

Informační centrum – Zámek Žirovnice

Branka 1

394 68 Žirovnice

Tel.: +420 565 494 095

E-mail: tic@zirovnice.cz

Výrobu perleťových knoflíků zavedl Josef Žampach a na tuto tradici navazuje i dnešní průmyslová výroba. V roce 1910 odkoupilo celé panství od Šternberků město. Zámek však v roce 1964 vyhořel. Celková rekonstrukce objektu byla ukončena v roce 1992. V současné době je na zámku umístěna regionální expozice, knoflíkářské muzeum a galerie. Zámecké nádvoří i vnitřní prostory zámku jsou využívány při řadě kulturních akcí.

PAMÁTKY

Zámek

Raně gotický hrad rozšířený pozdně goticky přestavěný na

renesanční zámek a barokně upravený. V interiérech a bývalé kapli je zachován soubor pozdně gotických fresek. V zámku jsou umístěny sbírky městského muzea a galerie. Nově zpřístupněna i zámecká věž

s výhledem na město a okolí.

Stálé expozice: Knoflíkářství a perleťářství, Historické šicí stroje, Galerie Jana Havlíka.

Kontakt: Branka 1, 394 68 Žirovnice, tel. +420 565 494 095, e-mail: tic@zirovnice.cz, www.zirovnice.cz

Kostel sv. Jakuba a Filipa – vystaven v novogotickém slohu v roce 1872

KULTURA

Pravidelné kulturní akce:

březen, červen, září, prosinec

Dechovky 21.století

– přehlídka dechových kapel

duben

Velikonoční pouť

květen

Slavnosti žirovnického jednorozce

– městské slavnosti

Zahrada vysočiny - výstava květin

(narcisy, tulipány)

červen

Greenway - Festival řemesel a vyznání

červenec

Klarinetový festival

Turnaj o perleťový putovní pohár v kopané

Jezdecké závody - parkurové skákání

srpen

Chovatelská výstava

Zahrada vysočiny - výstava květin

(mečíky, jiriny)

NAVŠTIVTE

Expozice venkovských tradic a řemesel – Zámecký špýchar - Branka 1, 394 68 Žirovnice, tel. +420 565 494 095,

e-mail: tic@zirovnice.cz, www.zirovnice.cz

Zámecký špýchar – sýpka na obilí – byl postaven počátkem 18. století. Prošel řadou stavebních úprav, ale jeho účel se dlouhá léta nezměnil i když místo obilí zde byly ukládány nepotřebné věci a to až do jeho rekonstrukce, která proběhla v roce 2007. Ve třech rekonstruovaných podlažích byly zachovány původní dřevěné barokní sloupy a dnes je zde umístěna Expozice venkovských tradic a řemesel.

Galerie Jana Havlíka

Jedno křídlo zámeckého areálu je věnováno současnému modernímu umění.

Ve čtyřech sálech se nachází stálá výstava obsahující výtvarná díla. Olejomalby od akademického malíře Jana Havlíka. Objekty z měkkého lipového dřeva od akademického sochaře Karla Hlavy. Grafické práce a malby od Pavla Roučky a knižní ilustrace akademického malíře Františka Severy.

E Galerie

Kontakt: tel. +420 723 043 180

V galerii jsou vystaveny obrazy malířů z Vysočiny (Pelhřimova, Humpolce, Jihlavy, Žďáru nad Sázavou) a z Prahy.

Památník českého myslitele - ve vesnici Štítné se pravděpodobně roku 1333 narodil český křesťanský filozof a spisovatel Tomáš Štítný ze Štítného. Svým česky psaným dílem usiloval o zpřístupnění bible všem lidovým vrstvám. Památník je umístěn na místě bývalé zemanské tvrze.

SPORT

Sportovní hala vhodná pro volejbal, házenou, tenis, sálovou kopanou, sociální zařízení, klubovna s občerstvením – Nová 757, 394 68 Žirovnice, tel. +420 565 493 000, +420 565 494 024 (MěÚ Žirovnice)

Tenisový kurt – antukový povrch - Komenského ul., 394 68 Žirovnice, vedle sokolovny, tel. +420 565 493 000 (MěÚ Žirovnice)

Kuželna – moderní dvoudráha s automatickými stavěči, kvalitní sociální zázemí, klubovna s občerstvením - Fügnerova 691, 394 68 Žirovnice, tel. +420 603 558 327, +420 776 696 210

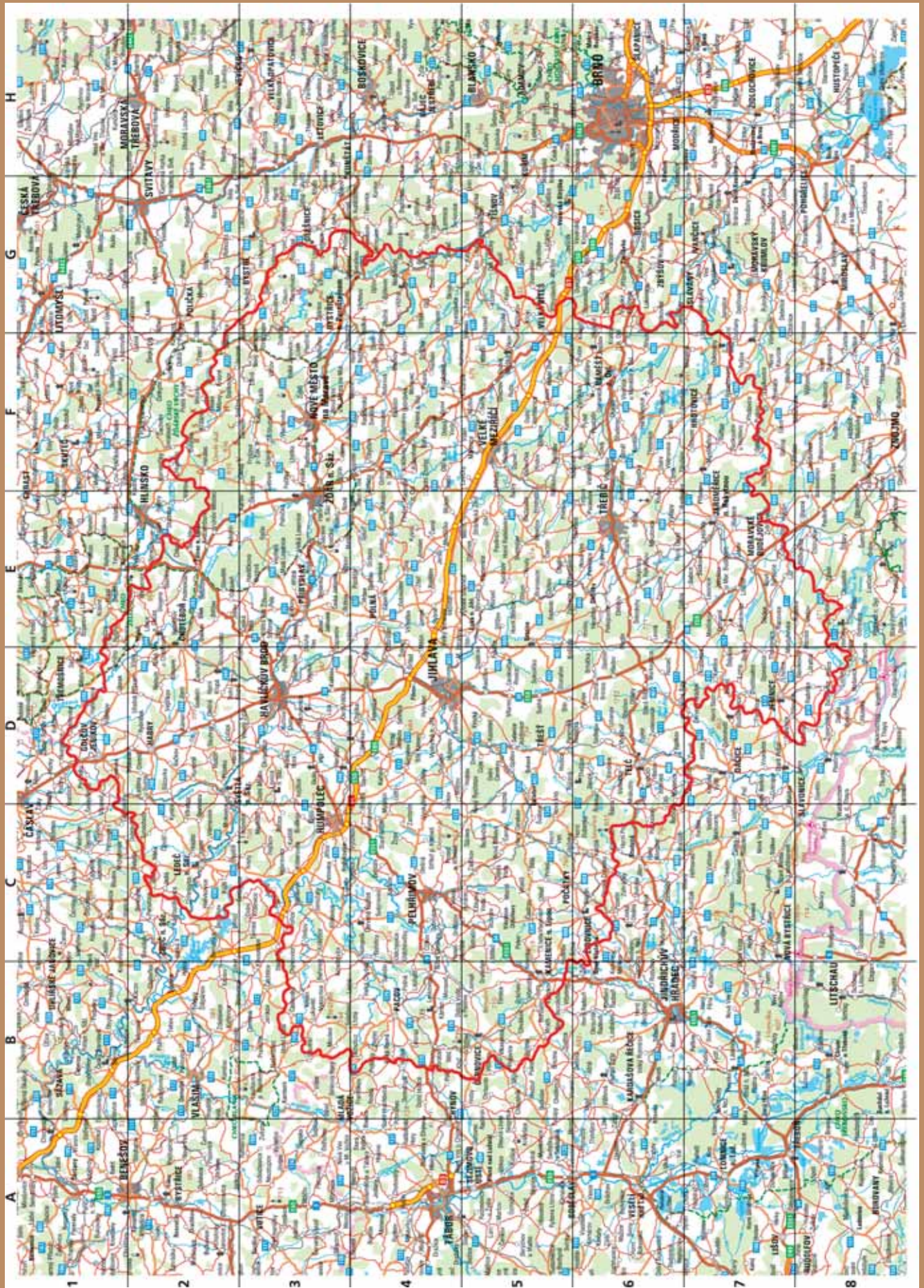
Jízda na koni - Dvůr Dvořák, Hradecká 129, 394 68 Žirovnice, tel. +420 565 493 033

Letní přírodní koupaliště Budín - tel. +420 565 493 000, plážový volejbal, nohejbal, streetball, stolní tenis, půjčovna lodí a sportovních potřeb, skluzavka, občerstvení, sociální zařízení

Půjčovna kol – Turistické informační centrum, Branka 1, 394 68 Žirovnice, tel. +420 565 494 095, e-mail: tic@zirovnice.cz, www.zirovnice.cz

Mapa

mapová část © Kartografie PRAHA, a.s.

Tipy na ubytování naleznete v brožurách „Ubytování“ a „Dovolená na venkově“ nebo na webových stránkách www.region-vysocina.cz. Pokud budete chtít podrobnější informace o památkách, muzeích a galeriích na Vysočině, pak je vám k dispozici katalog „Dědictví minulosti“ a samozřejmě vše naleznete i na www.region-vysocina.cz. Tištěné materiály si můžete vyžádat na adrese Krajský úřad kraje Vysočina, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, telefonicky na čísle +420 56 46 02 537 nebo e-mailem na tourism@kr-vysocina.cz, případně prostřednictvím webových stránek.

www.region-vysocina.cz

Fotografie:

Daniél Balogh, Jitka Mattyašovská, Jan Adam, František Pleva, Jan Jež, Jaroslav Horák, Milan Slavinger, Hana Palečková, Lucie Oháňková, Zdeněk Hoskovec, Radim Brancovský, Zdeněk Hopian, Tomáš Hoskovec, Jarmila Wimmerová, Jan Sucharda, Marta Vomelová, Anna Bocká, Jaroslav Vála, Eva Blechová, Silva Smutná, Stanislav Mattyašovský, Radek Lán, Renata Šimánková, Pavel Janíček

Archivy měst: Brtnice, Bystřice nad Pernštejnem, Černovice, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Nové Město na Moravě, Svatka, Telč, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Žďár nad Sázavou

Archiv: Oblastní galerie Jihlava, Georgii Agricola Jihlava, Agentura Dobrý den, SMJ Jihlava

Vydal:

Kraj Vysočina
e-mail: tourism@kr-vysocina.cz
www.region-vysocina.cz

Grafika, předtisková příprava, tisk:

Yashica s.r.o.
www.yashica.cz

Kraj Vysocina

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií.

Krajský úřad kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava, Česká republika

Tel.: 564 602 533, Fax: 564 602 423
E-mail: tourism@kr-vysocina.cz
Internet: www.region-vysocina.cz